

ĐẶC SAN TƯỞNG NIỆM

Lê Thái Phong

Nhà giáo Ưu tú · Nhà nghiên cứu — phê bình văn học

1944 — 2026

“Từ nhân cách đến văn cách”

63 BÀI VIẾT CỦA HỌC TRÒ, ĐỒNG NGHIỆP VÀ BÁO CHÍ

63
BÀI VIẾT

59
NGƯỜI VIẾT

K8-K25
CÁC KHOÁ

41K
CHỮ

Một người thầy, năm mươi chín nét bút

Ngày 25 tháng 7 năm 2026, lúc 17 giờ 06 phút, Nhà giáo Ưu tú Lê Thái Phong rời cõi tạm ở tuổi 83. Tin ấy đi qua các trang mạng xã hội trong một buổi chiều, và điều xảy ra sau đó có lẽ ít người thầy nào có được: hàng chục học trò ở khắp nơi, cách nhau bốn mươi năm tuổi tác, cùng ngồi xuống viết về Thầy.

Tập sách này gom lại 63 bài viết ấy — của học trò trường Phan Bội Châu từ khoá 8 đến khoá 25, của học trò cũ ở Cấp ba Can Lộc, của đồng nghiệp, bạn học thời trai trẻ, của người bác sĩ từng điều trị cho Thầy, và của báo chí xứ Nghệ. Có bài dài hàng nghìn chữ, có bài chỉ vòn vẹn một dòng. Có thơ, có kỷ niệm lớp học, có những chi tiết rất nhỏ mà học trò giữ suốt mấy chục năm.

Chúng tôi giữ nguyên văn từng bài, chỉ sắp xếp lại theo nhóm người viết và dàn trang cho dễ đọc. Những gì bạn đọc dưới đây không phải là một bài điệu văn, mà là chân dung một người thầy được vẽ bằng 59 nét bút khác nhau — và lạ thay, các nét ấy đều trùng nhau ở một điểm: *từ nhân cách đến văn cách*.

ĐÔI DÒNG TIỂU SỬ

10 · 01 · 1944	Sinh tại xã Sơn Thịnh, huyện Hương Sơn, Hà Tĩnh (nay là xã Sơn Tiến).
1967	Tốt nghiệp khoa Ngữ văn, Đại học Sư phạm Hà Nội.
1967 – 1973	Dạy Văn tại Trường Cấp ba Can Lộc, Hà Tĩnh — những năm giảng văn dưới hầm sâu thời chiến.
Nhiều năm	Tổ trưởng chuyên môn Trường THPT Chuyên Phan Bội Châu; Phó Trưởng phòng Giáo dục Trung học, Sở GD&ĐT Nghệ An.
1985 · 1998 · 2000	Huy chương Kháng chiến hạng Nhất; danh hiệu Nhà giáo Ưu tú do Chủ tịch nước phong tặng; Huân chương Lao động hạng Ba.
15 · 05 · 2022	Ra mắt tập tiểu luận phê bình “ <i>Từ nhân cách đến văn cách</i> ” tại thành phố Vinh.
25 · 07 · 2026	Thầy đi xa lúc 17 giờ 06 phút, thọ 83 tuổi.
30 · 07 · 2026	An táng tại nghĩa trang Rú Nại, xã Sơn Tiến, Hà Tĩnh — nơi Thầy sinh ra.

CÁC KHOÁ HỌC TRÒ GÓP BÀI

K8	K10	K11	K12	K14	K16	K17	K18	K20	K21	K22	K23	K25
----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

63 bài viết

Sắp xếp theo nhóm người viết, giữ nguyên thứ tự sưu tầm trong từng nhóm.

I. HỌC TRÒ NHỚ THẦY

01	THẦY TÔI MẤT THẬT RỒI	Thái Văn Sinh	19	30 NĂM CÁCH TRỞ ÂM DƯƠNG, GIỜ THÌ EM TÚ SẮP ĐƯỢC GẶP THẦY, THẦY ƠI!	Trần Kim Hoa
02	THÁC LÀ THỂ PHÁCH	Thái Văn Sinh	20	NGƯỜI THẦY CAO QUÝ!	Phan Thị Minh Lý
03	Vĩnh biệt thầy, một văn cách hay, một nhân cách đẹp!	Hoàng Nguyên Vũ	21	Mãi yêu kính và biết ơn Thầy	Đậu Thị Kim Nhung
04	Tiến Thầy đoạn đường dương gian!	Nguyễn Thị Nga	22	Thầy kính yêu!	Nguyễn Thị An Nhân
05	THƠ KÍNH TẶNG THẦY GIÁO LÊ THÁI PHONG	Nguyễn Sĩ Đại	23	THẦY LÊ THÁI PHONG	Trần Khánh Trang
06	Suốt 4 năm học tại trường	Nguyễn Hữu Tình	24	THẦY TÔI	Lê Thị Thủy
07	Kính Thầy Lê Thái Phong	Hồ Ngọc Hiến	25	Thầy Phong	Quý Hiền Lê
08	Thầy kính yêu!	Bùi Hồng Ngọc	26	Vĩnh biệt thầy Lê Thái Phong!	Hoàng Long
09	Vĩnh biệt Thầy Lê Thái Phong!	Bùi Lệ Uyên	27	Thầy tôi, Lê Thái Phong	Lan Phương
10	THẦY TÔI - LÊ THÁI PHONG, trang Kiều khép lại	Nguyễn Sỹ Hồng	28	Vĩnh biệt Nhà giáo Lê Thái Phong	Trần Tố Loan
11	EM CHÀO THẦY!	Nguyễn Đức Lam	29	Mây trắng về trời	Hồ Thị Thanh Thuý
12	VĨNH BIỆT NHÀ GIÁO ƯU TÚ LÊ THÁI PHONG	Nguyễn Thị Cúc	30	So với rất nhiều học sinh đình đám của thầy	Phan Thuý Thảo
13	Từ nhân cách đến văn cách	Nguyễn Hồng Vinh	31	Tôi viết bài này vào năm 2022	Lê Hồ Quang
14	NHỚ THẦY, TỪ NHÂN CÁCH ĐẾN VĂN CÁCH	Nguyễn Hồng Vinh	32	Sáng nay đi dạy	Diêu Lan Phương
15	THẦY LÊ THÁI PHONG	Nguyễn Thị Giang Chi	33	Thầy – Ba Phong đến và đã mang đến cho chúng...	Trương Thị Lan
16	Nhớ Thầy Lê Thái Phong	Hoài An	34	VĨNH BIỆT THẦY LÊ THÁI PHONG	Phượng Nguyễn
17	MỘT NGƯỜI THẦY ...	Phan Ngọc Minh	35	Mình ít viết về chuyện riêng tư	Chu Vĩnh Hải
18	Trong chặng đường học văn của tôi có hai người đã...	Phạm Thị Cúc Hà	36	VIẾNG THẦY	Bùi Đại Dũng
			37	TIỄN BIỆT NGƯỜI THẦY ĐẶC BIỆT	Toàn Phan
			38	Người Thầy đặc biệt nhất trong cuộc đời tôi	Phan Thu Hiền

39	Nhớ ngày xưa thầy dạy lớp 10 thầy toàn cho cả...	Tiểu Thiên Yết
40	Mình không phải là học trò xuất sắc nhất của thầy	Lê Khánh Toàn
41	NGƯỜI THẦY ĐỒNG HƯƠNG...	Đinh Thu Hiền
42	Thầy đi gặp ông Cung thầy nha. Cò lẹ vui lắm đây!	Thái Thanh Sơn
43	Nhớ Thầy!	Trần Ngọc Hoa
44	Sau khi Thầy Tôi ra đi	Phạm Thị Cúc Hà
45	NGƯỜI THẦY ĐẶC BIỆT CỦA CHÚNG TÔI	Nguyễn Quỳnh Liên

46	THẦY TÔI	Lê Thị Sẻ
47	Kính tiễn biệt Thầy giáo kính yêu của chúng em NGƯT Lê Thái Phong	Nguyễn Hoa Hương
48	THĂM THẦY GIÁO CŨ	Từ Công Hải
49	Vĩnh biệt Thầy giáo kính yêu của chúng em!	Nguyễn Thanh Hải
50	CÓ NHỮNG ĐIỀU KHÓ QUÊN !	Lê Thị Sẻ
51	Tôi mơ ước trở thành cô giáo dạy Văn có sức...	Lê Thị Thu Hương

II. ĐỒNG NGHIỆP & BẰNG HỮU

52	Thầy kính yêu !	Trần Trung Hiếu
53	XIN VĨNH BIỆT THẦY LÊ THÁI PHONG!	Nguyễn Thị Kim Oanh
54	VĨNH BIỆT BẠN CỐ TRI	Tống Trần Tùng
55	Lễ truy điệu Nhà giáo ưu tú Lê Thái Phong đã...	Trần Bảo

56	Mình không có may mắn được làm học trò của thầy	Nguyễn Ngọc Hoà
57	PHONG ƠI!	Phan Huy Tuấn
58	TIỄN BIỆT ANH – NHÀ GIÁO ƯU TÚ LÊ THÁI PHONG	Trần Hữu Hy
59	Kính tiễn thầy Phong của các bạn con!	Đặng Kim Anh

III. BÁO CHÍ VIẾT VỀ THẦY

60	Nhà giáo Ưu tú Lê Thái Phong - Ngọn gió lành đã bay đi...	Bùi Minh Huệ
61	Câu chuyện về ông đồ Nghệ 'khác lạ'	Nguyễn Thị Diệp Thanh

62	Ra mắt sách 'Từ nhân cách đến văn cách' của Nhà giáo Ưu tú Lê Thái Phong	Báo Nghệ An
63	Ra mắt sách “Từ nhân cách đến văn cách”	Hồng Ngọc

PHẦN I

Học trò nhớ Thầy

Những dòng viết của học trò trường Phan Bội Châu và Cấp ba Can Lộc, trải dài từ khoá 8 đến khoá 25.

51 BÀI

THẦY TÔI MẤT THẬT RỒI

Thái Văn Sinh · K8 Văn Phan Bội Châu

Chiều qua, 25/7/2026, lúc 14giờ 33 phút tôi nhận được điện thoại của cô Phượng vợ thầy nói như khóc trong điện thoại: “Em ơi thầy Phong ra viện được 10 ngày giờ lại phải đi cấp cứu. Lần này nặng lắm, có khi không qua khỏi”.

Tôi trả lời cô yên tâm, sẽ báo với các bạn và sẽ ra thăm thầy. Do bị động, chưa kịp sắp xếp để ra thăm thầy thì 17 giờ 6 phút, tôi nhận được tin nhắn từ Giang Chi, Hiệu Phó trường PTTH chuyên Phan Bội Châu, Nghệ An:

“Thầy vừa mất cách đây mấy phút”.

Tôi bàng hoàng xót xa pha chút ân hận vì không kịp ra gặp thầy lần cuối và buồn bã thông báo với các bạn cùng lớp.

17 giờ 30 phút tôi lại nhận được thông báo từ Giang Chi:

“Tình hình khi nãy bác sĩ gọi vào báo là thầy đi rồi, bàn chuyện bệnh viện báo tử. Nhưng may quá, một lúc sau tim thầy đập trở lại. Nhưng bác sĩ báo là ko hy vọng nữa. Em ở Viện, khi đó hoảng quá báo mọi người, mong anh chị thông cảm.”

Một niềm hy vọng loé lên.

Nhưng 19 giờ 56 phút, tôi lại tiếp tục nhận được thông báo từ Giang Chi:

“Thầy đi thật rồi”.

Mọi hy vọng vụt tắt.

13 giờ 56 phút hôm nay 26/7, tôi nhận được CÁO PHÓ về lễ tang của thầy.

Thầy tôi mất thật rồi. Đau xót và thương thầy vô cùng. Với các lứa học trò chuyên văn PTTH chuyên Phan Bội Châu, Nghệ Tĩnh, thầy luôn là cả một niềm yêu mến, kính trọng. Chúng tôi yêu kính thầy không chỉ ở những kiến thức uyên thâm thầy dạy chúng tôi mà còn ở những đạo nghĩa, nhân cách sống mà thầy truyền lửa cho chúng tôi. Hơn chục năm nay, lớp chúng tôi cứ mỗi dịp 20/11 và Tết Nguyên Đán đều đến thăm và tặng quà; thầy ốm đau chúng tôi đều đến chia sẻ.

Với các lứa học trò chuyên văn PTTH chuyên Phan Bội Châu, Nghệ Tĩnh, thầy luôn là cả một niềm yêu mến, kính trọng.

Mới đây thôi, 19/11/2025, tôi và các bạn ra thăm thầy thầy còn vui vẻ chọn ảnh thờ là ảnh Võ Hồng Hải chụp thầy vào cuối thập niên 80 thế kỷ trước (ảnh chân dung tôi đăng đầu tiên) và giao Võ Hồng Hải viết điều văn cho thầy khi thầy mất.

Mới đây thôi, hôm 13/02/2026 (29 Tết), tôi và các bạn đến chúc Tết thầy nhưng thầy về quê, không gặp được nên đành chụp một bức ảnh lưu niệm trước nhà thầy rồi đến quán cà phê ở Cửa Lò hàn huyên kể chuyện về thầy.

Mới đây thôi ngày 24/6/2026 chúng tôi ra Bệnh viện thăm thầy, thầy còn trò chuyện với chúng tôi hơn 30 phút và bảo chụp cho thầy một cái ảnh kỷ niệm.

Thế mà bây giờ đã âm dương cách biệt. Đau đớn vô cùng.

Sinh thời thầy có hai lời dạy mà suốt đời chúng tôi luôn ghi nhớ và thực hành, đó là:

“Cái quan định luận” (盖棺定论) nghĩa là chỉ khi nắp quan tài đặt lại - tức con người đã qua đời - thì mới có thể đưa ra đánh giá, kết luận cuối cùng về cuộc đời, công - tội và nhân cách của họ. Thành ngữ này nhắc nhở rằng khi một người còn sống, sự nghiệp và đạo đức của họ vẫn có thể thay đổi, nên chưa thể vội vàng phán xét hoàn toàn.

Và

“Hàn vi chi giao bất khả vong” (寒微之交不可忘) nghĩa là tình bạn được gây dựng và gắn bó từ những ngày còn nghèo khó, gian khổ thì tuyệt đối không được quên bỏ khi đã đỗ đạt hay giàu sang. Đây là lời nhắc nhở sâu sắc về lòng chung thủy, đạo lý uống nước nhớ nguồn và sự trân trọng những mối nhân duyên chân thành lúc hoạn nạn.

Vĩnh biệt thầy. Chúng em nhớ và thương thầy lắm.

THÁC LÀ THỂ PHÁCH

Thái Văn Sinh · K8 Văn Phan Bội Châu

Vào 8 giờ 15 phút hôm kia, 30/7/2026, rời Rú Nại, nơi đặt phần mộ thầy, chúng tôi chính thức vĩnh biệt thầy Lê Thái Phong về chốn vĩnh hằng. Từ chiều 30/7 đến hôm nay, buồn, mệt mỏi, trống vắng sau gần 2 ngày đưa tiễn thầy từ Đài hoá thân hoàn vũ Hà Tĩnh đến Nhà tang lễ Bệnh viện Quân khu 4 rồi lại về Nghĩa trang Rú Nại, xã Sơn Tiến, tỉnh Hà Tĩnh nên chẳng có tâm trạng. Hôm nay bình tâm lại, viết vài dòng về Thầy.

Có thể nói hiếm có một đám tang thầy giáo nào đông và xúc động như vậy.

Đã có hàng trăm bài viết đầy cảm xúc trên facebook về thầy trước lễ viếng.

Có hàng trăm học sinh các khoá từ TP Hồ Chí Minh, Hà Nội và các tỉnh thành trong cả nước về viếng thầy. Thậm chí có cả những người chưa từng là học trò của thầy giờ nào như Tiến sỹ Bùi Đại Dũng, Đại học Quốc gia Hà Nội nhưng vì quý mến thầy đã túc trực suốt 3 ngày tại lễ tang. Đặc biệt hơn, vào 7 giờ ngày 29/7, tất cả học trò các thế hệ đều đồng loạt thay ảnh đại diện trên FaceBook với với khuôn hình thống nhất có dòng chữ: HỌC TRÒ THẦY LÊ THÁI PHONG.

Nhà tang lễ Bệnh viện Quân khu 4 chật cứng người thân, bạn bè, đồng nghiệp, học trò. Đoàn người đưa tiễn thầy từ Vinh về nghĩa trang Rú Nại, Sơn Tiến cũng dài dằng dặc. Và thật linh thiêng, cả buổi sáng an táng thầy, trời nhâm mát, khi qua Sông La, một cây cầu vồng tuyệt đẹp bắc ngang trời đưa thầy về Hà Tĩnh. Khi về đến Rú Nại, mây trắng phủ trên dãy Thiên Nhẫn chỉ chừa lại 2 đỉnh núi trông như đôi mắt thầy đang nhìn về cõi thế, chiêm nghiệm cuộc đời, trông thật linh diệu.

Lại nhớ câu Kiều:

“Kiều rằng: “Những đáng tài hoa,

Thác là thể phách còn là tinh anh.”

Đúng là con người tài hoa khi mất đi thì chỉ có thể xác là tiêu tan, còn tài năng, tâm hồn và những giá trị tinh thần đẹp đẽ của họ sẽ sống mãi với thời gian, trong lòng người đời.

Xin kính tiễn thầy.

Vĩnh biệt thầy, một văn cách hay, một nhân cách đẹp!

Hoàng Nguyên Vũ · Văn K22 Phan Bội Châu

Thầy Lê Thái Phong, người thầy dạy Văn rất đặc biệt của tôi ở trường chuyên Phan Bội Châu (Nghệ An) đã rời xa cõi tạm sau một thời gian dài bệnh tật và không ít muộn phiền.

Thầy chính là người đã dạy cho tôi những bài giảng văn rất đẹp, tự do cảm thụ và tinh tế trong ngôn ngữ. Người ảnh hưởng nhiều nhất về tư duy và ngôn ngữ văn chương của tôi hiện nay, chính là thầy.

Thầy cũng là người đòi công bằng cho tôi trong câu chuyện thi cử khi vào ngôi trường ấy, hơn 30 năm trước.

30 năm, có bao lần gặp lại. Tết năm trước đến thăm thầy, chuyến thăm nhiều nỗi niềm. Có nhiều điều không nói ra được, thôi đành cất trong lòng mãi vậy.

Hôm nay, nói lời tiễn biệt thầy, như tiễn biệt một phần của ký ức. Thênh thang cõi khác với văn cách ấy và nhân cách ấy, thầy ơi!

Tiến Thầy đoạn đường dương gian!

Nguyễn Thị Nga · chuyên Văn K23 Phan Bội Châu

Dưới mái trường P, may mắn lứa chúng em được Thầy chủ nhiệm! Thầy
Le Thai Phong!

Đó là những tháng ngày nung nấu, luyện rèn với nhiều dự định, ấp ủ và
đầy ắp kỷ niệm!

Đền có khêu mới rạng, Thầy là người đã truyền cảm hứng, thổi
bùng lên ngọn lửa của tuổi trẻ, của hoài bão trong trái tim nhiều
cô cậu học trò đang độ 17, 18!

Những buổi bình Kiều thấu lẽ nhân sinh, những giờ học như ko phải học,
những buổi giảng như trò chuyện, duyên và hóm, những đông tây kim
cổ, những lẽ đời, những tình người, thấm đẫm ...

Mỗi lần gặp lại Thầy, em như thấy lại cả 1 trời thanh xuân thương mến!

Vẫn biết Sinh-Lão-Bệnh-Tử! Quy luật của nhân sinh!

Vẫn biết Sống gửi Thác về!

Mà nghe lòng vẫn nặng!

Kính tiễn Thầy về cõi mây trắng, phiêu diêu!

THƠ KÍNH TẶNG THẦY GIÁO LÊ THÁI PHONG

Nguyễn Sĩ Đại · học trò của Thầy ở Can Lộc

Nghe tin Nhà giáo Ưu tú Lê Thái Phong, nguyên giáo viên Văn Trường Cấp ba Can Lộc, giáo viên Trường chuyên Phan Bội Châu vừa tạ thế. Vợ chồng chúng tôi đều là học trò của thầy, hiện ở xa không về được, xin đăng lại bài thơ viết tặng thầy năm 2022 như một nén tâm thành...

*Có hạt phấn vàng bay từ rặng Núi Thơm
 Có hạt cát trầm luân sông Ngàn Phố
 Một vũ trụ, sinh ra từ vũ trụ
 Ta là ai? Không nghe tiếng trả lời!
 Người ta lấy trăm năm để đo một đời người
 Nhưng lấy gì để đo một đời người khổ đau hay hạnh phúc?
 Một bước xa quê thành già biệt
 Mảnh vườn xưa dâng biển sóng quất lòng
 Chưa trăm năm chịu đứt ruột bao lần
 Khi con trẻ lìa xanh, khi vợ hiền mất sớm
 Nỗi ngàn dặm cách trùng, nỗi bạc đầu bạo bệnh
 Trời có xanh không trên tóc trắng thầy tôi?
 Em lại nhớ mái tranh, liếp nửa Rú Cài
 Bom Mỹ dội, giăng vãn trong lòng đất
 Trò khoai sắn, thầy sắn khoai, mì hạt
 Đói tư mùa, trưa trật vẫn bình thơ...
 Nặng ơn quê, thầy chọn trở về quê
 Dầu nghèo khó, dầu địa đầu tuyến lửa
 Chũ và máu, đất và người Xứ Nghệ
 Chảy qua thầy, chảy đến những mùa sau!
 Đời trăm năm mà thoáng một bóng câu
 Cửa cải mà chi, chúc tước mà chi, đồ phù thế trả về cho phù thế
 Trước dòng chảy nhân gian, Tử Ngang từng tuôn lệ
 Giọt nước mắt nào trên má của thầy tôi?
 Sống để chết mà thôi. Quy luật ấy muôn đời
 Nhưng vẫn có những con người bất tử
 Như thầy tôi, người đã viết những dòng bất hủ
 Mỗi học trò lớp lán một câu thơ...
 Em tin đời vang mãi những bài ca*

*Là tiếng mẹ ru con, tiếng say đắm tình yêu, tiếng ân cần phấn trắng
Kìa thầy ơi, bao ánh nhìn tỏa sáng
Đang ngược nhìn thầy bằng mắt những người con!
Nắng vẫn long lanh, cả khi nắng không còn!*
(2022)

Suốt 4 năm học tại trường Phan

Nguyễn Hữu Tình · Văn K16 Phan Bội Châu

Suốt 4 năm học tại trường Phan, từ lớp 8 đến hết lớp 12 (giai đoạn 1986 - 1990), mình không may mắn được học Thầy giờ nào, do khi mình vào thì Thầy đang chủ nhiệm và theo dạy suốt cấp Khóa 15, trên mình một lớp. Nhưng nhân cách, trình độ, phương pháp và mọi thứ của Thầy thì gần như tất thầy học sinh trường Phan từ trước đến nay không ai không biết và luôn dành sự kính trọng, nể phục đối với Thầy.

Mấy tháng trước, thầy Minh chủ nhiệm lớp mình đã về với tiên tổ, trước đó vài năm là thầy Kiêm. Hôm nay lại được tin thầy rời cõi tạm để đến với những tháng ngày an yên không muộn phiền, trần trở, không bệnh tật ốm đau tuổi già.

Biết rằng đó là quy luật, nhưng lòng vẫn nặng.

Thương Thầy. Cầu mong thầy an nghỉ Thầy nhé

Kính Thầy Lê Thái Phong

Hồ Ngọc Hiến · chuyên Văn K20 Phan Bội Châu

Kính thưa Thầy, em được học Thầy những buổi đầu tiên khi được Thầy ôn luyện bồi dưỡng cho đội tuyển thi HSG Văn quốc gia năm lớp 9. Với em, được học Thầy và các thầy, cô khác bồi dưỡng cho đội tuyển, là một đặc ân lớn trong đời, và cũng là cánh cửa để em được chọn vào học 3 năm chuyên văn tại Trường PTTH chuyên Phan Bội Châu, tỉnh Nghệ Tĩnh, mở ra một quãng đời học trò thật nhiều cảm xúc, đặc biệt nhất là biết ơn.

Ba năm chuyên văn cấp 3 đó có lẽ là quãng đời đẹp nhất của em, nơi Thầy là Thầy giáo Chủ nhiệm và trực tiếp dạy văn, nơi mà Thầy đã tạo cho lớp chúng em một không khí học tập thật sinh động với thật nhiều màu sắc và nhịp điệu. Thầy chủ yếu là khơi gợi và dẫn lối cho chúng em độc lập tư duy và cảm xúc. Em sẽ mãi nhớ những buổi thảo luận, tranh luận về văn chương, từ lý luận văn học đến các tác gia, tác phẩm, đôi khi chi tiết đến từng câu văn, câu thơ, đến từng chữ, từng dấu chấm, dấu phẩy, từng thanh bằng, thanh trắc như câu thơ “Đốc lên khúc khuỷu đốc thăm thăm/Heo hút cồn mây súng ngửi trời/Ngàn thước lên cao ngàn thước xuống/Nhà ai Pha Luông mưa xa khơi”. Thầy luôn khuyến khích chúng em tìm tòi những giá trị mới, thử lật đi lật lại một vấn đề, một ý thơ, ý văn tưởng chừng như đã cũ. Thầy đã cho chúng em thử cách lựa chọn khác trong tư duy: không phán xét đúng, sai, quan trọng là cách cảm nhận riêng, quan điểm riêng. Không thể không nhắc đến Nguyễn Du, mà sau này, em cứ nghĩ đến Nguyễn Du là nhớ đến Thầy với những bài giảng tài hoa, cảm xúc về Kiều, về Độc Tiểu Thanh ký, Văn tế thập loại chúng sinh.... Sau này, khi đã ra trường nhiều năm, vào năm 2017, em bất ngờ và cảm động khi nhận được email của Thầy gửi em 6 bài Thầy viết về Nguyễn Du với tiêu đề: “Gửi Hiến một số bài đọc cho ý kiến”. Những bài viết ngắn gọn, súc tích với những phát hiện mới, sâu sắc được thể hiện với văn phong giản dị, nhẹ nhàng mà trong sáng như phong cách của Thầy. Sau này, em được Thầy tặng tác phẩm của Thầy: Từ Nhân cách đến Văn cách, trong đó có các bài mà Thầy đã gửi cho em hồi đó.

Sau này, em được Thầy tặng tác phẩm của Thầy: Từ Nhân cách đến Văn cách, trong đó có các bài mà Thầy đã gửi cho em hồi đó.

Ba năm Thầy dạy chúng em, cuộc sống của Thầy có một số chuyện buồn đau và biến cố, điều em cảm động và đặc biệt kính trọng Thầy là Thầy luôn giữ nụ cười ấm áp trên lớp học, dù em nhớ đôi khi, giọng Thầy có

nghe lại đâu đó ở một cảnh ngộ đời người, khi Thầy giảng Kiều, Chí Dật, Lão Hạc,... Đôi khi chúng em đến thăm cô, Thầy lại là người động viên chúng em. Thầy không chỉ dạy chúng em về cái hay của văn chương, mà còn truyền tải đạo làm người qua những án văn chương đó, như Thầy hay trích dẫn câu “văn dĩ tải đạo” và “thi dĩ ngôn chí”, mà không chỉ qua văn chương, cuộc đời của Thầy cũng đã dạy cho em về đạo làm NGƯỜI (như Thầy đã dạy chúng em ý nghĩa viết hoa của từ này), đạo làm THẦY. Một người Thầy không chỉ tài hoa, phong nhã mà còn là người Thầy đức độ, hết lòng vì học sinh.

Chiều thứ 6 trên đường về nhà, không hiểu sao tự nhiên em cứ lật đi lật lại mấy câu thơ trong bài Độc Tiểu Thanh ký của Đại Thi hào Nguyễn Du, bắt đầu từ 2 câu cuối: “Bất tri tam bách dư niên hậu/Thiên hạ hà nhân khấp Tố Như?”, rồi nhớ tiếp câu “Phong vận kỳ oan ngã tự cư”. Rồi nhớ Thầy. Cứ nhắc đến Đại Thi hào Nguyễn Du là nhớ đến Thầy, như một lẽ tự nhiên trong em.

Chiều thứ 7 trên xe, vẫn vẩn vương câu thơ "Phong vận kỳ oan ngã tự cư" và giọng đọc của Thầy.

Đến tối thì có tin Thùy báo Thầy đã mất. Hụt hẫng và sống mũi cay cay.

Kính cẩn tri ân và Kính tiễn Thầy về miền mây trắng !!!

Học trò của Thầy

Thầy kính yêu!

Bùi Hồng Ngọc · Văn K17 Phan Bội Châu

Cuộc đời lấy đi của em vài thứ nhưng cũng mang đến cho em thật nhiều may mắn & hạnh phúc. Một trong những niềm hạnh phúc lớn lao nhất mà em có, là được làm học trò nhỏ của Thầy.

Em nhớ hình ảnh Thầy dắt chiếc xe đạp, vai đeo cái túi vải màu nâu, đi nghiêng nghiêng trên con đường đất nhỏ có bụi tre và ao nước trước trường Phan.

Em nhớ năm lớp 10, giờ trả bài Văn về “Trần Nhân Tông - Ông vua, thi sĩ”. Đó là lần đầu tiên em được khen và được đọc bài trước lớp. Thầy nói, giọng văn của em trong trẻo, chân phương: “Tôi muốn gửi lời đến em Ng như nhà thơ NB: Van em, em hãy giữ nguyên quê mùa”. Rồi một thời gian sau, đọc lời phê của Thầy: “Thay đổi từ bao giờ, lời văn cầu kỳ, sáo rỗng” kèm theo 3 cái dấu hỏi to tướng, em đã khóc không phải vì điểm thấp mà vì đã làm Thầy thất vọng.

Em nhớ, khi đứng giữa ngã rẽ của nhiều lựa chọn, Thầy đã khuyên em nên đi dạy, vì “Nghề Sư phạm có chiều sâu hơn”. Em nghe lời Thầy. Nhưng chỉ một năm sau, em đã “bẻ lái” để đi theo con đường mà mình mơ ước từ thuở bé: được làm một nhà báo, một pv truyền hình. Em “né” Thầy một thời gian khá dài. Đến ngày gặp lại, Thầy chỉ cười một cách bao dung.

Em nhớ...

Kỷ niệm ủa về và mắt em lại nhòe đi :(

Nhiều lúc em cảm thấy có lỗi với Thầy, cứ day dứt khôn nguôi...

Mỗi bước đường em đi, mỗi niềm vui nho nhỏ, em đều nghĩ đến Thầy như nghĩ đến người Cha thân yêu của mình.

Nhớ thương Thầy vô hạn, Thầy ơi!

Le Thai Phong

Vĩnh biệt Thầy Lê Thái Phong!

Bùi Lê Uyên · chuyên Toán K14 Phan Bội Châu

Khi hay tin Thầy Lê Thái Phong rời xa cõi tạm, một người bạn cùng khoá phổ thông của mình đã viết:

“Thưa Thầy,

Em chưa từng có may mắn được là học trò của Thầy. Thế nhưng, bằng một cách rất lạ, em vẫn được học từ Thầy qua chính những học trò mà Thầy đã dày công vun đắp.

Một người thầy vĩ đại không được đo bằng số bài giảng đã dạy, mà bằng những con người Thầy để lại cho cuộc đời.

Thầy đã để lại những thế hệ học trò có trí tuệ, có nhân cách, có lòng từ tế, chân thành và khát vọng cống hiến. Đó là một di sản không thể đong đếm bằng thời gian.

Cảm ơn Thầy vì đã để lại cho cuộc đời một thế hệ học trò mà chỉ cần gặp họ, người ta cũng có thể cảm nhận được tầm vóc của người Thầy phía sau.”

Một bạn nữ khác nghẹn ngào:

“Khi ai đó bạn yêu thương ra đi thì cả một thời đại cũng như ra đi cùng với người đó. Nước mắt tôi chảy dòng dòng, cũng là lúc nhận được tin nhắn báo Thầy đã ra đi.”

Đọc những dòng ấy, mình hiểu cảm giác “một thời đại như đã ra đi” không phải là cách nói cường điệu. Bởi có những người Thầy, sự hiện diện của Thầy đã trở thành một phần ký ức đẹp nhất của biết bao thế hệ học trò.

Mình học cùng khóa với các bạn ấy ở Trường chuyên Phan Bội Châu – Nghệ An. Bạn nữ (Cúc Hà) học lớp chuyên Văn do Thầy Lê Thái Phong chủ nhiệm và dạy Văn. Còn mình học lớp Toán.

Ngày ấy, mình chọn thi khối D (Toán – Văn – tiếng Nga), nên cũng có cơ duyên được Thầy phụ đạo Văn một số buổi.

Đến bây giờ mình vẫn nhớ cách Thầy chấm bài. Mỗi trang vở đều được chia theo một cách rất đặc biệt: ba phần dành cho bài viết của học sinh, hai phần để Thầy nhận xét. Những lời phê của Thầy luôn tỉ mỉ, cẩn thận, cuối mỗi nhận xét gần như đều có thêm hai tiếng “em nhé”. Chỉ hai tiếng giản dị ấy thôi mà chứa biết bao sự bao dung, ân cần và yêu thương học trò.

Mình nhớ mãi lời Thầy từng nói với mình:

“Cách viết của em, cũng như của các bạn học Toán, rất chân phương. Em hãy cứ duy trì như thế, điểm thi của em sẽ ổn.”

Một lời động viên giản dị, nhưng theo mình suốt nhiều năm sau.

Cách đây tám năm, trong dịp kỷ niệm 30 năm ngày tốt nghiệp phổ thông của khóa mình (khi ấy khoá chỉ có hai lớp chuyên Văn và chuyên Toán, và cho đến bây giờ thì 2 lớp thân nhau và như hoà thành 1 lớp), gặp lại Thầy, Thầy nói:

“Thầy vẫn theo dõi Facebook của em. Thầy vẫn đọc những câu chuyện em kể. Thầy muốn em kể cho các bạn nghe nhiều hơn về Vietnam Airlines - hãng hàng không 4 sao”(Thầy nhấn mạnh hãng HK4 sao chúng tỏ thầy luôn cập nhật thông tin)

Mình đã rất xúc động.

Có lẽ vì Thầy không chỉ

nhắc đến mình, nhắc đến Vietnam Airlines nơi mình làm việc, mà còn vì sau ngần ấy năm, Thầy vẫn lặng lẽ dõi theo từng bước trưởng thành của học trò bằng tất cả sự quan tâm và yêu thương.

Có lẽ cũng chính từ những người Thầy như vậy mà chúng mình luôn tự nhắc mình phải sống cho tử tế. Bởi biết rằng, ở đâu đó, vẫn có những người Thầy âm thầm dõi theo, vui với niềm vui của học trò và đặt niềm tin vào những điều tốt đẹp mà học trò đang làm.

Có lẽ cũng chính từ những người Thầy như vậy mà chúng mình luôn tự nhắc mình phải sống cho tử tế.

Hôm nay tiễn biệt Thầy, mình không về Vinh để tiễn đưa Thầy chặng đường cuối được. Nhưng mình biết, các bạn mình, cùng rất nhiều thế hệ học trò của Thầy sẽ trở về. Các bạn sẽ thay những người ở xa kính cẩn dâng nén tâm nhang, tiễn biệt người Thầy mà chúng mình luôn kính trọng và biết ơn.

Xin cảm ơn Thầy vì những bài học về văn chương, về cách làm người và về sự tử tế được gieo vào học trò một cách lặng lẽ mà bền bỉ.

Thầy đã đi xa nhưng những điều Thầy đã trao sẽ còn ở lại trong mỗi học trò, tiếp tục được gìn giữ và lan tỏa qua nhiều thế hệ.

Kính tiễn biệt Thầy, Thầy Le Thai Phong!

THẦY TÔI - LÊ THÁI PHONG, trang Kiều khép lại

Nguyễn Sĩ Hồng · K20 Văn Phan Bội Châu

Học trò nhỏ xin kính cẩn và rất nhiều tiếc thương, thấp một nén tâm nhang, tiễn biệt Thầy, Nhà giáo Lê Thái Phong- một nhân cách, một văn cách lớn, một người Thầy tuyệt vời của chúng em, một cuộc đời nhiều bão giông, nhiều mất mát, muôn phiền nhưng vẫn nở hoa tỏa nắng cho đời!

Dẫu biết "Phong vận kỳ oan ngã tự cư" (古今恨事天難問) nhưng cuộc đời Thầy "Thiện căn ở tại lòng ta, Chữ tâm kia mới bằng ba chữ tài".

Được học Đạo, học Văn, học làm người với Thầy dưới mái trường chuyên Phan Bội Châu là một sự may mắn của em trong cuộc đời này! Dấu ấn và ảnh hưởng của Thầy đến con người, tâm hồn, suy nghĩ, cuộc đời em là quá lớn và không ai có thể thay thế!

Dấu ấn và ảnh hưởng của Thầy đến con người, tâm hồn, suy nghĩ, cuộc đời em là quá lớn và không ai có thể thay thế!

5 năm theo học Thầy (02 năm trong các kỳ đội tuyển dự thi quốc gia vượt cấp lớp 8 và kỳ lớp 9; 03 năm Thầy là giáo viên chủ nhiệm lớp Văn khóa 20 (K20, 1991-1994), em có đến 3 giải Văn toàn quốc (một kỷ lục cho đến nay rất không dễ để một học sinh THPT đạt được) và một lần kỷ luật mà Thầy dùng niềm tin, danh dự, tình thương, trách nhiệm, và cả sự sẵn sàng đánh đổi vị trí công tác để bảo vệ em dù Thầy rất nghiêm khắc. Với niềm tin của Thầy, bạn bè, em đã đảm nhiệm thành công vị trí Bí thư Đoàn trường Phan Bội Châu, Ủy viên BCH Đoàn các cơ quan cấp Tỉnh Nghệ An, một vị trí chưa từng có tiền lệ, khi một học sinh làm Bí thư Đoàn trường và Ủy viên BCH Đoàn các cơ quan cấp Tỉnh.

Vô cùng thương tiếc kính xin vĩnh biệt Thầy! Kiếp sau, em lại xin được làm học trò nhỏ của Thầy!

Xin đăng dưới đây bài thơ viết về Thầy của anh Nguyễn Sĩ Đại.

THƠ TẶNG THẦY PHONG

(NSĐ, 2022)

Có hạt phấn vàng bay từ rặng Núi Thơm

Có hạt cát trầm luân sông Ngân Phố

Một vũ trụ, sinh ra từ vũ trụ

Tà là ai? Không nghe tiếng trả lời!

Người ta lấy trăm năm để đo một đời người
Nhưng lấy gì để đo một đời người khổ đau hay hạnh phúc?
Một bước xa quê thành già biệt
Mảnh vườn xưa dâng biển sóng quất lòng
Chưa trăm năm chịu đứt ruột bao lần
Khi con trẻ lìa xanh, khi vợ hiền mất sớm
Nỗi ngàn dặm cách trùng, nỗi bạc đầu bạo bệnh
Trời có xanh không trên tóc trắng thầy tôi?
Em lại nhớ mái tranh, liếp nứa Rú Cài
Bom Mỹ dội, giăng vãn trong lòng đất
Trò khoai sắn, thầy sắn khoai, mì hạt
Đói tư mùa, trưa trật vẫn bình thơ...
Nặng ơn quê, thầy chọn trở về quê
Dẫu nghèo khó, dẫu địa đầu tuyến lửa
Chữ và máu, đất và người Xứ Nghệ
Chảy qua thầy, chảy đến những mùa sau!
Đời trăm năm mà thoáng một bóng câu
Của cải mà chi, chúc tước mà chi, đồ phù thế trả về cho phù thế
Trước dòng chảy nhân gian, Tử Ngang từng tuôn lệ
Giọt nước mắt nào trên má của thầy tôi?
Sống để chết mà thôi. Quy luật ấy muôn đời
Nhưng vẫn có những con người bất tử
Như thầy tôi, người đã viết những dòng bát hủ
Mỗi học trò lấp lánh một câu thơ...
Em tin đời vang mãi những bài ca
Là tiếng mẹ ru con, tiếng say đắm tình yêu, tiếng ân cần phấn trắng
Kìa thầy ơi, bao ánh nhìn tỏa sáng
Đang ngược nhìn thầy bằng mắt những người con!
Nắng vẫn long lanh, cả khi nắng không còn!

EM CHÀO THẦY!

Nguyễn Đức Lam · chuyên Văn K11 Phan Bội Châu

Lúc em gõ những dòng này, chiều thành Vinh đang mưa sầm sập. Sáng nay, cho đến tầm gần 5h, vẫn sầm sập mưa. Người ở quê Thầy báo ra là từ đêm qua mưa to lắm. Thế mà đến lúc đoàn xe đưa Thầy về quê khởi hành thì ngớt, dọc đường và về đến nghĩa trang Rú Nại tạnh ráo. Có cả sắc cầu vồng trên bầu trời khi xe qua cầu Bến Thủy. Hôm qua, đoàn đưa Thầy đến Đài hóa thân hoàn vũ rồi quay về Nhà tang lễ cũng trong tiết trời dễ chịu, đủ nắng để trời quang mây tạnh.

Thầy nằm ở trên cao đỉnh đồi nhìn xuống một vùng đồng ruộng, làng quê, ở phía bên kia xa xa có dãy núi mờ xanh. Phong cảnh hữu tình, đẹp! Chắc Thầy hài lòng, như lời một cô học trò chia sẻ trước khi đưa Thầy lên núi: Ông Phong không câu nệ chuyện hình thức, nhưng lại là người yêu cái Đẹp.

Sau khi Thầy mất ít phút, nhìn khuôn mặt Thầy thật đẹp, nhẹ nhõm. Không hiểu những người khác nghĩ gì, nhưng trong em lúc đó có một niềm an ủi, lòng vui đi, rằng Thầy ra đi nhẹ nhàng. Như người Việt mình, mong mọi lớn nhất dành cho người vừa mất, nhất là người thân yêu, là được thanh thản rồi cõi tạm này.

Như Thầy về nơi an nghỉ trong một buổi sáng mát lạnh, có sắc cầu vồng trên đường, an yên trên đồi, trong lòng đất Mẹ. "Nắng vẫn long lanh, cả khi nắng không còn!". Em chào Thầy!

VĨNH BIỆT NHÀ GIÁO YÊU TÚ LÊ THÁI PHONG

Nguyễn Thị Cúc · K10 Văn Phan Bội Châu

Mấy hôm nay, tràn ngập trên cõi mạng là những dòng cảm xúc viết về thầy Lê Thái Phong với những ngôn từ tôn kính và tiếc thương nhất dành cho một người thầy khả kính.

Tôi không được thầy dạy trực tiếp nhưng là người học sinh cũ, ghi đậm những dấu ấn rất đẹp về thầy thừa học dưới mái trường Phan yêu dấu.

Tôi ra đời khi thầy tốt nghiệp đại học sư phạm Hà Nội khoa ngữ văn – 1967. Từ năm 1967 đến 1973 thầy dạy văn ở trường cấp 3 Can Lộc và Hương Sơn.

Thời chiến tranh, thầy và trò học dưới hầm sâu, tránh mưa bom, bão đạn. Với kiến thức uyên thâm và phong thái hào hoa, lịch lãm, thầy đã gieo vào các cô cậu học sinh tình yêu văn học thiết tha. Từ tình yêu văn học ấy, tình yêu Tổ quốc, gia đình, quê hương được nhen lên, phát triển mãnh mẽ. Đói khổ, thiếu thốn, hiểm nguy khi bom Mỹ có thể dội xuống bất cứ lúc nào nhưng thầy vẫn giảng bài nhiệt thành và trò nghe giảng say sưa. Nhà thơ Nguyễn Sỹ Đại đã miêu tả:

*‘... Bom Mỹ dội, giảng văn trong lòng đất
Trò khoai sắn, thầy sắn khoai, mỳ hạt
Đói tư mùa, trưa trật vẫn bình thơ’.*

Nhờ những bài giảng ấy, niềm lạc quan đã giúp thầy, trò đi qua đói khổ để giữ vững trong lòng tình yêu cuộc sống và ý chí vươn lên trở thành những công dân tích cực.

Với những thành tích xuất sắc trong giảng dạy, năm 1978 thầy được điều động về dạy trường Năng khiếu Phan Bội Châu – Nghệ Tĩnh.

Hồi đó, trường Phan Bội Châu chỉ có 3 khóa, 10, 11, 12. Mỗi khóa 2 lớp, chuyên văn và chuyên toán. Học sinh là những người học xuất sắc từ khắp các huyện Hà Tĩnh và Nghệ An, qua rất nhiều kỳ thi học sinh giỏi cấp huyện, tỉnh và kỳ thi “khắc nghiệt” cuối cùng mới đậu được vào trường Phan Bội Châu. Mỗi lớp chỉ khoảng 25 đến 30 học sinh. 1 thầy chủ nhiệm luôn 3 năm lớp 10, 11, 12. Thầy Phong chủ nhiệm lớp văn K8, trước tôi 2 khóa.

Rời xa Hương Sơn, nơi đó là quê hương, ở đó có cha, mẹ, anh chị em, họ hàng, một mảnh vườn sum suê cây trái giúp thầy cô vừa đi dạy vừa tranh thủ trồng rau, nuôi gà chăm lo cho 4 đứa con thơ dại, thầy cô chuyển đến trường Phan Bội Châu tá túc trong căn nhà vách nứa, mái lợp bằng giấy

dầu, thiếu thốn trăm bề. Những tường rồi thầy, cô sẽ quay về Hương Sơn nhưng thầy, cô đã ở lại vượt qua mọi khó khăn nuôi 4 con trưởng thành, miệt mài gieo con chữ, đào tạo cho đất nước những quan chức thanh liêm và những công dân mẫn cán.

Tất cả học sinh được thầy dạy đều dành cho thầy một lòng tôn kính, yêu thương vô biên. Học sinh xuất sắc hay học sinh bình thường thầy đều tận tâm dạy bảo. Thầy là người thầy nghiêm khắc đồng thời là người cha, người anh độ lượng, bao dung, không chỉ khi học sinh còn học dưới mái trường mà cả khi họ đã trở thành những công dân, giữ nhiều vị trí quan trọng trong xã hội.

Chúng tôi không được thầy Phong trực tiếp dạy. Chủ nhiệm khóa chúng tôi là thầy Dinh. Thầy Dinh dạy cho chúng tôi cách nhận biết sâu sắc một tác phẩm văn học, sự chín chu trong từng câu chữ và nội dung sâu xa ẩn chứa phía sau.

Tôi may mắn được học thầy Phong một số tiết học khi thầy dạy thay thầy Dinh bận công tác và vui nhất là khi luyện thi học sinh giỏi toàn quốc. Thầy bước vào lớp, dáng vẻ thư sinh, bước đi nghiêng nghiêng trên bục giảng, không có giáo án, chỉ một viên phấn và kiến thức tường như vô tận tuôn ra bằng lời giảng thiết tha. Rồi thầy bảo: “Các em hãy tự đặt câu hỏi và giải thích cho thầy nghe”. Ban đầu chúng tôi im lặng, sợ trả lời sai. Thầy mỉm cười: “Tôi tư duy, tôi tồn tại”, nếu các em không tư duy mà chỉ học thuộc lòng những gì sách giáo khoa viết thì các em “không tồn tại”, các em không “lớn lên”, không “vượt trội” mà sẽ lẫn vào đám đông, không để lại dấu vết gì. Vậy là chúng tôi mạnh dạn tư duy, mạnh dạn đề xuất cách hiểu vấn đề trong tác phẩm văn học và trong cuộc sống.

Ban đêm, thầy Phong thường đi qua các lớp (là nơi học và cũng là nơi ở của chúng tôi) để xem ai gặp khó khăn thầy hỗ trợ, ai chưa hiểu bài, thầy tranh thủ giảng giúp và ai lo chơi, không học, thầy sẽ nhắc nhở.

Có lần, chúng tôi không học bài mà ngồi trong lớp túm tụm “tán dóc”. Vừa nhìn thấy thầy, chúng tôi chạy lại bàn, giở sách vở ngồi ngay ngắn như là đang chăm chú học. Thầy bước vào, tất cả đồng thanh “Chúng em chào thầy ạ”. Thầy nhìn chúng tôi và cất tiếng “Xin chào các bậc “học giả””. Thầy không mắng nhưng lời chào của thầy khiến tôi – một bí thư chi Đoàn, một người đang chuẩn bị dự thi học sinh giỏi toàn quốc” cảm thấy thối thía.

Ra trường, mỗi người một số phận, đi nhiều nơi, nếm trải nhiều giông bão, các cựu học sinh Phan Bội Châu đều mang trong lòng những kỷ niệm sâu sắc về trường Phan, nơi đó tất cả thầy, cô giáo đều uyên thâm về trí tuệ và sáng ngời về nhân cách. Học trò thầy Kiêm (dạy sử) và thầy Phong thì giữ mãi ấn tượng về những người thầy mang sắc thái rất riêng.

Năm 2016, tôi ra mắt cuốn truyện ký : “chuyện tình của tôi”, nhiều thầy cô giáo trường Phan đến dự. Trả lời phỏng vấn của phóng viên, thầy Phong trả lời: "Học trò trường Phan thành đạt rất nhiều, có nhiều người giữ những trọng trách lớn trong cơ quan công quyền nhưng về lĩnh vực văn học, đây là lần đầu tiên chúng tôi được tham dự một buổi ra mắt sách xúc động đến vậy. Nguyễn Thị Cúc là một học sinh trải qua nhiều truân chuyên, bằng trải nghiệm của chính cuộc đời mình, em đã viết ra cuốn sách chân thật mà vô cùng sâu lắng, cuốn hút người đọc từ trang đầu đến trong cuối..."

Thầy đã dành cho tôi sự thấu cảm sâu sắc mới có được những lời phát biểu chân tình đến vậy. Tôi mang ơn thầy và dành cho thầy niềm tôn kính lớn lao.

Tin thầy Lê Thái Phong mất lan đi nhanh chóng . Học trò của thầy thay avatar bằng những bức ảnh có thầy với dòng chữ “học trò thầy Lê Thái Phong”. Rất nhiều bài viết về thầy từ những học sinh thành đạt trở thành quan chức và cả những học trò chỉ là những công chức bình thường.

Rất nhiều bài viết về thầy từ những học sinh thành đạt trở thành quan chức và cả những học trò chỉ là những công chức bình thường.

Anh Kiều Hồng Sơn sáng tác bản nhạc “ Thầy đừng đi” khiến ai nghe cũng thổn thức. Đặc biệt có bài viết của chị Nguyễn Thị Huệ k8- “Xin tạ ơn Trời Phật đã cho em kiếp này được làm học trò của thầy.

Xin tạ ơn thầy đã dạy cho em những bài học, góp phần hình thành trong em những tư tưởng khám phá và rộng mở về sau.

Em xin tạ lỗi với thầy vì đã không hoàn thành tốt kỳ thi năm đó.”

Được biết năm đó, chị Huệ không đậu đại học dù chị học rất giỏi, chị thấy mình có lỗi vì làm bài không cẩn thận để trượt đại học năm đầu, khiến thầy buồn. Nhưng thầy không chỉ không trách mà còn dành tình thương, sự thấu cảm to lớn với chị. Năm sau, đậu đại học và chị trở thành giáo viên dạy văn cấp 3 trường Nguyễn Du, Tp. Hồ Chí Minh. Học trò của chị nhiều em đoạt học sinh giỏi văn toàn quốc.

Tất cả các bài viết của học trò, của đồng nghiệp đều toát lên nội dung kính yêu thầy về trí thức uyên thâm và nhân cách tuyệt vời; “ Thầy là người thầy có cách dạy độc đáo mà cuốn hút lạ lùng... Thầy không chấp nhận những bài văn sáo rỗng, rập khuôn trong tư duy, luôn dạy học trò phải biết nghi ngờ, dám “cãi”. Thầy ứng xử với học sinh bằng tình thân dân chủ và nhân văn, luôn tôn trọng cá tính và cổ vũ sự phát huy bản

ngã'. ... Học trò của thầy đi du học nhiều nước trên thế giới và khẳng định những gì họ học được trong tư duy mà bây giờ người ta hay gọi từ “khai phóng” thì thầy Phong đã dạy cho họ lâu rồi, từ thời học cấp 3.

Thầy dạy ở trường Phan 22 năm, từ năm 2000 đến 2005 thầy chuyển công tác về Sở Giáo dục và Đào tạo Nghệ An, giữ chức vụ Phó trưởng phòng Trung học phổ thông, chuyên viên môn Ngữ văn., Cuối năm 2005, thầy nghỉ hưu theo chế độ.

Đã từng công tác 4 nơi khác nhau nhưng thầy dạy lâu nhất ở trường Phan : 22 năm. Vấn đề cũng không chỉ là thời gian gắn bó với trường lâu năm mà điều cốt lõi là thầy, cô đã trao và nhận tình cảm ở trường Phan sâu sắc nhất. Đặc biệt con gái thầy Cẩm Tú cùng học Phan, K17 nên học sinh cả khóa đó coi thầy Phong, cô Điều như bố mẹ ruột, trân trọng và kính yêu.

Theo đề nghị của gia đình (cũng là mong ước của thầy trước lúc đi xa) trường chuyên PBC đã tổ chức lễ tang cho Thầy, do cô Nguyễn Giang Chi - phó hiệu trưởng trường là trưởng ban.

Học sinh cũ của thầy khắp mọi miền đất nước từ Tp. HCM đến Hà Nội hồi hả về Vinh mong được tiễn đưa thầy lần cuối.

Lãng hoa viếng thầy nhiều vô cùng, các cựu học sinh của thầy và cả các học sinh không được học thầy cũng gửi vòng hoa đến viếng. Gia đình không nhận tiền phúng điếu. Đó là mong muốn của thầy, cả cuộc đời thầy, chỉ biết cống hiến, không muốn làm phiền ai.

Có những người như anh Nguyễn Anh Chiến, bị bệnh mắt mù vẫn từ Vũng Tàu, Em Bùi Hồng Ngọc, Trần Ngọc Hoa đang ốm từ TP. HCM vẫn bay về đến dự lễ tang, theo xe đến đài hóa thân hoàn vũ và lên Hương Sơn đắp cho thầy nằm đất cuối cùng lên nấm mộ.

Các em gửi cho tôi video toàn cảnh đám tang thầy, nghe bài điệu văn cô Giang Chi đọc, ai cũng xúc động nghẹn ngào, tôi đang ở TP. HCM vẫn giàn dụa nước mắt.

Thầy ra trường đã 26 năm nhưng hàng năm đại diện trường Phan Bội Châu vẫn đến chúc mừng thầy nhân dịp 20/11 và các buổi lễ lớn trường luôn trân trọng mời thầy tham dự ở hàng ghế danh dự.

Trường tổ chức đám tang cho thầy là một nghĩa cử vô cùng cao đẹp và ghi đậm dấu ấn tận tâm , tận nghĩa của trường dành cho thầy. Ý nghĩa hơn, khi trưởng ban Tổ chức, người viết và đọc điệu văn cho thầy chính là cựu học sinh K14 văn, thầy Phong chủ nhiệm. Những học sinh nhờ thầy dìu dắt đã thành đạt, quay về trường noi gương thầy để cống hiến và có dịp để tri ân thầy.

Nhiều người hỏi chúng tôi, học ở trường chỉ 3 năm, ra trường đã 40, 50 năm sao chúng tôi còn yêu Phan đến vậy. Là vì như thế đấy, trường của chúng tôi từ ban lãnh đạo đến thầy, cô, các cô chú công nhân viên, từ lúc

mới thành lập cho đến nay, hơn 70 năm qua luôn đề cao giá trị của nghĩa tình. Chúng tôi đã sống, làm việc, hình thành nên giá trị nhân cách của chính mình từ những năm tháng được học dưới mái trường Phan.

Thưa thầy! Ngày ở Phan thầy dạy em” Cái quan định luận”. “Đóng nắp quan tài” mới có thể bình luận về một con người. Nắp quan tài của thầy đã đóng lại và chúng em tự hào bình luận về thầy rằng, thầy là một nhà giáo ưu tú, một người thầy khả kính, một người thầy có trái tim thấm đẫm yêu thương với một nhân cách sáng ngời.

Vĩnh biệt thầy!

Chúng em mãi nhớ ơn thầy và sống theo những giá trị cao quý mà thầy đã gieo trồng trong lòng chúng em “Nắng vẫn long lanh cả khi nắng không còn”.

Từ nhân cách đến văn cách

Nguyễn Hồng Vinh · Văn K25 Phan Bội Châu

"Từ nhân cách đến văn cách", với em, Thầy là linh hồn của Trường Phan, Thầy ạ! Thầy vẫn dõi theo em, Thầy nhé! Mới 5 tháng trước thôi Thầy còn đi xe lăn tiễn em ra tận xe, Thầy khóc và xe em lăn bánh Thầy vẫn nhìn theo em mãi. Ngày sinh nhật em, Thầy nhắn tin "chúc mừng sinh nhật con gái có trái tim ấm áp..." em chưa kịp trả lời thì thầy gọi điện... Hôm nay em đi điền dã ở Hà Tĩnh, vừa về nhà nghe tin thầy nguy kịch em mặc nguyên bộ đồ ở nhà lên Viện thăm Thầy nhưng bác sĩ không cho vào. Giờ Thầy đi thật rồi, từ nay em không còn Thầy để mỗi lần vui hay buồn em đều chạy xe xuống Cửa Lò để được sà vào lòng Thầy, để nghe Thầy giảng về chuyện Đời, chuyện Văn nữa Thầy ạ! Thầy đã sống một cuộc đời thật Đẹp, Thầy ơi !!!

NHỚ THẦY, TỪ NHÂN CÁCH ĐẾN VĂN CÁCH

Nguyễn Hồng Vinh · Văn K25 Phan Bội Châu

Hôm nay là ngày thứ 3 Thầy trút hơi thở cuối cùng. Ngày mai là Lễ nhập quan, lễ viếng, lễ truy điệu; ngày mốt là Lễ đưa tang, lễ an táng Thầy tại quê nhà (xã Sơn Thịnh, huyện Hương Sơn, tỉnh Hà Tĩnh) nay là xã Sơn Tiến, tỉnh Hà Tĩnh. Thầy vẫn thường nói với em: "Vẫn phải sống, dẫu cuộc sống có những lúc tưởng như không thể nào sống được". Kính bái biệt Thầy yêu quý _ Nhà giáo Ưu tú Lê Thái Phong _ Người gieo hạt mầm tri thức, nay đã hóa bóng cây đại ngàn nơi cõi vĩnh hằng! Hạc vàng khuất bóng, để lại muôn vàn tiếc thương. Cầu chúc Thầy kính yêu được an yên, thanh thản về miền mây trắng. Thành kính phân ưu cùng gia đình Thầy ạ!

THẦY LÊ THÁI PHONG

Nguyễn Thị Giang Chi · Văn K14 – Phó Hiệu trưởng trường THPT chuyên Phan Bội Châu

Đời đi học của tôi có ba người thầy đặc biệt. Ba người thầy không chỉ cho tôi kiến thức, khơi dậy khát vọng, đam mê, truyền lửa....hay gì gì đó như người đời hay nói, mà điều quý giá nhất tôi nhận được từ những người thầy ấy là biết được chân giá trị của cuộc sống, biết yêu những gì đáng yêu và ghét những gì đáng ghét, biết được quyền năng của tri thức, khát vọng được và dám là chính mình. Tôi vô cùng cảm ơn cuộc đời đã cho tôi niềm hạnh phúc được là học trò của các thầy.

Thầy Phong là một trong ba người thầy ấy.

Trong kí ức của tôi, thuở ấy, thầy Phong là hiện thân của tinh thần dân chủ. Sự dân chủ trong ứng xử, và đặc biệt là trong tư duy, trong cách nhìn nhận và kiến giải các vấn đề từ học thuật tới cuộc sống. Sự dân chủ rõ nhất ở thầy là luôn luôn tôn trọng cá tính, thậm chí thầy còn tạo cơ hội để học trò phát huy tận độ bản ngã, dạy học trò dám sống thật là mình, thể hiện trung thực con người mình. Học trò thầy Phong, vì thế, ít có những người bằng bằng, nhạt nhạt, mờ mờ nhân ảnh mà phần lớn đều bừng, không dễ bảo, đều là những cá tính mạnh, gai góc với ý thức về cái Tôi khá rõ. Chúng tôi đã học, sống và yêu với niềm tin vào chính mình được thầy gieo từ thuở ấy. Thầy còn dạy chúng tôi bản lĩnh để dám nói lên tiếng nói của mình, dù khác biệt. Tôn trọng sự khác biệt cũng là biểu hiện của tinh thần dân chủ, và nó còn có ý nghĩa khơi dậy tiềm năng sáng tạo của học trò, điều này đặc biệt cần thiết với học sinh chuyên, nhất là chuyên Văn. Tôi còn nhớ, nhiều buổi học thầy cầm trích để chúng tôi cãi nhau. Cãi nhau rất hăng, còn thầy chỉ mỉm cười đứng bên bàn làm thư kí, ghi lại ý kiến của từng người. Thậm chí, thầy còn tạo cơ hội và tâm thế thoải mái để chúng tôi có sự đối thoại dân chủ với thầy. Thầy nói với bọn tôi “chân lý quý hơn thầy”, đừng bao giờ để cái suy nghĩ “chân lý là ý thầy” chi phối (nếu thầy biết rằng bọn tôi sau này, có lúc thậm chí phải nhẫn nhục chấp nhận “chân lý ý ô sin” nữa để tồn tại yên bình thì chắc thầy khóc mất!). Đây là điều cực kì quý giá, nhất là ở cái thời mà từ ăn mặc, tóc tai đến tư duy, lối sống đều rập khuôn như đóng táp lô. Xem chương trình đang được giới trẻ tụng ca “I’m me”, nghe những bản nhạc rock “Hãy sống là mình đi...”, đọc báo thấy rồn rảng các mĩ từ được xem là hot như “tinh thần phản biện”, “đối thoại dân chủ” ... nhiều đứa chúng tôi cười thâm, tưởng chỉ ghê gớm, cấy nớ thầy choa nói/ làm từ bấy đời tám hoành rồi!

Nhớ đến thầy, chúng tôi luôn nhớ đến một con người rất đổi tài hoa, hào hoa, dù thầy không biết chơi đàn, hát, vẽ tranh hay làm thơ. Nó nằm trong khí chất, trong ngôn ngữ, phong thái, cử chỉ, điệu bộ và cả... gương mặt. Dáng người mảnh khảnh, thư sinh, làn da trắng, hơi xanh, gương

mặt tuần tú, ánh mắt sáng lấp lánh sau cặp kính, dáng đi hơi nghiêng nghiêng, ngúc ngắc, cách đọc thơ ngân nga như hát, khi nói hay đưa tay gãi gãi bụng, vặn tai, và vò tóc ...Tất cả toát lên sự dung dị, tự nhiên mà rất đỗi hào hoa, rất đáng yêu! Tài hoa nhất là trong cách dạy chẳng giống ai. Thầy dạy như chơi mà rất hiệu quả, cách dạy mà chúng tôi gọi là siêu phương pháp. Đó là sau này, khi đã là đồng nghiệp của thầy, chứ còn thời ấy chúng tôi điềm nhiên hưởng thụ, điềm nhiên nghĩ nó như là tự nhiên, đâu biết rằng thầy mình đã làm một cuộc cách mạng về phương pháp dạy học. Nghĩ lại mà xem, thực ra kiến thức mà thầy dạy chúng ta trong mỗi tiết học đâu có nhiều. Có nhiều buổi chủ yếu là trữ tình ngoại đề. Tôi còn giữ cuốn vở ghi Văn ngày ấy, xem lại thì thấy đúng là ghi rất ít, nhiều thông tin bên lề bài học, thậm chí đọc qua rất lộn xộn, nhưng thực chất rất cô đúc, rất tinh. Nó là làn hương được tinh chế từ ngàn bông hoa, là giọt rượu được chưng cất từ ngàn hạt gạo, là “bông hồng vàng” được sàng lọc, tinh luyện từ hàng tấn bụi cát...Trong giờ học, thầy vừa như một nghệ sĩ lãng du dẫn dắt học trò đầy ngẫu hứng, say mê, vừa như một người tầm quất đại tài, chỉ điểm huyết mà làm rung chuyển tất cả, nổi bật được những gì tinh túy nhất của tác phẩm. Tôi, vì cơm áo gạo tiền mà tham gia luyện thi đại học, gần như phải cầm tay chỉ việc, thậm chí có lúc còn phải làm thay việc của mấy hăng mì ăn liền Ômachi, Mikochi, Hào Hào...Nghĩ lại những giờ dạy của thầy mà thấy ngậm ngùi, xót xa, xấu hổ!

Với tôi, thầy còn là biểu tượng của tinh thần dám sống, dám làm theo những gì mình nghĩ, mình tin, ít khi chịu áp lực cộng đồng hay hiệu ứng đám đông. Phải nói là thầy bản lĩnh ghê gớm ghi dám vượt rào dạy bọn tôi những bài không có trong chương trình. Không phải vì nó dở mà bởi vì bị xem là có vấn đề. Thầy đã vượt lên cảm quan thời đại để cảm nhận cái hay, cái đẹp của nó. Và thầy đã rất “chịu chơi” thậm chí là liều lĩnh khi dạy cho bọn tôi điều đó. Tôi nhớ, ngày ấy chương trình môn Văn không có văn học lãng mạn, trong bài khái quát chỉ có mấy dòng từ ngàn với cái tí rất ấn tượng “Văn học lãng mạn chủ yếu là suy đồi, bạc nhược”. Những Xuân Diệu, Hàn Mặc Tử, Nguyễn Bính... đều đang nằm trong bóng đêm. Vậy mà thầy đã say mê đọc cho bọn tôi bao nhiêu bài thơ của họ. Thậm chí thầy còn đọc cả “Màu tím hoa sim” của Hữu Loan, một tác phẩm đương thời bị xem là phụ lưu của văn học nước nhà. Thời gian đã làm nhiệm vụ kiểm chứng, trả lại chân giá trị cho những tác phẩm ấy, minh chứng cho sự tinh tế và nhạy cảm của thầy. Chúng tôi biết ơn vô cùng sự tinh tế đó, và biết ơn nhiều hơn nữa về bản lĩnh, về thái độ dám sống, thậm chí chấp nhận trả giá (nếu cần) cho những giá trị mình tin tưởng và trân trọng của thầy. Nhờ nó mà chúng tôi được biết đến những áng văn, áng thơ hay, và quan trọng hơn, nó hình thành ở trong mỗi chúng tôi nhận thức về nhân cách, về phẩm chất cần có của một trí thức chân chính, một CON NGƯỜI ! Để yêu, để tự hào và để noi theo (cái này với riêng tôi thì làm được hơi ít !!!). Tinh thần ấy còn thể hiện trong cách sống của thầy. Cái này thì tôi lại càng phải học thầy nhiều hơn.

Thầy, yêu - ghét phân minh, và thể hiện sự yêu ghét một cách rất hồn nhiên, tự nhiên, không hề giấu diếm. Nếu ai ở gần thầy ắt hẳn sẽ rất đồng tình với tôi khi nói rằng, diện mạo, giọng nói, cử chỉ ...của thầy là một chiếc hàn thử biểu ghi lại chính xác chỉ số cảm xúc. Thầy trung thực với chính mình, hồn nhiên như một đứa trẻ đến mức nhiều lúc tôi thấy sợ, thấy lo, nhắc thầy thì thầy gạt đi “em thì...” và gọi tôi là cảnh sát trưởng, là barie!

Cũng như mọi trí thức chân chính, thầy còn là biểu tượng của sự khoan dung, nhân hậu. Thầy rất quý cái Tôi của mình, nhưng cũng biết đứng cao hơn cái Tôi đó để rộng lượng, bao dung, chấp nhận nhược điểm và tha thứ cho lỗi lầm của người khác. Điều đó đâu có dễ! Không hiểu sao tôi không nhớ nổi có lần nào đó thầy quát nạt chúng tôi không. Hình như không! Hoặc có thì cũng nhẹ nhàng, tế nhị. Ngay cả khi, đội tuyển thi học sinh giỏi Tỉnh của chúng tôi dù chỉ đi thi non nửa lớp cũng trật hơn một nửa! Ngay cả khi, chúng tôi, sau khi học xong bài “Văn tế Phan Chu Trinh” của Phan Bội Châu, đã thực hành ngay, làm bài “ Văn tế sống Lê Thái Phong ”: Nhớ tiên sinh xưa/ Dáng người mảnh khảnh...! Ngay cả khi những cô học trò nghịch ngợm viết tên thầy lên bảng : Phong = gió, Lê Thái Phong = Lê Thái Gió = Lê Thó G...! Ngay cả khi, có những người học trò suốt hơn hai mươi năm, qua lại thành Vinh biết bao lần nhưng không đến thăm thầy! Ngày tổng ọp (hội khóa) vừa rồi, thầy kéo tôi ra một góc, hỏi nhỏ : “ Bạn ấy... bạn ấy... tên gì nhỉ? Sao thầy không nhớ nổi? Thầy thật là có lỗi!”. Thương thầy và trách bạn, tôi toang luôn : “ Người có lỗi trước hết là chúng nó, thầy dạy dứt làm gì!”

Thầy ơi! Chúng em dù đã là chồng - là vợ, là cha - là mẹ, nhiều đứa đã là ông nọ bà kia, nhưng có lúc vẫn chưa đủ lớn khôn đâu thầy. Những bài học thầy dạy thuở nào nhiều khi đã bị chúng em làm rơi rụng trong khi mãi miết bon chen, lẩn lóc trường đời, vật lộn với kiếp mưu sinh. Có biết bao điều thầy kì vọng, chúng em chưa làm được, và cũng có những điều chúng em làm, nếu biết, chắc thầy sẽ rất buồn! Nhưng trong thâm tâm hồn, mỗi chúng em luôn tự hào là học trò của thầy - thầy Lê Thái Phong! Nó là căn cước tinh thần giúp bọn em trải bước trong cuộc đời này tự tin hơn! Cảm ơn thầy yêu quý!

*

* *

Mình đã hoàn thành nhiệm vụ Lê Hương phân công viết bài về thầy rồi nhé! Còn bây giờ mình ghi lại một vài kỉ niệm nhỏ về thầy của riêng mình, như một sự tri ân - điều mà mình nghĩ rằng cho đến bây giờ mình vẫn chưa làm được.

Còn bây giờ mình ghi lại một vài kỉ niệm nhỏ về thầy của riêng mình, như một sự tri ân - điều mà mình nghĩ rằng

1. Ngày xưa, tôi là một cô học trò rất nghịch, tếu táo đến mức nhiều khi vượt ngưỡng. Tôi thường gọi thầy là ông Phong. Một lần tôi nghe có người mách lại với thầy kèm lời than thở “Con gái gì mà hỗn quá”. Thầy cười hóm hỉnh : “Ày, hấn gọi cho con hấn đấy mà !” Tôi vẫn chuẩn bị tâm thế chờ một lời nhắc nhở, nhưng không hề. Sau này gặp một số thầy, cô khi nghe học trò gọi mình là ông/ bà thì rất bất bình, rồi khái quát lên thành vấn đề đạo đức của giới trẻ, sự băng hoại của tình thầy trò, nghe rất ghê, tôi càng thấy yêu thầy mình hơn. Đó không chỉ là sự bao dung, nhân hậu mà hơn thế, đó là cách ứng xử của một con người đứng cao hơn những cái mà người đời hay lẫn lộn - danh vị, chức phận... Điều đó, sau này gần thầy tôi mới thấm thía, chứ thời ấy tôi chỉ nghĩ đơn giản là thầy dễ tính, ít để ý những chuyện lật vật thôi.

Chiếc áo đầu làm nên thầy tu và ngôn ngữ cũng chỉ là kí hiệu thôi phải không thầy! Tôi vẫn hay ngụy biện như thế mỗi khi vì được thầy yêu quý mà xóa bỏ khoảng cách sử thi với thầy, để rồi lại có những ứng xử vượt ngưỡng. Chỉ biết rằng, dù tôi gọi thầy là “ Ông Phong ”, “Mr Phong”, “Phong sư phụ ”(tên thầy trong list điện thoại của tôi, được ghi theo gọi ý của thầy), hay “Ông già khốt ta bít ”... thì với tôi, thầy luôn là người thầy, người cha, người bạn mà tôi vô cùng yêu quý, một trong những người quan trọng nhất của cuộc đời tôi.

2. Đúng là những chuyện lật vật về hình thức thầy không để ý, và thầy cũng không để tâm đến những lỗi lầm của người khác đối với mình, nhưng lại luôn quan tâm đến những vui, buồn, sướng, khổ của tôi, của bao học trò, của những người xung quanh thầy. Lặng lẽ dõi theo và lặng lẽ giúp đỡ.

Tôi nhớ mãi mùa hè năm một ngàn chín trăm tám mươi chín, những tháng ngày cay đắng nhất cuộc đời tôi! Bạn bè tôi, đứa lục tục, hớn hờ lên đường du học tận trời Tây, đứa hân hoan vui sướng về hè sau một năm trải nghiệm cuộc sống tại giảng đường đại học. Còn tôi thì bất động trên giường, hết ngày này sang ngày khác. Sau sáu tháng điều trị tại Bệnh viện Việt Nam Ba Lan với bốn cuộc phẫu thuật mà không có tiến triển gì, kinh tế gia đình khánh kiệt, ba mẹ quyết định đưa tôi về nhà chữa theo phương pháp dân gian. Ngày tôi từ bệnh viện trở về, ngoài gia đình có KC và thầy. KC đến từ sớm và cùng ngồi xích lô để đỡ tôi. Xích lô đi được một đoạn tôi thấy thầy đạp xe bên cạnh. Tôi được cáng lên tầng 4 trước ánh mắt ái ngại, thương cảm của bao người và sự tuyệt vọng khủng khiếp dâng ngập trong lòng dù tôi cố che giấu sau nụ cười. Sự tuyệt vọng gần như nhấn chìm tôi, đến mức tôi đã nghĩ đến cái chết. Hôm sau, thầy lên nhà tôi. Căn hộ chung cư 27m2 với nửa gian phòng ngủ và một phòng khách. Phòng khách được ngăn ra làm đôi bởi chiếc tủ lệch, chỉ chứa một khoảng trống nhỏ treo ri đô. Tôi nằm ở sau chiếc tủ đó và lộ cổ ra sau tấm

ri đô nghe thầy nói chuyện. Thầy nói rất nhiều, tôi không nhớ hết, nhưng có một câu chuyện không thể quên được dù trí nhớ của tôi khá ngắn hạn. Đó là câu chuyện về chị Dậu, về ánh mắt quét suốt năm gian đình khi chị vào tìm anh Dậu đang bị trói ở trong ấy. Thầy còn mượn lời một nhà phê bình nào đó để nói rằng, nếu dựng một bức tượng về sức sống của người phụ nữ Việt Nam thì nên chọn hình ảnh ấy. Bây giờ nghe chuyện này có thể ai đó thấy buồn cười, nhưng lúc ấy câu chuyện của thầy đã giúp tôi rất nhiều. Những ngày đó, tôi vừa mong lại vừa sợ mọi người đến thăm, sợ sự lo lắng, sợ ánh mắt thương hại, sợ cả niềm thương cảm giấu sau những nụ cười và tiếng nói vui vẻ cố tỏ ra rằng không có gì nghiêm trọng... Thầy, bằng cách an ủi, động viên rất riêng của mình, đã làm tôi hiểu thêm rằng, tôi không có quyền được đầu hàng, không có quyền làm tụt nguyên tâm hồn mình, dù có thể què quặt về thể xác. Sau này, mỗi khi gặp hoàn cảnh tương tự, tôi lại nhớ đến câu chuyện của thầy, dù chỉ để mỉm cười!

Tôi tốt nghiệp đại học xong may mắn được nhận về dạy ở một trường công lập trong thành phố. Hôm biết kết quả tôi lên báo với thầy, cô. Chưa kịp khoe thì nghe thầy bảo: “ Nghe nói em đang xin về Lê Viết Thuật à? Có cần thầy giúp một tay không?” Tôi đùa, thầy giúp hai tay cũng chưa chắc, một tay thì nhằm nhò gì! Dù tôi không phải nhờ tới sự giúp đỡ của thầy nhưng luôn biết ơn thầy vì câu nói đó. Và tôi thêm vững tin rằng, trong những ánh mắt dõi theo tôi, theo từng bước thăng trầm của cuộc đời tôi, luôn có thầy!

Ngày tôi cưới (được) chồng chắc thầy, cô vui lắm! Ngày ấy dân Vinh có phong trào “đưa xe đám cưới”. Thầy và cô đương nhiên không có mặt trong trò chơi “rồng rắn lên mây” ấy, nhưng em Nhị Hằng- con gái thầy - thì có tham gia. Một thời gian sau, tôi nghe có người kể chuyện thầy, cô hỏi thăm cuộc sống của tôi sau hôn nhân như thế nào, và cô tỏ ý lo lắng khi nói rằng, ngày nó cưới nghe bảo gặp nhiều đám cưới lắm mà nó chẳng chịu trao hoa hay rút tiền, rút khăn tay ...gì cả! (không biết ở những nơi khác thế nào chứ ở Vinh hiện vẫn còn tục lệ này, nghe bảo rằng như thế sẽ tránh được sự xui xẻo trong hôn nhân) . Hôm nghe kể lại chuyện này tôi thấy thương thầy, thương cô vô hạn. Đúng là nỗi lo của người làm cha, làm mẹ, quan tâm đến cả những chuyện mà bản thân con cái chẳng để tâm, để rồi trong khi chúng cứ vui hơn hớn cha mẹ lại phấp phồng không yên!

Tôi bị bệnh tim khá lâu nhưng vẫn lần khần không chịu đi chữa. Bệnh không nặng đến mức nguy hiểm nhưng rất mệt, nhất là khi làm việc quá sức hay phải lo nghĩ nhiều. Thầy, sau khi đi mổ tim về, đã dứt khoát bắt tôi ra Hà Nội khám, chữa bệnh. Thầy còn nhờ người giới thiệu tôi với PGS.TS NNT, người đã chữa bệnh cho thầy. Nhờ thầy mà trái tim tôi đỡ lộn xộn phần nào từ ngày ấy!

3. Tôi còn nhớ, chị N.H, một học sinh cũ của thầy, đã nói rằng: “ Sau khi lấy chồng, bọn em càng thương thầy hơn”. Lời chia sẻ rất thật, rất đúng với tâm trạng của tôi và nhiều người khác. Cuộc sống của thầy thật vất vả và quá nhiều nỗi đau! Hơn hai mươi năm trời, thầy vừa dạy học, vừa kiếm tiền trang trải cuộc sống gia đình, nuôi con ăn học, vừa chăm sóc cô ốm đau một tuần ba lần đi chạy thận nhân tạo. Đó là chưa nói đến nỗi đau không thể diễn tả nỗi của thầy khi em Tú mất vì tai nạn. Sau này khi con cái trưởng thành, đã có thể chia sẻ công việc với thầy (em Nhị Hằng là người rất đảm đang), kinh tế cũng đỡ vất vả hơn thì thầy lại phải đối diện với nhiều thử thách khác. Cô đã mất, con cái lại ở xa, một mình thầy với ngôi nhà trống trải và cõi lòng bão tố. Nỗi cô đơn giằng xé với niềm khao khát, cảm xúc giằng xé với ý thức về bốn phận...Nhiều hôm lên, gặp thầy bung một cặp lồng, cơm trộn với rau, canh chan với cá, ngồi ăn một mình mà thương thầy vô hạn. Thực lòng tôi không muốn viết những chuyện này. Nhưng tôi nghĩ rằng, có thể một số bạn vì ở xa nên chưa biết hết, hiểu hết, bởi khi ta gặp thầy, lúc nào cũng thấy thầy rạng rỡ, tươi cười, hạnh phúc. Các bạn có quyền được biết, để thương thầy, hiểu thầy, chia sẻ với thầy và tự hào về thầy hơn! Thầy chúng ta có một trái tim rất nhạy cảm và bao dung để yêu thương, yêu con người, yêu văn chương, yêu cái đẹp. Và có một trái tim khác bằng thép để vượt qua những thách thức của số phận. Những thách thức mà tôi nghĩ rằng, không mấy người được con tạo “ưu ái” đến như thế!

Khi thầy quyết định tục huyền, tôi rất ủng hộ, và mỗi khi nghe ai ì xèo bàn tán gì là tôi xù cánh lên bảo : “Các anh/các thầy cứ thử sống hơn hai mươi năm không đàn bà xem có chịu được không? Mà nhớ là phải sống một mình giữa phố thị, khi mà tâm hồn vẫn luôn tươi trẻ và đầy sức sống !” Thực ra thì phần lớn mọi người đều cảm thông, chia sẻ và ủng hộ thầy! Đám cưới của thầy rất giản dị. Tôi cùng đám bảy người đi hai xe ô tô con lên rước dâu. Nhìn thầy lúng túng, lóng ngóng như chàng trai lần đầu tiên tới nơi hò hẹn, thấy thương thầy quá!

Vậy mà con tạo lại vẫn còn muốn đùa cợt với thầy, chưa buông tha, vẫn còn nhiều việc phải lo, nhiều điều phải nghĩ! Nhưng thôi, thầy nhé! Nghĩ làm gì, lo làm gì cho mệt. Thầy hoàn toàn xứng đáng để được hưởng hạnh phúc, dù điều này không dễ kiếm ở cõi trần ai. Thôi thì chưa thực sự hạnh phúc trọn vẹn ta cứ vui, cứ khỏe . Khỏe và vui nhé, Mr Phong yêu quý của em!

Nhớ Thầy Lê Thái Phong

Hoài An · chưa rõ khoá

Ngay đó, tôi thích học văn nhưng rất sợ thầy. Nhớ dáng gầy thư sinh, mảnh mai của thầy đi nghiêng trên bục giảng, ánh mắt cũng nhìn nghiêng luôn. Nụ cười thường không tròn môi, kiểu cười nhếch mép 1 tý, vừa có vẻ mỉa mai, vừa có vẻ khinh khỉnh, nhưng rất sâu sắc của thầy luôn hiện hữu trong trí nhớ của tôi. Thầy ghét học sinh học không tập trung. Có lần tôi lơ đãng nhìn ra ngoài cửa sổ, đang thả hồn với lá xanh, trời trắng, bỗng giật hồn vì tiếng thầy lạnh lốt, giọng chầm chầm: này cô Hoài An, lại để tâm hồn treo ngược ở cành cây sao? Mối thầy còn nhếch lên đầy ý vị.

Thầy tôi có phong cách dạy lạ lùng. Cái bảng khi thầy giảng bài thật là kỳ lạ. Bảng thường không có chữ, không có mục, chỉ là những hình tròn xoắn nhiều lần. Mỗi lần xoắn là một lần thầy phân tích cho đến hết tác phẩm. Cả buổi dạy không có chữ nào trên bảng. Có hôm, sau buổi dạy, thầy hỏi: Ghi được gì chưa. Cả lớp há hốc mồm vì nghe say sưa mà không ghi chép..Từ đó chúng tôi mới hiểu cách dạy truyền hết cảm xúc của thầy. Và điều này đã đi theo suốt cuộc đời đi dạy của tôi. Một lần, thầy dạy bài “Trên dòng Hương Giang”. Thầy hỏi: Cô gái trên Sông Hương làm nghề gì? Lúc đó, bạn Hoài khệt đứng dậy thưa (Bằng giọng Nghi lộc đặc sệt): - Thưa thầy, cổ (Cô) nó mần nghề ê.....nghề..nghề đi ..i i ..ạ. Cả lớp cười đau cả ruột. Thầy nói:- Anh Hoài ơi là anh Hoài, nếu mà cô gái ấy còn sống thì cô ta cũng nhảy xuống sông mà tự vẫn theo câu trả lời của anh đó’. Ra chơi, cun gấy xúm quanh hỏi Hoài khệt:- Răng cậu lại nói rứa Khệt. Hấn trả lời:

- Là dờ khi nó là tau ..bí từ.

Còn tôi, sau giờ dạy ấy, cả lớp về hết, tôi đã ngồi lại làm một bài văn về bài thơ ấy mà không cần thầy ra đề. Vì tôi sợ nếu về phòng sẽ quên những cảm xúc đang trào dâng sau giờ dạy của thầy.

Kính vĩnh biệt Thầy!

MỘT NGƯỜI THẦY ...

Phan Ngọc Minh · Văn K12 Phan Bội Châu

(NHÂN CÁCH & VĂN CÁCH)

Tôi không được ở vào khóa thầy Lê Thái Phong chủ nhiệm. Nhưng đã có may mắn được học thầy trong thời gian bồi dưỡng chọn đội tuyển đi thi quốc gia tại trường chuyên Phan Bội Châu Thành phố Vinh.

Ngày đó, thú thực tôi cứ đi thi học sinh giỏi văn từ năm lớp 3 trường làng. Cho đến tận khi đi học đội tuyển quốc gia năm lớp 12, tôi luôn nghĩ: cứ đi thôi, mình tuổi gì...

Như đã nói ở trên, tại kỳ học ngắn này tôi mới có cơ hội được học thầy Phong. Tôi cũng vào lớp như học với mọi thầy cô giáo khác. Nhưng, như có một bầu trời rộng mở trước mắt tôi. Trong những giờ học ít ỏi ấy, thầy đã truyền cho tôi tình yêu, lòng say mê cảm thụ câu chữ theo cách riêng của mình. Chính là cách giáo dục đích thực- không học vẹt, rập khuôn, sáo rỗng. Đối ngược với kiểu văn mẫu ngày nay.

Tôi đã viết những bài văn như rút ruột. Có bài thầy đọc mẫu cho cả lớp nghe. Nhờ những bài giảng của thầy, tôi đã vượt lên xếp thứ 2 khi chọn đội tuyển. Kết quả này nằm ngoài mọi suy nghĩ của tôi (có lẽ của tất cả bạn bè).

Ra trường tôi lẫn vào trong đám học trò nhiều thế hệ của thầy. Năm tháng trôi qua, nhờ có Facebook và câu chuyện tổ chức chuỗi chương trình Ân Tình Ví Giặm tôi mới có dịp gặp lại, và trở nên thân thiết với thầy hơn.

Trong những sóng gió, gạch đá xoay quanh Ân Tình Ví Giặm thầy vẫn bảo tôi: cố lên em, không làm gì sai thì không sợ gì hết. Thầy như một chỗ dựa tinh thần cho tôi vượt qua tất cả.

Kể cả sau này, mỗi khi tôi viết bài trên Facebook đồng cảm thầy lại gọi trao đổi. Có khi thầy gọi điện rất lâu để chia sẻ quan điểm. Câu thầy hay nói khi kết thúc cuộc nói chuyện là: Phan Ngọc Minh mà. Đây khích lệ mà cũng đầy nhắc nhở.

Thầy là thầy, nhưng đôi khi như bạn. Hai thầy trò nói chuyện viết lách, chuyện chính trị xã hội. Tôi nghĩ mình rất may mắn khi không được thầy chủ nhiệm nhưng vẫn được học và được thân thiết với thầy - người bạn Facebook tin cậy.

Thầy vừa ra đi để lại vô cùng những yêu thương tiếc nuối của bao thế hệ học trò. Sự tiếc nuối chân thật và cũng đầy khác biệt. Nhưng trong suốt cuộc đời, thầy vẫn vậy: hao gầy, lặng lẽ, không một chút khoa trương. “Từ Nhân Cách đến Văn Cách” là tên cuốn sách thầy viết - vẫn là NGƯỜI.

Vĩnh biệt người thầy - người bạn lớn đặc biệt của tôi. Xin đăng lại vài tấm ảnh cùng thầy 11 năm trước. Gia đình không nhận phúng viếng, em đang ở nước ngoài, xin viết mấy dòng tiễn biệt cùng lòng biết ơn thương tiếc và cả sự ân hận là không về thăm thầy như đã hẹn.

Kính thầy

Trong chặng đường học văn của tôi có hai người đã...

Phạm Thị Cúc Hà · Văn K14 - Phan Bội Châu

Trong chặng đường học văn của tôi có hai người đã ảnh hưởng sâu sắc. Đầu tiên là mẹ tôi, cô giáo dạy Văn cấp 2. Bà biết tính của tôi, là hay viết chỉ để viết theo đúng ý tưởng và suy nghĩ của mình, không quan tâm rồi điểm sẽ được chấm thế nào, nên luôn nín tôi về với "thực tại" một chút. Các kết quả thi học sinh giỏi phần lớn đều do ảnh hưởng của Bà.

Đến khi học Chuyên Văn Phan Bội Châu và gặp Thầy, tôi ngộ ra là tôi có thể viết như chính bản thân mình muốn, nhưng điểm vẫn sẽ cao. Điều đó mang về cho tôi giải Ba Văn Toàn Quốc, cao hơn giải xoa đầu chút thôi nhưng năm đó không có Giải Nhất. Bạn thân tôi, cùng lớp, đạt Giải Nhì, giải cao nhất năm đó Toàn Quốc, cũng là học trò của Thầy. Năm đó học sinh giỏi Toàn Quốc sẽ được đặc cách tuyển thẳng vào Đại học Sư phạm mà không cần phải thi Đại học, nhưng nếu thi mà chẳng may trượt thì suất đó cũng bị mất.

Các kỳ thi Đại học ngày đó vô cùng khắc nghiệt, vô cùng nghiêm túc vì quá ít cơ hội. Cho đến tận bây giờ tôi vẫn nhớ khi thi tôi đến muộn không được thi, khi thi viết mãi không ra. Nhưng trở lại câu chuyện là phần lớn chúng tôi vẫn thi để được đi du học. Tôi suýt nữa không những không đi du học được mà còn trượt Đại học mà sau này tôi mới biết. Đó là bài văn của tôi năm đó lúc đầu bị chấm 4 điểm, nhưng may cho tôi làm thế nào đó bài văn lại rơi vào tay một người khác ở vòng chấm lại, và kết quả là cả Hội đồng thi đồng ý cho bài văn của tôi lên 9.5, cao nhất Hội đồng thi và biến tôi thành Thủ khoa. Tôi nghĩ Văn tôi sợ dĩ "gây tranh cãi" như vậy do phong cách viết văn có chút "ngang tàng" và đầy "tư duy phản biện" Thầy dạy chúng tôi thời đó.

Tôi nghĩ Văn tôi sợ dĩ "gây tranh cãi" như vậy do phong cách viết văn có chút "ngang tàng" và đầy "tư duy phản biện" Thầy dạy chúng tôi thời đó.

Thầy nhỏ bé, hiền lành, ăn nói nhỏ nhẹ, chưa bao giờ Thầy nói to. Mảng học trò Thầy sẽ nói thâm thúy, kiểu: Chị Cúc Hà nên mặc áo đen từ giờ đi là vừa, để mảng tôi tội chủ quan kênh kiệu có thể dẫn đến kết quả xấu phải ân hận cả đời. Nói về tư duy phản biện mà học trò Thế kỷ 21 ngày nay vẫn còn chưa hiểu nó là gì mặc dù được nghe sa sả hàng ngày bên tai thì Thầy dạy chúng tôi từ những năm khốn khó của Đất nước với một

giọng điệu mỉa mai về những điều mặc định to tát bắt chúng tôi phải nghĩ lại để không đi vào lối mòn sáo rỗng của những kẻ học văn thời đó. Thầy có thể nói là hơi "brutal" (tôi không tìm được từ Tiếng Việt nào phù hợp hơn) trong nhận xét của mình, không "hoa hoè hoa sỏi" (lời của Thầy), luôn đi thẳng vào vấn đề của các luận điểm, nhưng cũng không nói đúng hay là sai, tự chúng tôi phải hiểu và tìm ra qua phân tích của Thầy. Cũng như Thầy không khuyên em phải học Sư phạm hay em phải học Luật, Thầy sẽ nói những câu trúng vào tim đen để chúng tôi biết mình thế nào và hợp với điều gì. Bạn thân tôi học Luật, có thể nói là không có gì phù hợp hơn, còn phần lớn chúng tôi đi học Sư phạm, cho đến bây giờ phần lớn các bạn đều đang rất thành công trong sự nghiệp của mình.

Tối Thứ Sáu lúc bốn giờ sáng Hà Nội sấm sét đùng đùng phải đến 30p, ánh sáng chói loà và tiếng sấm như tiếng bom. Tôi phải đi hết từ phòng này sang phòng khác tránh những tia chớp chói loà có lúc cảm giác như mình bị sét đánh tới nơi. Chật vật lắm mới ngủ lại được tôi mơ thấy một dòng nước chảy êm đềm, chảy mãi. Chiều Thứ Bảy đang ngồi viết về sự ra đi của một con người, và đang viết đến phần - Khi ai đó bạn yêu thương ra đi thì cả một thời đại cũng như ra đi cùng với người đó, nước mắt tôi chảy dòng dòng và cũng là lúc nhận được tin nhắn là Thầy ra đi, rồi trái tim Thầy lại đập lại, và sau cùng thì Thầy vẫn ra đi.

Tôi không biết tôi có tự suy diễn như bọn học văn hay suy diễn hay không, tôi chỉ biết là sự ra đi của Thầy xứng đáng có sấm sét trên trời để mọi người biết đến, và đối với giới học văn hay đối với những thế hệ học sinh xứ Nghệ, bất cứ ai đã được học Thầy hay nghe đến Thầy đều sẽ không thể không nuối tiếc là một thời đại đã ra đi cùng với Thầy.

Thầy tôi, Thầy Lê Thái Phong.

30 NĂM CÁCH TRỞ ÂM DƯƠNG, GIỜ THÌ EM TÚ SẴP ĐƯỢC GẶP THẦY, THẦY ƠI!

Trần Kim Hoa · chưa rõ khoá

Ở trường Phan Bội Châu, tôi chỉ may mắn được học với thầy Lê Thái Phong một số buổi thầy lên lớp cho đội tuyển đi thi Văn QG;

Nhưng sau khi ra trường, tôi lại rất có duyên được gắn bó với gia đình thầy cô, khi con gái thứ ba của thầy là Cẩm Tú (em cũng học chuyên văn như tôi, sau tôi 8 khóa) thích "đi theo chị Kim Hoa" nên đã thi vào học tại trường Kiểm sát (khi đó tôi là giáo viên trẻ tại trường này).

Rồi một ngày đầu xuân, tai nạn bất ngờ đã đưa em đi xa mãi ở tuổi 22 trinh trắng. Tôi thương xót em vô cùng nên đã nhiều lần gửi gắm nỗi niềm ấy vào thơ. Một trong đó là bài thơ "Năm 1996" dưới đây.

Vừa xong, tôi được chị Tam Tran báo tin Thầy vừa từ giã cõi này, để đến nơi có người con gái thứ mà Thầy rất mực cưng chiều đang rất mong chờ được gặp Cha, sau 30 năm cách biệt âm dương!

Thương kính tiễn Thầy, một Nhà giáo ưu tú, một người thầy tuyệt vời của chúng tôi!

Xin đăng dưới đây bài thơ viết về Thầy của anh Nguyễn Sĩ Đại và bài thơ tôi viết cho em Cẩm Tú ngày nào:

THƠ TẶNG THẦY PHONG

(NSĐ, 2022)

Có hạt phấn vàng bay từ rặng Núi Thơm

Có hạt cát trầm luân sông Ngân Phố

Một vũ trụ, sinh ra từ vũ trụ

Tà là ai? Không nghe tiếng trả lời!

Người ta lấy trăm năm để đo một đời người

Nhưng lấy gì để đo một đời người khổ đau hay hạnh phúc?

Một bước xa quê thành già biệt

Mảnh vườn xưa dâng biển sóng quất lòng

Chưa trăm năm chịu đứt ruột bao lần

Khi con trẻ lòa xanh, khi vợ hiền mất sớm

Nỗi ngàn dặm cách trùng, nỗi bạc đầu bạo bệnh

Trời có xanh không trên tóc trắng thầy tôi?

Em lại nhớ mái tranh, liếp nứa Rú Cài

Bom Mỹ dội, giếng vẩn trong lòng đất

Trò khoai sắn, thầy sắn khoai, mì hạt

Đói tư mùa, trưa trệt vẫn bình thơ...
Nặng ơn quê, thầy chọn trở về quê
Dầu nghèo khó, dầu địa đầu tuyến lửa
Chữ và máu, đất và người Xứ Nghệ
Chảy qua thầy, chảy đến những mùa sau!
Đời trăm năm mà thoáng một bóng câu
Của cải mà chi, chúc tước mà chi, đồ phù thế trả về cho phù thế
Trước dòng chảy nhân gian, Tử Ngang từng tuôn lệ
Giọt nước mắt nào trên má của thầy tôi?
Sống để chết mà thôi. Quy luật ấy muôn đời
Nhưng vẫn có những con người bất tử
Như thầy tôi, người đã viết những dòng bất hủ
Mỗi học trò lấp lánh một câu thơ...
Em tin đời vang mãi những bài ca
Là tiếng mẹ ru con, tiếng say đắm tình yêu, tiếng ân cần phán trắng
Kìa thầy ơi, bao ánh nhìn tỏa sáng
Đang ngược nhìn thầy bằng mắt những người con!
Nắng vẫn long lanh, cả khi nắng không còn!

NĂM 1996

(Viết cho Cẩm Tú yêu quý)
Bắt đầu bằng chuyến đi của em
mắt em, tóc em, đầy trời cảm tú
sông Nhuệ mang theo giọng cười thiếu nữ
ký ức mong manh dấu guốc em về
những mùa xuân dất em vào cội
cũng chừng ấy mùa đông tiễn em đi
mây trắng vẫn ngổn ngang như ngày em cất bước,
tơ trời thi thoảng vẫn rối không làm sao gỡ được...
bạn bè gặp em trong nét chữ nghiêng nghiêng đôi hờn
từng dòng thạch thảo
những Thủy, những Vân
tít tít khóc cười
em đi, em đi
âm thầm áo trắng
một mùa xuân trên trời đi cùng
Những cây cầu quận Madison xem xong không có em ở bên lau khô nước mắt
cô đơn với ta đôi khi như bạn tốt
bất trắc không như hình dung
con đường phía trước dài hơn nỗi buồn

*thời gian khóa mái chèo định mệnh
em, mảnh thiên thạch bé xinh đến với ta trong một giấc mơ
rồi bay mãi như tấm khăn lụa hôm nao gió cuốn về trời...*

NGƯỜI THẦY CAO QUÝ!

Phan Thị Minh Lý · K21 chuyên Nga – Phan Bội Châu

Hôm nay là ngày cuối cùng Thầy tôi còn lưu lại dương thế, trước khi đi về với thế giới của cụ Nguyễn Du - một tài hoa văn chương mà Thầy tôi đã dành cả cuộc đời để giảng dạy, để nghiên cứu và để viết.

Tôi không có nhiều kỷ niệm với thầy khi còn đi học. Chắc tại tôi không phải là một học trò xuất sắc cho lắm, cũng không phải kém đến mức khiến thầy phải đặc biệt quan tâm mà dành cho những ưu tiên đặc biệt. Nhưng cơ duyên lại cho tôi được gần gũi nhiều hơn với Thầy trong đoạn cuối của cuộc đời, tận đến những phút lâm chung!

Có thể nói, Thầy tôi đã sống một đời rục rờ với Nghề Giáo. Được thi triển một văn cách sáng ngời, độc đáo trong một môi trường giáo dục mà nhiều người không dám sống là chính mình. Thầy được giảng dạy những kiến thức uyên bác, được truyền thụ một tình yêu lớn với văn chương, được làm hình mẫu về nhân cách cho nhiều thế hệ học trò ưu tú của cả Nghệ Tĩnh và Nghệ An sau này! Thầy được Nhà nước tặng các danh hiệu cao quý mà bất cứ nhà giáo nào cũng mơ ước! Đời Nhà giáo, không mấy ai có được may mắn ấy!

Khi thầy ra đi, nhiều học trò ghi ơn và tiếc nhớ. Họ viết về thầy với chứa chan tình cảm và nỗi buồn thương sâu sắc. Còn tôi, tôi chỉ muốn viết về một điều giản dị thôi, nhưng với tôi, nó thật cao quý!

Những năm đầu thập niên 90 của thế kỷ trước, đời sống vật chất của các nhà giáo và cả học trò của họ đều chật vật, khó khăn. Đó cũng là thời điểm các lớp dạy thêm bắt đầu được mở để luyện thi đại học. Các thầy cô giáo có chuyên môn giỏi đều được mời tham gia giảng dạy. Những lớp dạy thêm đáp ứng một nhu cầu chính đáng của xã hội và nó cũng là kênh để các giáo viên giỏi kiếm thêm thu nhập chính đáng từ sức lao động của mình trong bối cảnh đời sống còn nhiều khó khăn. Tuy nhiên, với Thầy tôi, việc tham gia dạy thêm là không chính đáng. Dường như thầy cảm thấy có lỗi với Nghề, có lỗi với các học trò chuyên của mình, có lỗi với những khuôn mẫu mà xã hội dành cho một Nhà giáo mà chính thầy cũng luôn tâm niệm, đó là sự thanh bạch và hy sinh! Nhưng những đòi hỏi của cuộc sống và xu hướng xã hội của thời kỳ mở cửa thị trường đã cuốn Thầy tôi vào đó. Và Thầy tôi đã đi qua vòng xoáy thị trường mà không một chút nào vẩn đục! Bởi Thầy vẫn dành tâm huyết cho các học trò chuyên và vẫn đem lại cơ hội tiếp cận tri thức văn chương cho rất nhiều những học trò không chuyên khác! Để đến bây giờ, trong mắt các thế hệ học trò và đồng nghiệp, Thầy tôi vẫn vẹn nguyên là một nhân cách mẫu mực và là một văn cách tài hoa!

Các thầy cô giáo có chuyên môn giỏi đều được mời tham gia giảng dạy.

Xin kính cảm tiễn biệt Thầy!

Mãi yêu kính và biết ơn Thầy

Đậu Thị Kim Nhung · K21 chuyên Nga Phan Bội Châu

Thầy Phong là ba của Lệ!

N hưng Thầy là chỉ “để dành” dạy cho các lớp chuyên và cho luyện HSG quốc gia môn Văn! Phải đến cuối lớp 10, đối mặt với tình trạng chơi vơi của lớp tôi về môn Văn và chắc chắn là có lý do “lớp con Thầy” nên Nhà trường đã ưu đãi đặc biệt cho lớp tôi được học với Thầy! Ôi chao là xôn xao vui sướng!

Một chân trời mới đã thực sự được mở ra, mỗi tiết Văn là một niềm vui lớn, là một sự chờ đợi và ko bao giờ cần nghĩ đến hồi trống kết thúc tiết. Rồi câu chuyện thần kỳ về thành tích học Văn của lớp tôi là có thật. Tôi và rất nhiều bạn đã đảo chiều trong thi cử, điểm Văn cao hơn hẳn điểm Toán, tỷ lệ nghịch với thời gian đầu tư, ôn luyện. Và tuyệt vời hơn là chúng tôi đã nhận ra, mình yêu Văn và cảm được Văn!

Đề từ đây, mỗi chúng tôi đều luôn mang trong mình cách sống với những cảm động chân thành trước những điều đẹp đẽ, tử tế! Ôn Thầy bao la!

Thầy ơi...

Thầy ở lại với chúng em với ánh mắt nheo nheo nhìn xuống lớp, gườm gườm đảo đảo sau cặp kính 2 tròng cận viễn, vừa hóm hỉnh, vừa sắc lẹm. Ánh nhìn ấy có thể kết thúc bằng nụ cười xoa kèm theo đôi câu “mịa mai” rất riêng, hoặc sẽ dừng lại và trở nên nghiêm nghị nếu là những vấn đề nào đó cần chỉnh đốn rõ ràng.

Thầy ở lại với chúng em với dáng hình nhỏ bé, khum người, co ro, hai tay ôm lấy vai xuýt xoa khi đọc đến câu “đã nghe rét mướt luồn trong gió”.

Thầy ở lại với chúng em khi dịu dàng động viên trò phát biểu “giản dị, giản dị đi em, em cứ nghĩ gì nói nấy, ko cần thêm gì hơn” rồi vòng lên bục, cầm phấn viết rất nhanh chữ Giản dị bằng tiếng Hán và giải thích một cách dứt khoát: giản là bỏ đi, lược đi những gì ko cần thiết, ko cầu kỳ rườm rà; dị là dễ; giản dị là bỏ bớt đi cho dễ dàng, nhẹ nhàng.

Thầy mãi còn trong câu chuyện của chúng em về tình huống bẻ lái khi đang giảng bài mà phát hiện ở góc lớp có bạn đang ngủ gật “Đã sang đến Thái Lan chưa Mai Hoa?” làm cả lớp giật mình và ngơ ngác mãi mới hiểu ra sự tình!

Với riêng em là cái lần trống hết giờ, Thầy đi thu bài kiểm tra nhưng em nấn ná giữ rịt lấy tờ giấy “Thầy ơi, em sắp xong rồi, Thầy cho em thêm tí tí ti nữa ạ”. Thầy tùm tùm, dáng nghiêng nghiêng “tác phẩm dang dở là tác phẩm vĩ đại Kim Nhung ơi...”. Em bỗng dừng tay, ngẩng đầu lên nhìn Thầy và ko nói ko rằng, đưa tờ giấy thi cho Thầy nhẹ nhàng, ko tiếc nuối!

*Thầy tũm tũm, dáng nghiêng nghiêng “tác phẩm dang dở là
tác phẩm vĩ đại Kim Nhung ơi...”*

Chúng em nhớ về Thầy với những lần khẳng khái khích lệ chúng em về sự khác biệt “Ta là Một, là Riêng, là Thứ nhất” hay khi Thầy viết lên bảng đen với nét phấn dày, to từ “Sáo rỗng” và dùng phấn gạch chéo rất cương quyết như để cảnh báo chúng em không lơ là mà giẫm chân vào đó!

Nhớ Thầy!

Hôm nay Thầy đã bay về miền cực lạc, được gặp lại Cô, được gặp lại chị Tú! Chúng em kính mong Thầy nhẹ nhàng an nghỉ. Cẩm Lệ của Thầy sẽ vững vàng Thầy ạ.

Còn chúng em cũng như bao thế hệ học trò của Thầy, sẽ mãi yêu kính và biết ơn Thầy biết bao

Thầy kính yêu!

Nguyễn Thị An Nhân · K21 chuyên Nga Phan Bội Châu

Người ta vẫn thường nói, hạnh phúc lớn nhất của một đời người là gặp được người thầy tốt, người bạn tốt và những cuốn sách hay. Nếu điều ấy là đúng, thì em thấy mình là một người vô cùng may mắn, bởi tuổi trẻ của em đã được gặp Thầy.

Thầy đến với chúng em bằng dáng vẻ giản dị, bằng những bài giảng sâu sắc, bằng sự nghiêm khắc vừa đủ để rèn người và lòng bao dung đủ lớn để nâng đỡ những tâm hồn non trẻ. Thầy không chỉ dạy chúng em kiến thức, mà còn gieo vào mỗi học sinh lòng tự trọng, sự tử tế và niềm tin rằng, làm người tử tế còn quan trọng hơn trở thành một người giỏi. Có những bài học của Thầy không nằm trong sách giáo khoa, nhưng theo chúng em suốt cả cuộc đời.

Hơn 30 năm chúng em vẫn nhớ từng lời giảng, nhớ những câu chuyện Thầy kể về văn chương, về cuộc đời, nhớ sự hóm hỉnh, gần gũi và một trái tim luôn đau đáu với học trò. Có lẽ, điều đáng quý nhất ở một người thầy không phải là có bao nhiêu học trò thành đạt, mà là sau ngần ấy năm, học trò vẫn nhắc về Thầy bằng tất cả sự kính yêu và lòng biết ơn.

Thầy đã khép lại hành trình của một đời người, nhưng không khép lại hành trình mà Thầy đã mở ra trong biết bao cuộc đời học trò. Thầy không còn nữa nhưng Thầy sẽ vẫn hiện diện trong cách chúng em sống, cách chúng em đối đãi với mọi người.

Cảm ơn Thầy đã dành trọn một đời cho sự nghiệp trồng người. Được làm học trò của Thầy là một niềm may mắn, một ân phúc và cũng là niềm tự hào mà chúng em sẽ mang theo đến hết cuộc đời. Mong Thầy an yên nơi miền cực lạc.

Xin cúi đầu tiễn biệt Thầy.

Xin tiễn biệt ba Le Thai Phong của Lee Cam và của lớp Nga K21 Phan Bội Châu

THẦY LÊ THÁI PHONG

Trần Khánh Trang · K21 chuyên Lý Phan Bội Châu

(1944 - 2026)

"Thi thành thảo thụ giai thiên cổ

Nhật mộ hương quan cộng nhất sầu"

Tôi học văn với thầy Hoàn, thầy Phú, cô Kim Chi - đều là những giáo viên giỏi và tâm huyết, yêu thương học trò. Và dù không được học chữ nào từ Thầy Lê Thái Phong nhưng gương mặt với cặp kính 2 màu kèm nụ cười của thầy là một ký ức ấn tượng trong tôi.

Thầy là phụ huynh của bạn học cùng khoá, Cẩm Lệ. Con gái thầy xinh đẹp, hiền hậu.

Thầy còn là người dìu dắt, bảo lãnh tài năng và cam kết thành tích cho một học trò rất amateur trong đội tuyển Văn, là bạn cũ. Và Thầy đã đúng

Học trò thầy sắc sảo, đa đoan được cả đường tiếng lẫn đường hình.

Từ Nhân cách đến Văn cách

- Nhìn sách và tưởng nhớ Thầy.

THẦY TÔI

Lê Thị Thủy · K20 Văn Phan Bội Châu

"Nào ai dám cãi gì em đâu mà em ghê gớm thế!" - Thay vì viết vào phần "Lời phê của giáo viên", thầy chọn viết một dòng bên lề như thế, vào đoạn văn bình luận của tôi mà thầy cho là "ghê gớm".

Hoặc giả, có lần thầy viết vào ô "Lời phê", thì lại cũng là một dòng chẳng giống lời phê chút nào: "Lâu lắm mới gặp lại em", cho một lần tôi lấy được phong độ sau 1-2 bài văn hơi bị xuống tay.

Thầy tôi luôn thế, đằng sau gương mặt thư sinh từ tốn thường là một chất giọng giễu nhại, trong khen có chê, trong chê có khen không thể lẫn vào đâu. Nếu có ai đó ảnh hưởng lên kiểu nói năng của tôi nhất, đó chắc chắn là thầy, là những lời phê "có một không hai" đó.

Với cánh học sinh chuyên Văn trường Chuyên Phan Bội Châu (Nghệ An) của tôi, thì thầy thực sự là một "đặc sản trường Phan" luôn khiến chúng tôi cảm thấy "mát mặt" bao nhiêu khi nhớ về trường, về cái thời "bụi phấn" đúng nghĩa nhất ấy.

Ở vào cái thời người ta chưa mấy nói nhiều về cải cách giáo dục, chính thầy là người đã trao cho chúng tôi cái quyền được... chê tác phẩm, với ngay chính những tác phẩm được mặc định là "mẫu mực" để được đưa vào sách giáo khoa. Chính là cái lần thầy "mắng vốn" tôi là "ghê gớm" ấy, khi dám tuôn một tràng chê tác phẩm của một nhà thơ được cho là "cây đa cây đề". Thầy không bắt chúng tôi phải "yêu" tác phẩm theo cách "cho gì ăn nấy", mà theo cách chúng tôi thật sự cảm thấy gì.

Thầy cũng chính là người đã đề xuất việc học trò (đội tuyển) được phép "bỏ phiếu kín" bình chọn chất lượng giảng dạy của thầy cô, mỗi lần chúng tôi bước vào kỳ luyện "gà nòi", mang chuông đi đấm.

Thầy có kiểu chê có thể khiến học trò "thù" mà cũng nhờ thế mà "tức chí bầm chí" khi bị khích tướng đúng huyết. Có lần, ngang qua chỗ chúng tôi đang chơi, thầy mĩa một đứa trong hội: "Chị này chơi thì giỏi nhì!". Y rằng, chính là đứa vừa thi trượt học sinh giỏi Tỉnh - tiêu chuẩn tối thiểu với một học sinh trường chuyên Tỉnh.

Thế vậy mà có lần, người trượt vô chuỗi đó bất ngờ thay lại chính là tôi - người chuyên trị ẵm giải học sinh giỏi toàn quốc và đứng đầu đội tuyển. Mà đó lại còn là năm có kỳ thi HSG quốc gia mà tôi luôn được cho là nhân tố không thể vắng mặt. Tận tới giờ, tôi vẫn nhớ như in về mặt kinh ngạc của thầy và ngay hôm đó, thầy lặng lẽ đạp xe lên Sở giáo dục với tờ đơn phúc khảo cho cô "học trò cứng" của mình. Kết quả: tôi được đưa trở lại đội tuyển và đã không phụ lòng tin tuyệt đối đó của thầy.

Trên gương mặt thanh bình và yên vui của thầy tôi, không ai có thể nghĩ đằng sau đó là cả một chuỗi dài dằng dặc lo toan, dập dềnh sóng gió. Vào những năm tháng khó khăn ấy, thầy từng còng lưng lo cho lũ con thơ và chăm người vợ phải chạy thận nhiều năm liền. Nhưng người ta sẽ thấy, người thầy chuyên luyện thi học sinh giỏi ấy hẳn là người cuối cùng chịu đi dạy thêm sau rất nhiều nài nỉ của phụ huynh, vào cái thời nhà nhà đi dạy thêm ấy. Và người ta cũng thấy, khi lên lớp, thầy luôn giữ nụ cười sáng rõ và ánh mắt ngời ngời tin yêu với những lời giảng thâm thúy và hài hước, bất chấp ngoài kia gian khó.

Trên gương mặt thanh bình và yên vui của thầy tôi, không ai có thể nghĩ đằng sau đó là cả một chuỗi dài dằng dặc lo toan, dập dềnh sóng gió.

Vào những năm tôi học ĐH ở Hà Nội, lâu lâu gọi điện về nhà, lại nghe mẹ tôi kể đầy ảm áp: "Hôm nay thầy con vừa qua chơi nhà ta...".

Hồi năm nhất ĐH, có lần tôi nhờ bố mẹ mang đến tặng thầy một cái đồng hồ treo tường Gimiko Con Ngựa - trích phần thưởng cho tập truyện được giải của tôi ở NXB Kim Đồng. Mặc dù chỉ là một món quà nhỏ khiêm tốn nhưng thầy lấy làm tự hào lắm, cho treo ngay phòng khách căn nhà mới, thấy bảo học trò cũ ghé thăm đều "bị" thầy say sưa kể về xuất xứ món quà.

Nhờ được thầy đích thân kèm cặp suốt thời PTTH mà tôi đã luôn "bất bại" trong các kỳ thi học sinh giỏi quốc gia ngày đó (ngay cả với những lần thi đặc cách, vượt lớp). Nhưng thầy chưa bao giờ có một lời nào kiểu "kể công" với học trò.

Còn nhớ những bận thầy phải đưa vợ ra Hà Nội chạy thận, thầy thường nhắn cho tôi: "Thầy ơi, thầy lại ra Hà Nội này...", mà không hề phải vì cần đến một sự giúp đỡ nào. Ngày đó tôi vừa ra trường, nghèo xơ xác, chẳng biết làm gì để giúp thầy ngoài việc... mời thầy cô ở nhờ trong căn nhà trọ khiêm tốn nằm gần bệnh viện Bạch Mai. Nhưng thầy không muốn làm phiền tôi. Thầy tìm gặp tôi lúc đó chỉ đơn giản là để trò chuyện với cô học trò cứng cho vợ bớt.

Rồi khi thầy ra sách, mặc dù biết tôi làm báo "trung ương", thầy cũng không hề nhờ tôi viết cho thầy một bài nào trên báo...

Với tôi, thầy chính là thầy Duy-sen trong "Người thầy đầu tiên" của Aitmatov với tất cả những hình dung đầy thương mến nơi tôi về một Duy-sen hao gầy mà mạnh mẽ, nồng ấm và tận tụy, vào cái thời tình thầy trò thật trong trẻo và thuần khiết biết bao nhiêu.

Đến lúc này, khi mất thầy rồi, chúng tôi chỉ muốn thốt lên những lời tha thiết như cô học trò nhỏ An-tư-nai trong "Người thầy đầu tiên": "Tủi biệt thầy! Tủi biệt thầy kính mến của em!"

Thầy tôi: Nhà giáo ưu tú Lê Thái Phong.

Thầy Phong

Quý Hiền Lê

Nổi tiếng bởi tài hoa và hào hoa, nếu khoa Văn Trường ĐH Sư phạm Hà Nội có thầy Nguyễn Hoàn Khung thì có lẽ trường Chuyên Phan Bội Châu có thầy Lê Thái Phong. Thật tình cờ, 2 thầy đều có vẻ ngoài hao hao nhau: dáng dấp nho nhã, da trắng, môi đỏ.

Thầy không dạy lớp tôi. Nhưng chúng tôi cũng được học với thầy qua các tiết dạy thay, và qua lớp đội tuyển đi thi quốc gia hồi lớp 8.

Hồi lớp 8, trước buổi dạy của thầy Phong, chúng tôi được thầy Hân (chủ nhiệm lớp đội tuyển) trình trọng giới thiệu: các em sắp được học với "vua phân tích" của miền Bắc.

Tôi không nhớ thầy dạy những gì, nhưng ám ảnh mãi với giọng đọc của thầy khi giảng về bài thơ Mẹ của nhà thơ Nguyễn Lê. Hơn 40 năm trôi qua, nhưng nhớ về thầy, tôi vẫn như nghe văng vẳng bên tai một giọng đọc buồn thăm thẳm: "Trưa về đến sau đồi. Gọi con như mọi bận. Mà không nghe trả lời. Thì mẹ ơi, đừng giận".

Còn hồi học Phan thì hình như có lần thầy dạy thay ở lớp chúng tôi vào hôm học một đoạn trích trong Truyện Kiều. Hoặc có thể hôm đó thầy dạy một bài khác, nhưng có nói đến Truyện Kiều. Bởi ấn tượng trong tôi là thầy đã dạy cho chúng tôi cách ngắt nhịp ở câu thơ "Cành lê trắng điểm một vài bông hoa". Theo thầy, để cảm nhận được Truyện Kiều, trước hết cần đọc đúng. Với câu thơ đó, nếu đọc một lèo là cách đọc vô cảm (bọn trẻ ngày nay gọi là vô tri), là đọc sai. Đọc đúng phải là nghỉ một nhịp sau chữ "trắng".

Một ấn tượng khác thì "đời" hơn. Hôm ấy, đang dạy văn thì thầy tâm sự với chúng tôi về các giá trị của đời người. Thầy kể gần đây có một phụ huynh khi nói chuyện với thầy thì tỏ ra vui mừng vì con họ đỗ vào được trường Phan, bởi có nghĩa là mong ước con mình đỗ đại học sẽ là hiện thực (thời chúng tôi đỗ được ĐH là thuộc hàng "tinh hoa"). Nói chuyện với phụ huynh xong mà thầy thấy buồn, vì hóa ra giá trị của trường Phan với vị phụ huynh ấy chỉ là như thế, trong khi sứ mệnh của giáo dục nói chung và của trường Phan nói riêng, phải là cao đẹp hơn.

Riêng tôi còn được tiếp xúc với thầy một số lần ngoài những buổi học đó. Chẳng là thầy đồng hương Hương Sơn với bố tôi, nên cũng gọi là thành thạo có chút qua lại nhờ vả nhau. Những năm 1986 - 1987, dù đất nước đã mở cửa nhưng việc giao thương vẫn vô cùng khó khăn. Muốn mua được cái vé xe khách từ Vinh ra Hà Nội hay về quê đôi khi phải vận dụng các mối quan hệ. Bố tôi làm ở công ty xe khách, nên hay được anh em bạn hữu nhờ mua vé.

Chẳng là thầy đồng hương Hương Sơn với bố tôi, nên cũng gọi là thỉnh thoảng có chút qua lại nhờ vả nhau.

Lần đó thầy đến nhà tôi để nhờ bố tôi mua vé. Trong lúc chờ bố tôi đi lấy vé (các dì bán vé thường sống ngay trong khu tập thể công ty) thì tôi và thầy ngồi trò chuyện với nhau. Lúc đó một dì là vợ một chú công nhân trong xưởng đi ngang qua, tôi hãnh diện khoe ngay với thầy tôi là hàng xóm của một cô văn công (giống như các cháu tuổi teen bây giờ được làm hàng xóm của ngôi sao giải trí). Thầy chắc là cũng buồn cười trước kiểu "nhận vợ" của tôi, nhưng vẫn mỉm cười trù mến và bao dung. Thầy nói: "Dẫu là văn công đấy, nhưng chắc gì đã tài năng bằng diễn viên không chuyên đang ngồi đây".

Đến đoạn này thì phải giải thích thêm một chút, hồi lớp 10 đội kịch lớp tôi rất nổi tiếng (còn được lên Sở GD-ĐT diễn), mà tôi là người phụ trách đội kịch, còn đóng một lúc mấy vai. Chúng tôi nhận được nhiều lời khen ngợi. Nhưng được một người nổi tiếng là sắc sảo và tinh tường như thầy Phong khen, thì sự khích lệ vô cùng giá trị.

Thực sự là sau khi học xong lớp 12 đến giờ tôi chưa một lần được gặp lại thầy. Cũng chẳng có dịp nào để chúng tôi nhắc đến thầy. Chỉ có một lần, từ lâu lắm, tôi nghe ai đó nói: Cẩm Tú, con gái thầy Phong mất rồi, hình như khi vừa tốt nghiệp ĐH. Tôi nghe mà bàng hoàng, vì trong chúng tôi Cẩm Tú là bản sao của thầy: nền nã, tinh tế, tài hoa. Cẩm Tú học sau tôi một lớp, chúng tôi vẫn thường đạp xe đi về cùng nhau một đoạn đường vài km, nên trong ký ức của tôi em vẫn là cô bé 16 tuổi có gương mặt tươi sáng, đôi mắt tinh anh láu lỉnh.

Mấy nay nghe tin thầy mất. Những kỷ niệm xa xăm tưởng như đã bị lãng quên nay bỗng trở dậy rất gần, cứ như mới chỉ ngày hôm qua.

Tôi chẳng có ảnh thầy, bởi chưa bao giờ được chụp với thầy. Nên xin phép chia sẻ ở đây bài viết của chị Kim Hoa, bởi trong bài hồi tưởng ấy có cả thầy Phong, cả em Cẩm Tú.

Vĩnh biệt thầy Lê Thái Phong!

Hoàng Long · chưa rõ khoá

Mong thầy yên nghỉ nơi cõi vĩnh hằng.

Nhớ thầy. Nhớ dáng vẻ khiêm nhường, điềm đạm và lòng bao dung hiếm có. Biệt ly luôn buồn, nhưng cũng là quy luật của đời người.

Nhân nhớ thầy, xin kể lại một câu chuyện có thật, đến giờ nhắc lại lớp K10 (ra trường năm 1984) chúng tôi vẫn không nhịn được cười.

Lớp Toán K10 có đúng 27 đứa. Điều kỳ lạ là chỉ có một cái tên bị... "đụng hàng": Nam. Mà đụng một phát tới ba thằng (Hoài Nam, Vũ Nam, Thái Nam)! Ngoài ba Nam ấy ra thì không ai trùng tên ai.

Một kỳ nghỉ hè hay nghỉ Tết nào đó, ba cu Nam được phân công ở lại trực trường. Hồi ấy còn học dưới ánh đèn dầu hỏa. Mà trường Phan Bội Châu vốn được xây trên một khu nghĩa địa lớn, nơi chôn những người chết đói năm 1945. Thời chúng tôi đi lao động, thỉnh thoảng vẫn đào gặp cả sọ người. Bảo ba cu Nam không sợ ma thì ai tin!

Đêm xuống, chẳng thằng nào dám mò ra ngoài. Buồn tiểu thì... giải quyết luôn vào chai dầu hỏa rỗng.

Chuyện võ lờ.

Ba cu Nam bị đưa ra họp Hội đồng kỷ luật. Ba tôi là thầy Hoàng Hồ hiệu phó làm chủ tịch hội đồng. Không khí đang rất nghiêm, các thầy cô lần lượt phân tích, phê bình. Ai cũng nghĩ phen này ba cậu toi.

Đến lượt thầy Lê Thái Phong.

Thầy ngẫm nghĩ một lúc rồi hỏi rất tỉnh:

"Thầy chỉ không hiểu... ba em này nhỏ cỡ nào mà nhét được qua miệng chai?"

Cả phòng họp chết lặng đúng vài giây... rồi cười nghiêng ngả. Không khí căng như dây đàn bỗng tan biến.

Kết quả, ba cu Nam chỉ bị xử lý rất nhẹ. May mắn thay, sau này có hai trong ba người đủ điều kiện đi du học. Nếu ngày ấy nhận một mức kỷ luật nặng hơn, có lẽ cuộc đời đã rẽ sang một hướng khác.

Đó là thầy Phong mà chúng tôi nhớ. Nghiêm mà không khắc nghiệt. Kỷ luật nhưng luôn nhìn học trò bằng sự bao dung. Và đặc biệt, chỉ bằng một câu nói hóm hình đúng lúc, thầy đã dạy chúng tôi thêm một bài học về lòng nhân hậu.

RIP thầy!

Thầy tôi, Lê Thái Phong

Lan Phương · chưa rõ khoá

Đã qua đời...

Tôi biết tin từ mấy ngày trước từ fb của bạn Nguyễn Hoài An lớp trưởng lớp C1k28 của tôi. Tôi lặng người đi. Nước mắt tôi trào ra. Tôi không biết gõ gì để phản hồi bài của bạn. Những giờ phút sau đó cứ mỗi lần mở fb, bắt gặp hàng chục bài viết của các anh chị học trò khóa trước của thầy, bao nhiêu cảm xúc bao nhiêu điều muốn nói, muốn viết mà tôi cũng chỉ biết lẳng lặng khóc. Con trai tôi hôm qua mới hỏi: "răng mấy bữa ni mẹ cứ cầm điện thoại là cứ rơi nước mắt rứa?", tôi quệt nước mắt: "Thầy chủ nhiệm Cấp 3 của mẹ mất rồi". Khi con hỏi: "Thầy nó là ai mà mẹ buồn nhiều rứa, gần giống như hồi bà ngoại mất?", tôi bỗng òa lên nước nỡ.

Người ta nói đời người có ba may mắn.

May mắn lớn nhất của đời tôi đó là được làm con gái của mẹ tôi, bố tôi.

May mắn thứ hai là đi học tôi được gặp thầy, được là học trò của thầy dù chỉ vòn vẹn một năm lớp 10 và là khóa cuối cùng thầy dạy ở Phan.

Năm 2022 lễ ra mắt sách của thầy cũng là năm mẹ tôi đổ bệnh nặng, tôi con nhỏ chưa tròn năm, trong lòng lại nhiều bão tố, tôi không đến tham dự được, nên không được gặp thầy.

Năm 2017 kỉ niệm Ngày trở về sau 15 năm ra trường, tôi cũng không cùng các bạn đến thăm được.

Năm kỉ niệm 40 năm, 50 năm trường Phan tôi cũng không về trường, không gặp lại thầy.

Vậy là đã hơn 25 năm tôi đã không gặp thầy. Mà ngỡ như mới hôm nao.

Buổi gặp mặt đầu tiên, thầy gọi tôi đứng lên giải thích ý nghĩa của địa danh, khi biết tôi từ thị trấn Dừng đến, tôi đã không có ý tưởng nào rõ ràng. Từ đó tôi thường có thói quen hể đi đến đâu tôi để ý tìm hiểu những điều ẩn sau mỗi tên gọi. Hôm nay sau bao nhiêu biến đổi, chỗ tôi ở là được trả lại tên cũ, thầy đã không còn.

Một buổi sáng đầu tuần, tan buổi chào cờ thầy lại gần tôi hỏi: e có chuyện gì à?. Tôi lúc ấy vốn nhút nhát, bèn ấp úng: Không ạ. Em không có chuyện ạ. Thầy tiếp lời: Lúc nãy đứng trên tầng 2 nhìn xuống thầy thấy e khí sắc ừ dột, dáng đi cúi gằm. Nếu có vấn đề về sức khỏe thì phải nói với gia đình và thầy nhé. Còn nếu không thì cần sửa ngay nhé. Con người ta về mặt phải nên tươi tỉnh, dáng đi phải nên thẳng thắn, tự tin, cuộc đời sẽ thêm phần vui vẻ. Tôi lúc đó không nói với thầy về tình trạng đau dạ dày nghiêm trọng của mình nhưng kể từ đó nụ cười thường xuyên hơn trên

gương mặt tôi, trong ánh mắt tôi; sự nhanh nhẹn, thanh thoát cũng bắt đầu hình thành trong dáng vẻ của tôi; thời đó tôi còn nghĩ: phải làm sao để dù mình không cao nhưng ai cũng phải ngược nhìn.

Buổi sáng hôm ấy, chúng tôi học truyện Kiều. Khi nghe thầy cất lời: "Cậy em, e có chịu lời...", tôi bỗng thấy rợn da gà, nổi sống lưng, khi trống hết giờ thì gần như cả lớp ngồi lặng, còn tôi, đũa mau nước mắt, vở đã ướt nhòe. Bài thi Hsg lớp 10 năm đó có bài Đọc Tiểu Thanh Kí, tôi cũng ngồi lặng mất thời gian lâu không viết được mấy dòng; kết quả không đạt giải cao. Tôi lơ mơ nhận ra một điều gì đó về bản thân.

Lớp 10 hồi ấy chương trình sgk tập trung về Vhđg và Văn học trung đại nhưng thầy mang đến cho chúng tôi cả một kho tàng văn học và văn hóa từ cổ chí kim, từ Đông sang Tây. Tôi còn nhớ, khi nghe thầy giảng bài Thiên Trường vãn vọng, tôi hí hoáy vẽ phác thảo khung cảnh ấy. May là ko bị thầy bắt gặp và bài kiểm tra sau đó tôi được phê: "bài viết có cảm nhận riêng, giàu hình ảnh" với tôi đó là một lời khen. Còn khi nói về Xuân Diệu, chao ôi, phải nhờ thầy tôi mới biết tiếng Việt mình nó kì diệu đến thế, đẹp đến thế. Giọng thầy thôi thúc lũ con gái chúng tôi một chiều nọ kéo nhau đi qua núi Hồng để tìm cho ra "con đường nhỏ nhỏ, gió xiêu xiêu, để nhìn cho được cái "là là cảnh hoang vắng trở chiều", để cảm cho ra nỗi "tôi buồn không hiểu vì sao tôi buồn. Qua giọng của thầy, đầu tiên tôi mới cảm nhận được thế nào là "những luồng run rẩy rung linh lá" để rồi cả đêm về ngồi để luyện cho được âm R rung lưỡi chuẩn phát âm. Thầy chuẩn chỉnh cho chúng tôi từ những điều nhỏ nhất; cũng từ đó mà tôi hiểu thế nào "vô ngôn ngữ", thế nào là "ý tại ngôn ngoại", "thi trung hữu họa"; thế nào là ngôn ngữ Tiếng Việt giàu và đẹp, và có làm như thế nào để giữ gìn sự trong sáng của Tiếng Việt. Lòng yêu thích ngôn ngữ của tôi cũng bùng cháy từ đó. Sau này, tôi không theo nghiệp giáo viên Văn như một nửa các bạn lớp tôi mà rẽ sang ngoại ngữ. Một phần vì tôi là người cầu toàn, muốn làm giáo viên Văn phải như thầy, dạy Văn phải như vậy mà điều đó là không thể có người thứ hai nào khác; hướng hồ tôi lúc đó chỉ là một cô bé nhút nhát, đa cảm nhưng cảm mà không giỏi biểu đạt, diễn tả. Nhưng phần nhiều là vì muốn "tìm nhiều, hiểu nhiều, yêu nhiều để biết yêu ai, yêu cái gì nhất" như thầy vẫn nhắc nhở chúng tôi. Cái tinh thần này đến giờ vẫn cháy trong tôi, tôi không ngại thử điều mới, lĩnh vực mới.

May là ko bị thầy bắt gặp và bài kiểm tra sau đó tôi được phê: "bài viết có cảm nhận riêng, giàu hình ảnh" với tôi đó là một lời khen.

Câu chuyện về cái bánh bao, que kem Tràng Tiền thầy kể về thời sinh viên của thầy dạy tôi biết làm thế nào cân bằng được giữa thực tế trần trụi và theo đuổi đam mê, thực hiện ước mơ.

Tôi nhút nhát nên không trò chuyện nhiều với thầy thời đi học, tôi không tò mò nhiều về đời tư của thầy. Nhưng tôi tin tôi cảm được nỗi buồn đau, mất mát lớn của thầy lúc ấy. Cũng như sau này, tôi không hay (dám) liên lạc nhiều với thầy, giờ đây khi mẹ tôi đã mất, nhìn bố tôi, tôi tin mình hiểu thêm phần nào cuộc đời của thầy...

Tôi chỉ được gặp thầy chưa đầy một năm, và hơn 25 năm tôi chưa được gặp lại người. Giờ thì mãi mãi EM KHÔNG CÒN CÓ THỂ ĐƯỢC GẶP THẦY nữa, nhưng THẦY MÃI LÀ NGƯỜI THẦY CỦA EM.

E xin kính cẩn nghiêng mình tiễn biệt thầy. Kính mong thầy an nhiên miền mây trắng

Thầy Lê Thái Phong của em.

Vĩnh biệt Nhà giáo Lê Thái Phong

Trần Tố Loan · chưa rõ khoá

Vĩnh biệt Nhà giáo Lê Thái Phong- một người Thầy tài hoa, đáng kính, người đã ảnh hưởng sâu sắc đến tư duy nghiên cứu và ngôn ngữ văn chương của em!

Tuy chỉ được học Thầy ở đội tuyển học sinh giỏi quốc gia Văn năm lớp 9, nhưng những bài giảng của Thầy đã giúp em thực sự yêu văn chương và quyết tâm theo đuổi con đường nghiên cứu và sáng tác văn học về sau này.

Ngày em rời Nghệ An ra Bắc, em đến chào Thầy và tặng Thầy cuốn khoá luận tốt nghiệp đại học viết về Văn học Nhật Bản, Thầy đã rất xúc động và nói tiếc là em không ở lại quê hương...

Sau này, mỗi khi có bài viết/tác phẩm/ tham luận được đăng báo, được trình bày trong các hội thảo quốc gia, quốc tế... em đều gửi để Thầy xem. Đó là lời cảm ơn của em dành cho Thầy vì nhờ được học Thầy mà em đã chọn văn chương... Những lúc đó, Thầy luôn nói Thầy rất vui vì em vẫn theo đuổi nghiệp văn chương.

Thầy đã về với cõi đường xưa mây trắng nhưng những bài viết, bài giảng... nhân cách cao đẹp của Thầy sẽ ở lại trong ký ức bao thế hệ học trò.

Vì có những người như Thầy, nhất định em sẽ trở lại với con đường văn chương nghệ thuật...

Mây trắng về trời

Hồ Thị Thanh Thuý · K21 chuyên Nga Phan Bội Châu

Đã có quá nhiều bài viết xúc động, quá nhiều tình cảm dành cho thầy những ngày này, nhưng em vẫn muốn viết thêm vài dòng như một nén tâm nhang tiễn thầy lần cuối.

Thật may mắn trong cuộc đời đi học của em, từ thừa học trò cho đến sinh viên, được gặp rất nhiều thầy giáo giỏi. Nhưng thầy là một cá tính, một phong cách riêng biệt và duy nhất, không có người thứ 2 như vậy.

Thầy dạy lớp em không nhiều vì lớp em không phải lớp chuyên Văn, nhưng những gì thầy thể hiện trong 2 năm học đã ảnh hưởng không nhỏ đến suy nghĩ, tính cách và chất người của chúng em hôm nay. Ở thầy có sự dịu dàng của người mẹ, có sự mạnh mẽ của người cha, lại có thêm sự thâm thúy, hài hước, sâu cay của ông đồ xứ Nghệ, cộng thêm vẻ kiêu bạc của những chàng lãng tử phương Tây. Viết đến đây em lại nhớ đến ánh mắt nheo nheo, cái cười nửa miệng, khuôn mặt thanh thoát ánh lên vẻ tinh quái của thầy quá! Nhớ những giờ học Văn, em nằm trong số các bạn thường được thầy gọi lên đọc các tác phẩm văn học trong sách giáo khoa. Có hôm 2 tiết Văn thì thầy dành hẳn 1 tiết để các học trò đọc tác phẩm. Thầy bảo: Khi các em đọc tác phẩm một cách truyền cảm tức là các em đã hiểu và cảm được tác phẩm nhiều phần rồi. Hơn 30 năm trước, thời mà giáo viên được xem là trung tâm của lớp học, nhưng em chưa từng thấy thầy mở giáo án để dạy, bảng đen cũng không nhiều nét phấn trắng, vậy mà không hiểu bằng cách nào, thầy đã dạy lũ chúng em cách tư duy độc lập, cách thể hiện cá tính văn chương, cách thoát khỏi lối mòn cảm nhận. Những đứa học trò của thầy, nếu có chút “ngông”, chút “điên” thì chắc hẳn cũng có chút ảnh hưởng từ thầy, phải không thầy?

Vậy là cũng khép lại một cuộc đời truân chuyên, nhiều bất hạnh, khổ đau. Nếu “Bất hạnh cũng là một tài sản” thì thầy của chúng em nhiều tài sản quá! Thương yêu Thầy và mong ở cao xanh kia, Mây trắng của chúng em được phiêu du, nhẹ gánh hồng trần nhé, Thầy ơi!

Vĩnh biệt thầy Lê Thái Phong!

So với rất nhiều học sinh đình đám của thầy

Phan Thuý Thảo · K23 Văn

“So với rất nhiều học sinh đình đám của thầy, mình chưa là hạt cát, vì hạt cát còn lấp lánh dưới ánh mặt trời”, mình thấy mình trong lời em Phương Hiền – người cũng chỉ được học thầy 1 năm lớp 12 như mình - khi chia sẻ về thầy.

Còn với Hoàng Hà, học trò cưng của thầy, giải Nhất Văn toàn quốc năm 1998: “Thầy chưa bao giờ đánh giá học trò bằng hầu bao của bố mẹ hay thang điểm, hay thậm chí là những chuẩn mực đạo đức cứng nhắc. Đối với Thầy, điều quan trọng là viết văn phải có giọng, và làm người phải có bản sắc. Và có lẽ đối với Thầy (cái này thì mình chỉ phỏng đoán thôi), ngoan và đức hạnh không phải là điều ấn tượng nhất. Mà phải là tài năng và cá tính. Nghĩa là giỏi và riêng biệt”; “Thầy là bản sắc, là thương hiệu, là linh hồn của các thế hệ chuyên văn trường Phan”.

Cúi đầu tiễn biệt thầy - Nhà giáo ưu tú Lê Thái Phong. Xin phép được chia sẻ bài viết của Hoàng Hà từ 10 năm trước:

Thầy Phong

Hôm nay ngày 20/11, muốn chia sẻ với mọi người những cảm nghĩ về một người Thầy đã ghi dấu ấn không thể quên trong cuộc đời mình. Thầy Lê Thái Phong - thầy giáo dạy văn của mình những năm cấp ba. Mình quý trọng Thầy vì nhân cách, khâm phục vì tài năng và ấn tượng vì cá tính riêng biệt. Học trò chuyên văn trường Phan, từ thế hệ của những năm tháng còn phải ăn bo bo mì độn cho đến những thế hệ vừa bước qua tuổi teen vài năm trước đây, có mấy ai không biết đến Thầy Phong, có mấy ai nhắc đến chuyên văn Phan Bội Châu mà không hoài niệm về Thầy. Có một thời, Thầy là bản sắc, là thương hiệu, là linh hồn của các thế hệ chuyên văn trường Phan. Đối với mình và rất nhiều người nữa, những lời đó không bao giờ là nói quá.

Mình không ở tầm cỡ để bàn về nhân cách của Thầy, dù chỉ là những lời khen ngợi. Trong con người Thầy nhỏ bé, luôn toát lên một thứ ánh sáng thuần khiết nhưng mạnh mẽ, thủy chung. Cuộc đời này, không có ai hoàn hảo cả. Thầy cũng không hoàn hảo. Nhưng hoàn hảo, hiểu theo nghĩa tròn vo như một viên bi, là một từ đáng ghét. Sống bản lĩnh, sống trung thực với lòng mình mới thực là hoàn hảo. Nhân cách Thầy trọn vẹn, vì Thầy sống đúng như bản lĩnh của Thầy, cá tính của Thầy, giá trị của Thầy. Ngông nhưng đầy đức độ. Tư tưởng của Thầy tự do phóng túng như làn gió nhưng nặng tình người và tình đời. Ngày xưa, đôi khi Thầy

chợt hé mở những tư duy rất mới hoặc quá cao xa so với đám học trò chuyên văn chân ngắn đầu ngắn cấp ba hồi đó. Trải qua bao nhiêu năm rồi, giờ nhớ về những lời Thầy nói, mới thấy thấm. Thầy chưa bao giờ đánh giá học trò bằng hầu bao của bố mẹ hay thang điểm, hay thậm chí là những chuẩn mực đạo đức cứng nhắc. Đối với Thầy, điều quan trọng là viết văn phải có giọng, và làm người phải có bản sắc. Và có lẽ đối với Thầy (cái này thì mình chỉ phỏng đoán thôi), ngoan và đức hạnh không phải là điều ấn tượng nhất. Mà phải là tài năng và cá tính. Nghĩa là giỏi và riêng biệt. Đúng là người làm sao, tầm nhìn chiêm bao làm vậy.

Người ta nói văn như người. Và phong cách dạy văn có lẽ cũng nói lên cái chất của người dạy văn chăng? Dạy văn kiểu Thầy Phong, thật khó nói. Vì Thầy dạy mà như không dạy. Chẳng có một quy trình nào cả, cũng không theo một giáo án nào (mình chả bao giờ thấy Thầy nhìn, hay cầm, hay có giáo án.) Chỉ có cuốn sách giáo khoa văn nhắm nhít các dòng gạch dưới và chữ viết phát biểu cảm tưởng bên lề. Có lẽ bạn sẽ bảo cả đời Thầy dạy văn thì còn cần gì đến giáo án. Phân tích bình giảng đã thành quán tính rồi. Thở cũng ra văn cơ mà. Nhưng đó không phải là trường hợp của Thầy Phong. Ừ thì bản thân văn chương đã ngấm lắm rồi, không cần phải mở sách ra mới nhớ. Nhưng quan trọng hơn, vì là văn chương, nên một cuốn giáo án giờ từ tháng này qua năm khác, tiến từ lớp này sang khóa khác không bao giờ là đủ. Văn chương rất cần sáng tạo, và bởi thế, kỳ nhất trong dạy văn là mô phạm và cũ mòn. Chính vì thế, mỗi hôm Thầy dạy một kiểu. Không theo một trật tự nào hết. Có bài Thầy giảng ngắn, có bài giảng dài. Có bài chỉ giảng có một đoạn hay nhất, chất nhất mà thôi. Có những tác phẩm không hay, Thầy giảng nhanh cho qua (xin lỗi các bác soạn sách giáo khoa văn nhé, nhưng đúng là có nhiều tác phẩm bác đưa vào cho có ban bệ thôi, các cháu đọc xong buồn ngủ lắm í). Bởi thế nên, có lần một đứa bạn đã than phiền rằng: học văn Thầy Phong không biết sắp xếp ý thế nào. Suy cho cùng, nguyên do của sự thất vọng ấy là bởi vì mục đích học văn của bạn và mục đích dạy văn của Thầy Phong không gặp nhau, dù cũng đều tốt đẹp cả. Đối với bạn, học văn là để thi đỗ đại học. Đối với Thầy, dạy văn trước hết là cảm cái đẹp của văn và sau đó là của đời. Văn mà Thầy truyền đạt là cái hồn cốt nhất của văn chương, chứ căn bản không phải là những hướng dẫn tập làm văn để quý vị giám khảo có thể đem ra mổ xẻ ra rồi chấm điểm, giống như mổ một con gà ra để xếp đầu là lòng, đầu là tiết vậy. Xét trên khía cạnh này, Thầy không phải là lựa chọn lý tưởng nhất cho các lớp luyện thi môn Văn. Nhiều thầy cô khác làm việc này tốt hơn, hiệu quả hơn Thầy nhiều. Và tất nhiên, tốt hơn, trong trường hợp này, không có nghĩa là hay hơn, hiệu quả điểm số không có nghĩa là văn chương đích thực.

Là nói vậy, nhưng điều đó không có nghĩa là Thầy nghệ thuật chỉ vì nghệ thuật đâu. Nếu để ý một chút, và có lẽ nếu đủ tầm một chút, mới thấy Thầy cũng lồng phương pháp làm văn và lý luận văn học vào trong giảng văn, rất nhuần nhuyễn. Chỉ có điều, cách làm của Thầy tinh tế và đầy văn chương, chứ không mang thao tác cơ học là mổ xẻ và phân tích, thế nên

hiệu quả không thể rõ ràng và thô thiển như là đoạn này có bao nhiêu ý, gồm ý 1, ý 2, ý 3... Hì hì. Học văn Thầy Phong, mình ngộ ra một điều, rằng văn hay không phải chỉ ở ý, mà quan trọng là ở giọng. Nếu chỉ là ở ý thôi, thì có lẽ văn chương chỉ còn là côi chết. Chính vì thế, nên đôi khi Thầy chẳng giảng gì cả. Chỉ bảo học trò đọc thôi, đọc thật biểu cảm, rồi yên lặng, để cho cái thần của tác phẩm tự nhiên thấm vào tim óc, để cho không khí văn chương bàng bạc cả lớp. Rồi Thầy mới buông ra vài lời bình, nhẹ nhàng sắc, giản dị nhưng gợi và đắt. Khiến cho trò phải há hoáy ghi ghi chép chép (vì những điều Thầy nói không có trong bài văn mẫu). Thầy có khi xoáy vào những chi tiết, những từ ngữ hay hình tượng mà bình thường chả ai để ý đến và cũng ko có nhà phê bình văn học nào bàn tới.

Ấy là Thầy Phong dạy văn. Độc đáo và Đích thực như tạng Thầy vốn thế, như văn chương tự nó vốn có. Thiên về cảm nhận và tối giản sự can thiệp của lý trí, hoặc nếu có lý trí thì phải đã kinh qua cảm nhận và trải nghiệm. Thầy dạy văn mà cũng là dạy về cuộc đời và làm người sao cho ĐẸP, tất nhiên không phải bằng những lời rao giảng đạo đức. Thầy vốn rất kỵ với rao giảng và những lời khuôn sáo. Bằng tất cả mọi biểu đạt trong mọi lúc, Thầy mong muốn những cô học trò nhút nhát, hiền lành của lớp mình ngày xưa có được khát vọng sống rộng lớn, sống hết mình, phát huy cho hết tài năng và sống cho tận cùng bản sắc. Thầy cổ súy cái tôi và tư duy sáng tạo độc lập, vượt qua những sáo mòn hay thành kiến. Đối với Thầy, cái mà số đông theo đuổi, chưa chắc đã là chân lý. Điều mà người ta dè bieu, chưa hẳn đã là bỏ đi. Đến bây giờ vẫn rõ mòn một trong tâm trí mình ánh nhìn giễu cợt của Thầy khi nói đến những thứ thuộc về trào lưu hay đạo đức rơm. Hoặc những lúc Thầy gãi gãi đầu và vắn vẹo tai khi muốn diễn đạt một ý tưởng khó. Mà những câu nói của Thầy thú vị lắm nhé. Đại loại như là: Tiến sỹ thời bây giờ (nhiều) như lợn con (híc híc, sorry những ai là tiến sỹ đích thực nhé), hay như cách Thầy mỉa mai việc lạm dụng từ đồng chí của ngày xưa ấu trĩ (khi Thầy giảng bài “Đồng chí”): Có thời, ai ai cũng gọi nhau là đồng chí, các em ạ. Ví dụ như là người ta có thể nói: Đồng chí kia đại bậy! Hì hì, nghe thì không được thanh tao cho lắm, nhưng phản ánh đúng thực chất vấn đề. Thầy còn độc đáo khi “mờ mắt” cho lũ học trò ngây thơ bằng những câu chuyện “độc bản A” mua vui cuối giờ. Những chuyện ấy, chẳng thấm thía gì so với độ hot của những truyện cười người lớn nhan nhản ngày nay, nhưng cũng đủ sốt để làm một cuộc cách mạng về sự thoáng đạt và cởi mở trong cách dạy học thời đó (và có lẽ của tận bây giờ). Nhớ lại hồi đó thật vui. Đám học trò (toàn con gái nên không biết xấu hổ là gì) cứ nhao nhao: Thầy ơi, kể đi. Thầy phải kể cho chúng em nghe! Thầy chưa kể thì chưa được đi. Còn Thầy, kể xong, mặt từng từng rồi đi ra khỏi lớp, để lại một bầu ngơ ngác ngác, đứa hiểu đứa không, đứa vẫn còn đang vật vã để hiểu, còn đứa thì đỏ mặt mỉm cười.

*Thầy dạy văn mà cũng là dạy về cuộc đời và làm người sao
cho ĐẸP, tất nhiên không phải bằng những lời rao giảng
đạo đức.*

Yêu quý Thầy nhiều lắm. Những lời ngày xưa Thầy từng nói, dù không cố nhớ cũng chẳng thể quên. Lũ học trò cũ, trong những câu chuyện hàn huyên về trường cũ, đều nhớ đến Thầy. Cách sống, cách nhìn đời, dù không đạt đến tầm của Thầy thì cũng lầy lầy Thầy đôi chút. Nhưng nhớ rồi để đó. Có đến bằng đi hai ba năm không đến nhà Thầy, dù các cuộc hẹn với bạn bè mỗi khi về Vinh thì vẫn rất xôm tụ. Mình, và những người bạn của mình, hăm hở với những niềm vui tuổi trẻ, mãi mê chinh chiến và yêu đương, nhiệt tình với những mối quan hệ mới mà quên đi vun đắp cho mối thâm tình xưa cũ. Rồi qua lời người này người kia, biết rằng Thầy không còn ở trường cũ, biết rằng vợ Thầy ốm nặng. Xót xa một chút rồi lại quên ngay. Có đáng gì đâu một lần ghé thăm, có tiếc gì đâu một cuộc điện thoại để cho cả Thầy và mình đều ấm áp. Vậy mà ngại, vậy mà lười. Thế rồi tắc lười cho qua. Những điều đó, nếu chưa đủ để gọi là vô ơn, thì cũng thừa vô tâm và vô tình lắm. Vậy mà khi cuộc đời mình sóng gió, Thầy lại là người gọi điện. Thầy đây. Sao em không nói gì cho Thầy biết. Ôi lúc đó, mình đã khóc, cho nỗi buồn riêng tư và cả niềm hối hận đối với Thầy. Thực sự thì mình đã không nghĩ đến chuyện gọi Thầy, nhưng trong giây phút đau đớn nhất, mình đã nghĩ về một câu thơ mà có lần Thầy từng đọc trước lớp, để cảm thấy được an ủi và bớt phần dằn vặt. Rằng Tìm đâu cho thấy cố nhân. Lấy câu vận mệnh khuây dần nhớ thương. Câu thơ ấy, Thầy chỉ đọc một lần nhưng mình chưa từng quên. Thầy đọc nó trong nước mắt khi bình giảng truyện ngắn Hai đứa trẻ của Thạch Lam. Trong tiết văn ấy, có một lúc nào đó, Thầy nghẹn lời không thể nói. Cái không khí buồn bã thơ trẻ của truyện ngắn này có lẽ đã khiến Thầy nhớ tới người con gái của Thầy, tài hoa nhưng yếu mệnh. Thầy tên là Thái Phong, nghĩa là ngọn gió yên vui. Nhưng cuộc đời Thầy lại long đong những nỗi buồn. Mình hiểu rằng giây phút ấy, không phải Thầy dạy Văn đâu, mà Thầy sống như là Văn đấy. Văn chính là Người, là Đời đấy thôi.

Tết vừa rồi, mình rất muốn đến nhà Thầy, nhưng lại ngại. Mình chỉ làm theo lệ thường, dù mình biết đối với Thầy điều đó chẳng có nghĩa lý gì. Chỉ nhắn với mấy người bạn là mình rất mong gặp Thầy. Thế mà mùng 3 Tết, mình đang sửa soạn để lên đường ra Hà Nội thì Thầy gọi điện đến: Hà à, em có muốn gặp Thầy không, Thầy sẽ đến. Và Thầy đến. Thời gian trò chuyện ngắn ngủi và cũng chỉ xoay quanh những dự định tương lai và công việc. Không ai muốn nhắc đến nỗi đau lòng. Nhưng mình biết, ánh mắt Thầy chứa nhiều xót thương. Rồi khi tiễn Thầy ra cửa, trước lúc lên xe, Thầy bỗng quay lại ôm mình rất chặt và yên ủi: Rồi sẽ qua cả thôi em ạ, ngày xưa Thầy cũng như em! Giây phút ấy, mình đã muốn gục mãi trên

bờ vai gầy mỏng nhưng xiết bao ấm áp và vững chãi ấy. Mình đã muốn nói với Thầy rằng: Có thể đối với Thầy, em chưa bao giờ là người học trò tài hoa nhất, ấn tượng nhất, nhưng với em, Thầy luôn là người Thầy dạy Văn đích thực, một Người Bạn Lớn trong đời.

Có lẽ Thầy không đọc được những dòng chữ này để biết mình tri ân Thầy rất nhiều. Bao thế hệ học trò đã được may mắn gặp Thầy, hẳn không phải ai khi trưởng thành cũng ghé thăm nhủ Thầy thường xuyên. Và cũng không có nhiều cơ hội để nói với Thầy lòng yêu quý, biết ơn và cảm phục. Nhưng điều đó xét cho cùng cũng chẳng có gì là quan trọng. Điều lớn nhất mà một người thầy làm được, không hẳn là gieo hạt kiến thức mà là trồng người. Và Thầy Phong đã làm được điều đó. Nhân cách, Tài năng và Cá tính của Thầy luôn phảng phất trong những người trò của Thầy, ở đâu đó, dù đậm dù nhạt, dù ít dù nhiều.

Tôi viết bài này vào năm 2022

Lê Hồ Quang · K18 Văn Phan Bội Châu

(Tôi viết bài này vào năm 2022, khi Thầy Lê Thái Phong ra mắt công trình Từ nhân cách đến văn cách. Xin đưa lại như một nén tâm hương tưởng nhớ Thầy).

Quan tâm đến văn chương, với nhà giáo, nhà nghiên cứu Lê Thái Phong, trước hết là quan tâm đến con người. Nhưng từ những câu chuyện cá nhân tưởng chừng “rất riêng và rất nhỏ”, ông luôn đọc ra câu chuyện của cộng đồng, lịch sử và nhân loại. Đọc văn, dạy văn, nghiên ngẫm về văn chương, suy cho cùng, chính là để hiểu sâu sắc hơn về con người, để nuôi dưỡng niềm tin bền bỉ với văn chương và khả năng đồng cảm, chia sẻ, ngay cả khi bản thân phải chịu đựng nhiều nỗi đau đớn, mất mát. Đường như đây là sợi chỉ xanh nối liền cách sống, cách hành xử hàng ngày đến phong cách giảng dạy và nghiên cứu văn chương của ông.

Đi từ Người đến Văn, nhà nghiên cứu Lê Thái Phong thường chú ý khai thác những phương diện tư tưởng mỹ học, triết lý nhân sinh, xã hội, nhân quan thế giới, quan niệm nghệ thuật... của nhà văn thể hiện trong tác phẩm. Không bỏ qua những điểm độc đáo trong phương diện hình thức, ngôn từ của tác phẩm, nhưng ông quan tâm hơn đến nhân cách nhà văn thể hiện, hóa thân thành văn cách tác giả trong tác phẩm. Nguyễn Du và Truyện Kiều là mối quan tâm lớn của ông, phần viết về tác gia và tác phẩm kinh điển này hơn 1/3 cuốn sách. Đây cũng là phần thể hiện rõ nhất, trọn vẹn nhất tình yêu và sự am hiểu của ông đối với văn chương, thông qua một hiện tượng đỉnh cao của văn học dân tộc. Ở đây, tư cách chuyên gia về văn học cổ điển của ông bộc lộ khá rõ. Với mảng văn học hiện đại, dù đặt tiêu đề “Về các nhà văn xứ Nghệ”, nhưng những tác giả xứ Nghệ mà ông quan tâm thực ra cũng là những đại diện tiêu biểu cho văn học Việt Nam hiện đại: Hồ Chí Minh, Xuân Diệu, Nguyễn Trọng Tạo, Nguyễn Thế Quang, Trương Đăng Dung...

Là một nhà giáo nặng lòng với sự nghiệp giáo dục, ở phần 3 cuốn sách, ông dành nói về vấn đề giáo dục, về nghề dạy học, cụ thể là dạy môn Ngữ văn trong nhà trường phổ thông. Bên cạnh việc đề xuất một số phương án nhằm đổi mới phương pháp dạy học văn theo hướng phát triển mỹ cảm người học (là điều vẫn mang tính thời sự trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay), chia sẻ những tâm nguyện nghề nghiệp, ông còn bày tỏ mối ưu tư về những mảng tối, bất cập của cơ chế giáo dục hiện hành, điều mà một nhà giáo tâm huyết và tinh táo như ông không thể không lên tiếng. Có những bài viết về đồng nghiệp rất nồng nhiệt, cho thấy một góc khác của con người ông - cởi mở, hồn nhiên, dễ xúc động. Trong sâu

xa, ông vẫn là con người say mê cái đẹp và tha thiết tìm thấy điều ấy trong lĩnh vực nghề nghiệp “trồng người”, đặc biệt ở những đồng nghiệp trẻ tuổi.

Cuốn sách là kết quả nhiều năm suy ngẫm của một ngòi bút tài hoa, khiêm hậu, đã lấy văn chương làm con đường, làm lẽ sống của cuộc đời mình và đã truyền tình yêu ấy cho bao thế hệ học trò qua những giờ giảng và những trang viết đầy nhiệt hứng. Viết, bên cạnh giảng dạy, thực chất với ông là một cách để làm phong phú hơn cuộc đời đã sống, để mở rộng, nối dài thêm sự chia sẻ, kết nối quan niệm, tư tưởng; hoặc đơn giản hơn, để tỏ bày nỗi xúc động bất ngờ dâng tràn trước một vẻ đẹp văn chương mà tâm hồn đam mê không thể kìm giữ...

Đọc những trang viết của nhà nghiên cứu, nhà giáo Lê Thái Phong (mà đến đây, tôi muốn gọi một cách thân thương, giản dị là thầy Phong, như chúng tôi vẫn thường gọi), tôi không khỏi xúc động. Phải, không chỉ là tri thức văn chương, những trang viết của thầy luôn nhắc tôi nhớ đến ngôi trường Phan Bội Châu thuở hoa niên, nhớ đến giấc mơ văn chương đầu đời, nhớ đến khát khao bộc lộ cá tính qua những trang viết bập bẹ. Dầu được học trực tiếp với thầy rất ít, nhưng với tôi, và có lẽ, với rất nhiều bạn bè của tôi, thầy là một “sổ phận chứa riêng phần lịch sử”. Sự thật là, với cuộc đời giảng dạy của mình, thầy đã mở rộng mục trường tinh thần của chúng tôi một thuở, gọi dậy trong chúng tôi sự say mê với văn chương và truyền niềm phấn hứng hướng về một cái gì thật đẹp, thật lạ lùng và xa xôi, nhưng đáng mơ ước của đời người, đáng vì nó mà sống, mà khổ đau, hạnh phúc. Những điều đó, quả thực, rộng và dài hơn mọi trang sách. Thầy là một cá tính và nhân cách đẹp để trong kí ức cộng đồng của nhiều thế hệ học trò và dù có cách xa, vẫn không ngừng nâng đỡ, an ủi và làm dịu đi tổn thương của những kẻ trót theo đòi văn chương chúng tôi, theo một cách nào đó. Nên với tôi, Từ nhân cách đến văn cách không chỉ là một cuốn sách, nó khiến tôi nghĩ nhiều hơn về những người thầy, về mái trường, về lựa chọn sống với văn chương của người đi trước. Để mỗi khi thầm lặng nhớ về, tôi mãi mãi biết ơn.

Vinh, 9/5/2022

Nguồn: lehoquang1312.blogspot.com

Sáng nay đi dạy

Diêu Lan Phương

Sáng nay đi dạy, hen lại ngậm ngùi nhớ Thầy Phong. Trên đường đi nghĩ mãi miết, sao ngày xưa thầy dạy rất ... nhẹ nhàng, mà học trò vẫn ... giỏi. Thầy không luyện đề, cũng không dạy hết bài, cũng không giáo án. Mỗi bài đôi khi dạy có vài câu thôi. Thầy không cần dạy một lúc 3h, không nói nhiều (như mình đang làm). Làm sao mà dạy “khỏe re” được như thầy!

Lên lớp kể với học trò: Mấy hôm nay thầy dạy Văn cấp 3 của cô mất, cô và rất nhiều người thật ngậm ngùi. Nhớ hồi nghe tin thầy sẽ dạy lớp mình, cô chuẩn bị một cuốn sổ rất dày, kết quả, cuối năm ghi đâu chưa được ¼ cuốn. Viết ít lắm. Thầy khích kháy và hỏi rất nhiều. Có buổi đứng cả tiết cho thầy hỏi. Thầy hỏi hết đĩa này rồi lại đến lượt đĩa khác.

Nhưng Thầy đúng là “đặc sản” không thể lẫn vào đâu được! Hồi ấy biết mình hay làm thơ thầy sợ mình ... lơ mơ nên chắc thầy cũng cố ý uốn nắn. Có những kỉ niệm về thầy vẫn rõ mồn một.

- Khi học tác phẩm “Số phận con người” – thầy gọi: Hôm nay mời chị Diêu đọc bài. Chị Diêu đứng lên đọc, một tác phẩm thật là xúc động – đọc hết cả tiết. Đọc xong, thầy bảo, đọc tốt đó. Văn chương là thế, (nức nở) một tác phẩm hay là một tác phẩm khiến người ta xúc động. Rồi gần như không giảng gì nữa (hết giờ cả rồi mà)

(Mình nhớ cách dạy của thầy nên sau này đào tạo giáo viên rèn đọc kỹ lắm)

- Vẫn nhớ kiểu cách thầy đọc mấy câu thơ đau đời, thầy rơm rớm, gần giọng như câu hỏi thấu trời- rất “diễn”:

Đau đớn thay phận đàn bà

Kiếp sinh ra thế biết là tại đâu?

(Truyện Kiều đúng là tiếng kêu đứt ruột)

- Vẫn nhớ cách thầy đọc hai câu thơ như gần khóc:

Bác Dương thôi đã thôi rồi

Nước mây man mác ngậm ngùi hen ta

Cả bài thầy dạy đúng hai câu – mà nhớ mãi đến tận giờ cái ngữ điệu “thôi đã thôi rồi” của thầy.

Lúc thấy mình đọc phê bình trên báo Văn nghệ, thầy có vẻ “ưng bụng” – từ hôm ấy không gọi lên bảng nữa. Thay vào đó, thỉnh thoảng: Có bài mới về Lorca em đọc chưa? Đến khi đi học đại học, khi cùng hội bạn đến chơi,

thầy vẫn nán hỏi: Thấy sách mới của Trương Đăng Dung thế nào? Đọc bài Đỗ Lai Thúy chưa.... Tóm lại thầy rất giỏi hỏi.

Lúc thấy mình đọc phê bình trên báo Văn nghệ, thầy có vẻ “ưng bụng” – từ hôm ấy không gọi lên bảng nữa.

Thầy cũng rất giỏi... động viên và tìm ra điểm mạnh của học sinh. Kiểu khi thấy mình ghi chép, đọc báo thì bảo “chà, có khả năng nghiên cứu đấy, sau vào khoa Văn...”

Thầy mất, có lẽ có cả ngàn bài viết cảm nhận về Thầy, mình đọc nhiều lắm và biết mình là một học trò bình thường thôi. Nhưng cũng giống như rất nhiều học trò khác, luôn luôn ấn tượng và chịu ảnh hưởng từ Thầy. Nhờ Thầy mà có lẽ luôn tự vấn, như sáng nay: Phải học theo cách thầy dạy chứ. Làm sao mình “khỏe” mà học sinh lại học tốt. Thôi phải hỏi liên tục? Thôi mình bớt bớt nói lại. Khi dạy học, Thầy đúng là một tấm gương để soi mình; và nhờ Thầy, mà luôn biết có cách và có thể làm khác đi, trong dạy học.

PS: Thầy thật thần kỳ thầy nhỉ, Thầy dạy đã bao nhiêu năm, mà phong cách của Thầy, giọng nói của Thầy, cách thầy dạy học sinh... vẫn đang ngày ngày được tiếp nối. Cho nên Thầy đâu có ra đi!!! Thầy của chúng em vẫn sống, hiện hữu và ảnh hưởng tới rất nhiều học sinh đó thôi!

Thầy – Ba Phong đến và đã mang đến cho chúng...

Trương Thị Lan · K21 chuyên Nga Phan Bội Châu

Thầy – Ba Phong đến và đã mang đến cho chúng em một ngọn hải đăng dẫn lối khi lũ trẻ như chúng em ở tuổi ngơ ngác mông lung chập chững bước vào biển đời.

Bài thầy giảng, lời thầy dạy theo mãi cuộc đời chúng em.

Thầy đã từng hene m thông minh, nhưng thầy cũng đã mìa mai giọng điệu nhẹ nhàng mà ý tứ sâu nặng về “tư duy học văn” của em.

Vốn là một đứa dốt và sợ văn, chỉ có thể sống sót đc với bài tập viết tự do. Vào lớp thầy, em đã hiểu văn học có logic của nó và nhận ra học văn rèn luyện tư duy, đôi khi còn hơn cả học toán.

“Tôi tư duy, Tôi tồn tại” – với chữ “Tôi” luôn viết hoa, “ĐẶNG tìm ra vấn đề” ...- chúng em đã trưởng thành với lời thầy dạy. Dù cho em và nhiều bạn học trò khác chưa làm “nên chuyện” nhưng chúng em luôn nỗ lực từ những điều nhỏ nhất để vun đắp cuộc sống tốt đẹp hơn, tử tế hơn.

Mong Thầy- Ba Phong an nghỉ bên cô và chị Tú, ôm Lee Cam của Ba và của chúng em thật chặt!

VĨNH BIỆT THẦY LÊ THÁI PHONG

Phượng Nguyễn · một học trò của thầy

Tôi chỉ thực sự được học Thầy hai ngày trong dịp ôn luyện tập huấn Đội tuyển đi thi hsg toàn quốc năm 1979.

Lúc đó, Thầy mới chuyển từ Hà Tĩnh ra Nghệ An, do chỗ Nghệ An và Hà Tĩnh nhập thành tỉnh Nghệ Tĩnh và hai trường chuyên cũng nhập thành một.

Trong hai ngày ôn luyện đội tuyển Thầy chỉ hỏi và chúng tôi biết đến đâu thì trả lời đến đấy.

Hết hai ngày lên lớp cho chúng tôi Thầy về nói chuyện với Thầy Trần Hữu Dinh, em trai của nhà thơ Trần Hữu Thung, tác giả bài thơ THĂM LÚA, lúc bấy giờ vừa là giáo viên chủ nhiệm vừa lãnh đội:

- Có hai cậu có thể hy vọng và hai cậu đó sau này chắc là sẽ gắn bó với văn chương.

Hai cậu bé đó là tôi và Nguyễn Đăng Điệp.

Quả nhiên, sau này Điệp học xong đại học sư phạm rồi chuyển sang làm nghề nghiên cứu văn học và lên đến chức Viện trưởng Viện văn còn tôi thì chỉ là người dạy văn và, cũng do mưu sinh vất vả, tôi dạy văn cho đủ các cấp học từ cấp PTCS, PTTH, Cao đẳng, Đại học và trên đại học, trong nước cũng như nước ngoài.

Có lẽ vì thấy tôi vất vả, lận đận hơn nên thầy có vẻ quan tâm đến tôi hơn.

Chẳng hạn, trong mấy chục năm trời, thỉnh thoảng tôi lại nghe Nhị Hưởng gọi điện thoại. Hai anh em nói đủ mọi chuyện trên trời dưới bể ngoài Bắc, trong Trung rồi đột nhiên Hưởng bảo: "Anh à, thực ra không có chuyện chi, chẳng là ba từ trong Vinh ra, ba bảo tối ni mời anh qua ăn cơm".

Có lúc thì Tạ Quỳnh An, con rể của Thầy, gọi: "Anh à, ba vừa ra Hà Nội, tối nay anh qua ăn tối nhé, có rượu đục Makgeolli của Hàn Quốc...".

Lúc khác thì Cẩm Lệ gọi: "Anh qua ăn cơm, ba em vừa ra, có thầy Đỗ Lai Thúy và thầy Trương Đăng Dung...".

Tôi hiểu tôi được Thầy yêu quý, coi như người anh lớn trong nhà nên hẳn có dịp là Thầy lại cho phép đến chơi, hầu chuyện.

Nhưng có thể, Thầy quan tâm đến tôi còn vì một lý do khác dù không bao giờ Thầy nói ra.

Đó là Thầy và tôi có vẻ có chung một lý tưởng về nghề dạy học.

Đó là Thầy và tôi có vẻ có chung một lý tưởng về nghề dạy học.

Tôi nghĩ có lẽ suốt đời Thầy không bao giờ soạn giáo án.

Vì tôi cũng vậy.

Nhưng có lẽ Thầy đã suy nghĩ rất nhiều về bài mà mình sẽ dạy.

Sau đó thì mỗi tiết dạy sẽ là một cuộc thảo luận, không, đúng hơn là một hành trình suy tưởng trong đó cả thầy và trò đều tham gia cái chuyển đi về nơi vô tận mà bài dạy chỉ là điểm xuất phát ban đầu.

Trong khi đối với nhiều giáo viên, bài dạy là một đích đến thì thầy làm ngược lại.

Do đó, tôi luôn nghĩ Thầy không chỉ là một nhà giáo.

Thầy là một người trí thức, trong nghĩa đích thực của hai từ này.

Người trí thức đích thực là người không bao giờ để cho cái đầu của mình được yên và cũng không để cho học trò, hay những người đồng hành được yên.

Thầy chống lại lối học khuôn sáo và luôn nghĩ rằng người giáo viên đích thực là người phải giải phóng tư duy cho người khác.

Vâng, suốt đời Thầy là một người như vậy.

Tối qua Thầy đã bay về miền mây trắng, nơi có cô Điều và em Tú.

Nhưng chắc chắn, hình ảnh Thầy sẽ sống mãi trong ký ức chúng tôi và nhắc các thế hệ đàn em theo nghiệp của Thầy rằng: trong quyền hạn của mình, giáo viên là, và phải là người suy tưởng chứ không phải chỉ là "những kẻ thừa hành", những người phải dạy học và có kỹ năng dạy học.

Mình ít viết về chuyện riêng tư

Chu Vĩnh Hải · chuyên Văn khoá 79-82

Mình ít viết về chuyện riêng tư. Đó là quan điểm sống của mình. Nhưng, giờ đây mình xin phá lệ.

Nhà giáo ưu tú Lê Thái Phong, là thầy giáo dạy văn ở Trường chuyên Phan Bội Châu - Nghệ Tĩnh trước đây, nay là Trường chuyên Phan Bội Châu- Nghệ An, vừa qua đời ở tuổi 82.

Thầy chủ nhiệm lớp chuyên văn khóa 1979- 1982, có mình trong đó. Nhiều bạn đã viết về thầy.

Mình nhớ một chuyện riêng tư.

Ra tết năm 1979-1980, lịch học lại là vào ngày mùng 8 tết âm lịch. Nhưng đến ngày 9 âm lịch mình mới vào lớp. Thầy Phong cười trước cả lớp:

- Chào anh Chu Vĩnh Hải, tại sao anh ăn tết kỹ thế? Cả lớp chỉ có mỗi mình anh đến muộn. Răng rửa hè?

Mình rất thật tình:

- Cha em không cho đi vào ngày 7 âm lịch thầy ạ. Cha em nói "chớ đi ngày bảy".

Thầy Phong cười bảo:

- Trong lớp này chỉ có mỗi Chu Vĩnh Hải không nghe lời trường và lời thầy. Có thể đời Vĩnh Hải sẽ rất khác .

RIP nhé, thầy ơi.

VIỀNG THẦY

Bùi Đại Dũng

*Lặng ngòì nghe tiếng sâu thẳm của đêm
 Một người thân của tôi vừa trở về cõi Phật
 Dù biết thế gian vô thường không chắc
 Giữa câu niệm cho Thầy vẫn dừng lại nhói đau.
 Tích tắc tiếng đồng hồ có đo được lâu mau?
 Thời gian là gì nếu không là nhân quả!
 “Định luận” đến bây giờ Thầy trả
 Bằng một đời gieo tâm, chữ, thái phong...
 Qua bao gian truân cay đắng nghẹn lòng
 Khí phách lớn mà khiêm nhường sâu sắc
 Tĩnh “đồ gòn” hay một trời nhân cách
 Thấp sáng tâm hồn bao thế hệ trò yêu.
 Muốn kể bao nhiêu muốn nói bao điều
 Cũng không ngoài “ơn thầy” nuôi tâm trí
 Bằng lời giảng bằng tâm tình tri kỷ
 Dạy cách nhìn, cách nghĩ, cách nghe.*

TIỀN BIỆT NGƯỜI THẦY ĐẶC BIỆT

Toàn Phan

Thật hiếm có một người thầy mà thế hệ học sinh nào cũng yêu quý. Kể cả những học sinh chỉ được học một vài buổi với thầy. Chỉ có thể mượn tên cuốn sách của thầy để nói về thầy: "Từ nhân cách đến văn cách".

Rất may, mình là học sinh được thầy chủ nhiệm suốt 3 năm học cấp ba. Khi đi học, mình chẳng gây được ấn tượng gì cho thầy. Sau này, thỉnh thoảng thầy trò lại gặp nhau trong những Hội thảo. Hôm thầy ra sách, chúng mình đến chúc mừng thầy. Lúc đó thấy đã rất yếu. Con gái thầy hỏi mình tên gì để báo cho thầy biết, nhưng thầy bảo: "Thầy vẫn nhớ T". Thầy nói đúng tên mình. Chắc vì mới gặp thầy trong Hội thảo năm nào, mình đến chào thầy, nên thầy mới nhớ.

Một điều kì lạ nữa là khi đến một nơi nào đó, gặp những người học trường Phan, hỏi nhau ai chủ nhiệm? "Thầy Lê Thái Phong!" - Mình nói. "Tôi cũng là học trò của thầy Phong đây!". Thế là chúng tôi, dù mới gặp nhau lần đầu, cũng thấy gần gũi như người thân quen. Có một ngôi trường mang tên "Trường Phan", có những người học trò gọi nhau là "Học trò thầy Phong!". Tự hào lắm nhé!

Mấy bữa nay, nghe tin thầy ra đi, thật buồn.

Chẳng biết nói gì, chỉ lặng đi, và suy tư.

Xin vĩnh biệt Thầy! Thầy vẫn luôn khắc sâu trong trái tim chúng em!

Người Thầy đặc biệt nhất trong cuộc đời tôi

Phan Thu Hiền

Người Thầy đặc biệt nhất trong cuộc đời tôi (và của rất nhiều thế hệ học trò trường Phan Bội Châu) đã trở về cát bụi!

Vào những năm đói khổ nhất đầu thập niên 1980, theo lời đề nghị của Ty Giáo dục, Thầy đã đưa cả gia đình với người vợ ốm yếu và bốn đứa con nheo nhóc rời quê Hương Sơn ra Vinh dạy Văn ở trường chuyên Phan Bội Châu. Sống tạm bợ trong một gian nhà tập thể mái tranh vách nứa, khó khăn chồng chất, thiếu hụt đủ bề, ngô sắn thay cơm nhưng Thầy vẫn ở lại vì, như mấy chục năm sau này Thầy nói, "để được dạy những học trò như các em". Hồi đó lũ học trò thơ dại chúng tôi làm sao mà hiểu được sự hy sinh này dù rất kính trọng và thương quý Thầy. Tôi vốn không thể tưởng tượng được mình lại học chuyên Văn, lúc nào cũng nghĩ Toán mới là chân ái nhưng cuộc đời đưa đẩy vào lớp chuyên Văn, mà chẳng may điểm lại cao (hình như thứ nhì thì phải) nên cha mẹ tôi nhỏ to khuyên bảo: "thì con cứ vào học lớp Văn rồi vài bữa học thêm với lớp Toán, có ai cấm con thi khối A đâu?" Nghe bùi tai, lại thấy mình không học Phan Bội Châu (niềm mơ ước của học trò Nghệ An - Hà Tĩnh thuở đó) thì thật là đáng tiếc nên tôi bước vào lớp 10 chuyên Văn với tâm thế sẽ thi khối A. Không hiểu sao Thầy Phong biết điều đó và tôi cũng hơi bị "tự kỉ ám thị" nên nhiều câu Thầy nói trên lớp tôi cứ vận vào thân, cứ nghĩ thầy ghét mình vì mình "ngồi lớp Văn mà tâm hồn lại để ở những con số". Vì vậy tôi né né Thầy chứ không gần gũi, thân thiết với Thầy như các bạn khác trong lớp. Nhiều năm sau này tôi mới biết Thầy không hề ghét tôi, ngược lại Thầy quý tôi và chắc Thầy nghĩ tôi cũng sáng dạ nên tìm cách hướng tôi nổi nghiệp văn chương! Dù không biết ý định đó của Thầy nhưng nhờ được học văn với Thầy mà tôi bắt đầu yêu Truyện Kiều, khám phá ra Truyện Kiều quả thực lung linh như một viên ngọc quý, không chỉ ở ngôn từ mà ở tình người, sự thấu hiểu, cảm thông với những nỗi đau... Thầy dạy ****Truyện Kiều**** suốt một học kì liền, không cần quan tâm đến cái gọi là "chương trình" hay "kế hoạch năm học".

*Thầy dạy ****Truyện Kiều**** suốt một học kì liền, không cần quan tâm đến cái gọi là "chương trình" hay "kế hoạch năm học".*

Mà Truyện Kiều thì Thầy cũng chỉ lấy ra vài đoạn để phân tích thôi, đặt câu hỏi cho chúng tôi phải lật xuôi, lật ngược vấn đề, nhìn từ 7749 góc nhìn khác nhau. Các năm học khác cũng vậy, không cần nhiều tác phẩm nhưng phải rất sâu, rất kĩ, rất thật... Giờ đây, sau khi đã cắp sách đi học

khắp nơi về giáo dục, từ Nga sang Anh, Úc tôi mới nhận ra một điều: Thầy tôi hồi đó đã rất là chuẩn mực - dạy cảm thụ, dạy tư duy và dạy làm người! Cũng là giờ đây, sau nhiều năm làm việc trong môi trường giáo dục, tôi mới hiểu rằng thời đó Thầy đã dũng cảm biết bao nhiêu khi dám dạy những gì mà Thầy cho là đúng với bản chất vấn đề và dạy theo cách mà Thầy cho là tốt nhất cho học trò!

Mà Truyện Kiều thì Thầy cũng chỉ lấy ra vài đoạn để phân tích thôi, đặt câu hỏi cho chúng tôi phải lật xuôi, lật ngược vấn đề, nhìn từ 7749 góc nhìn khác nhau. Các năm học khác cũng vậy, không cần nhiều tác phẩm nhưng phải rất sâu, rất kĩ, rất thật... Giờ đây, sau khi đã cắp sách đi học khắp nơi về giáo dục, từ Nga sang Anh, Úc tôi mới nhận ra một điều: Thầy tôi hồi đó đã rất là chuẩn mực - dạy cảm thụ, dạy tư duy và dạy làm người! Cũng là giờ đây, sau nhiều năm làm việc trong môi trường giáo dục, tôi mới hiểu rằng thời đó Thầy đã dũng cảm biết bao nhiêu khi dám dạy những gì mà Thầy cho là đúng với bản chất vấn đề và dạy theo cách mà Thầy cho là tốt nhất cho học trò!

Bốn năm trước (2022) trên chuyến bay từ TP. HCM về Vinh để dự ra mắt cuốn sách tập hợp những bài viết của Thầy, tôi cùng hai em đồng môn khóa sau bảo nhau: "Mình về vì mình muốn gặp Thầy thôi, cuốn sách này chẳng có gì mới vì những điều thầy viết trong đó thầy đã nói với chúng ta từ mấy chục năm trước rồi! Mà Thầy cũng hay thật, hồi đó mấy đứa con nít tụi mình có hiểu gì đâu và cũng không mấy quan tâm đến những điều Thầy nói mà sao Thầy cứ “rút ruột nhà tơ” với các lứa học trò"! Có lẽ Thầy đã không xem chúng tôi như những đứa học trò thơ dại mà như những người bạn để dốc lòng! Chúng tôi nhận ra rằng phải mấy chục năm sau, học hành Tây Tàu đủ kiểu, trải nghiệm đủ các vai trong cuộc sống, chứng kiến những bể dâu của cuộc đời chúng tôi mới ngộ được những điều Thầy đã nói thuở xưa quá là sâu sắc, quá đúng và “đi trước thời đại”. Con quá nhiều sự kính trọng, tình cảm và kỉ niệm với Thầy nhưng không thể nói hết trong một vài bài viết. Xin thắp một nén hương từ biệt Thầy và chúng em mãi kính yêu Thầy!

Nhớ ngày xưa thầy dạy lớp 10 thầy toàn cho cả...

Tiểu Thiên Yết

Nhớ ngày xưa thầy dạy lớp 10 thầy toàn cho cả lớp điểm Văn 9 với 10. Nhớ câu thầy hay nói nhất là “Lý thuyết là màu xám xịt còn cây đời thì mãi mãi xanh tươi”, học sinh cưng Bích Thuan ko biết có nhớ không . Thầy cũng dạy về những từ mà người Việt hay dùng sai ý nghĩa, mà giờ nhớ mỗi từ “cứu cánh”. Kiểm tra Văn thầy không cho làm vào giấy mà yêu cầu làm trong 1 quyển vở để nối tiếp nhau sau này còn đọc lại. Lúc đó thầy đã hơn 60 rồi, mỗi lần kiểm tra xong lại thấy thầy khệ nệ xốc nách 1 chồng mang vở về nhà chấm. Rồi có lần được thầy khen về bài cảm nhận tác phẩm “người thầy đầu tiên” và được thầy đọc lên trước lớp. Lúc nào cũng mong đến giờ Văn để nghe thầy giảng về văn, về cuộc sống. Nay nghe tin về thầy, học trò kính chúc thầy được yên giấc ngàn thu, vãng sinh về miền cực lạc.

Mình không phải là học trò xuất sắc nhất của thầy

Lê Khánh Toàn · K22 Lý Phan Bội Châu

Mình không phải là học trò xuất sắc nhất của thầy. À, không cần nhất, xuất sắc thôi cũng không được.

Nhưng cứ gặp mặt mình là thầy nhắc chuyện cũ.

Có 2 chuyện.

Chuyện thứ nhất là năm 1996, khi con gái thầy bị tai nạn mất ở HN, mình và Thạch Tong Tran nhảy tàu ra luôn trong đêm, cùng đưa linh cữu về nhà.

Chuyện thứ 2, gần đây, là lễ ra mắt cuốn sách tâm đắc của đời thầy "Từ nhân cách đến văn cách". Mình được tham gia tổ chức lễ ra mắt sách vì có tí nghề event, nhưng sau đấy cứ gặp là thầy lại nhắc câu chuyện "cuối buổi lễ anh Toàn chở lăng hoa to gấp đôi người, vác lên tận nhà cho thầy."

Những chuyện như thế, mình quên từ đời nào đời nào, nhưng thầy nhớ.

Ngay cả đầu năm nay, khi trí nhớ thầy đã nhạt phai đi nhiều, học trò cũ lắm người thầy còn chẳng nhớ nổi tên, nhưng những chuyện đấy thì thầy không quên.

Cứ gặp mặt là thầy nhắc, theo kiểu rất sung sướng và tự hào khi có những kỷ niệm ân tình như vậy trong đời.

Hôm nay thầy đã cười hạc vân du, không còn nhắc chuyện cũ được nữa rồi.

Nhưng nụ cười hóm hỉnh, kiêu bạc của thầy, cùng những bài học làm người thì em không bao giờ quên.

Xin vĩnh biệt thầy.

NGƯỜI THẦY ĐỒNG HƯƠNG...

Đình Thu Hiền · K17 Văn Phan Bội Châu

Những ngày qua, tôi được đọc nhiều bài viết xuất sắc và cảm động, từ những người học trò ưu tú và thành công, của Thầy.

Tôi cũng muốn viết một bài để tiễn đưa Thầy. Tôi cũng muốn được nhớ đến như một học trò của Thầy, dù tôi từng là một đứa không giỏi, không ngoan, và cũng chẳng thành công...

Nhưng cuộc đời này đâu phải được vận hành bằng tất cả sự xuất sắc, phải không Thầy?

Bàn tay có ngón ngắn, ngón dài. Thế giới tồn tại có tầng, có lớp; có lớn, có bé; có những điều rực rỡ, và cũng có vô số sự nhạt nhòa...

Là một người thầy, lẽ dĩ nhiên Thầy phải dạy học trò cách tìm đường đi đến thành công. Và Thầy luôn nhớ, luôn tôn vinh, luôn nhắc về những tấm gương ấy. Đó là điều rất dễ hiểu, và cũng rất căn bản.

Nhưng Thầy tôi không chỉ có thế.

Bởi tôi biết, khi đã bước ra khỏi phạm vi những bục giảng, Thầy vẫn dành một phần trái tim mình cho những học trò vấp ngã; những đứa học trò nhiều nỗi niềm; những đứa cá tính mà không giỏi, vô hại mà không ngoan...

Tôi biết có rất nhiều học trò như thế đã từng nhận được sự quan tâm và tình yêu thương của Thầy.

Yêu quý những học trò xuất sắc có lẽ là điều rất dễ. Hầu như người thầy nào cũng có thể làm được.

Nhưng để yêu thương cả những đứa học trò không xuất sắc, không ngoan, không biết làm cho người thầy của mình tự hào, thì có lẽ không dễ chút nào!

Trong số rất ít những người làm được điều ấy, có Thầy tôi.

Hôm nay, Thầy đã vĩnh viễn trở về với quê hương.

Miền đất nắng gió ấy là của Thầy, nhưng cũng là của tôi. Từ bé, tôi luôn nhớ rằng mình và Thầy là người cùng làng. Và tôi thực sự tự hào về điều đó.

Bên cạnh tình thầy trò, nghĩa đồng hương vẫn nặng...

Quê mình hôm nay, người trẻ thì phiêu bạt ra đi, người thiên cổ lại đau đáu trở về.

Đau lắm, mà không nói hết được, Thầy ơi!...

Thầy đi gặp ông Cung thầy nha. Cò lệ vui lắm đây!

Thái Thanh Sơn · K11 Toán Phan Bội Châu

Em vẫn giữ quan điểm cụ Tố Hữu là một nhà thơ thực sự và còn là một nhà thơ lớn thầy nha.

Bữa mô em xuống cại chắc tiếp nả!

Yêu Thầy, cung thương Thầy.

Nói chi nói dừ là thực sự an yên!

Nhớ Thầy!

Trần Ngọc Hoa · K14 chuyên Văn Phan Bội Châu

Tôi thực sự rất nhớ Thầy. Hành trình của tôi với Thầy là nhiều lần tranh luận, nhiều trò nghịch ngợm, nhiều khoảnh khắc dấu ấn đã góp phần tạo nên tôi bây giờ. Tôi gọi là hành trình vì với tôi Thầy chưa bao giờ là kỷ niệm.

Không hiểu sao ngay từ đầu tôi đã có cảm giác vừa yêu thích vừa thoải mái. Tôi thấy Thầy đẹp đúng chuẩn một thầy giáo dạy văn mà tôi vẽ ra trong tâm trí, thư sinh, nho nhã, sâu lắng và tinh tế, ánh mắt thấu hiểu, giọng nói trầm ấm, nụ cười nhẹ nhàng có chút châm biếm trí tuệ ... đặc biệt là làn da trắng xanh kiểu đơn bạc.

Nhớ ngày đó khi đi thu bài tập làm văn đầu tiên trong lớp nộp cho Thầy, tôi nghĩ tới nay Thầy sẽ được làm quen với những tâm hồn mới, sẽ thế nào nhỉ...Lúc ấy tôi chưa biết đó là sự bắt đầu của những tháng ngày say sưa với văn chương và hạnh phúc trường thành.

Những ngày thú vị và luôn mới mẻ! Bắt đầu bằng việc đạp xe tốc lực sao cho nhanh tới Trường, lao vào lớp nghĩ trò gì chọc đám bạn hay lôi vài đề tài tùm 5 tùm 3 chém gió, rồi Ông Phong (hồi đó chúng tôi gọi Thầy vậy) vào lớp, há hốc mồm ra ngồi nghe như bị thôi miên ... cứ thế.

Mỗi giờ học như một cuộc thám hiểm, bảng đen vẽ kín mít, ngoắc chỗ nọ, nối chỗ kia nhăng nhặt nhưng trong đầu óc chúng tôi là vô cùng mạch lạc vì thầy trò tôi cùng nhau vẽ nên chúng. Thầy dạy như không dạy, không thấy Thầy có giáo án. Chúng tôi cũng học như không học, vở ghi chép chẳng có gì nhiều và gần như rất ít khi đọc lại. Mỗi giờ dạy của Thầy cho dù cùng 1 đề tài thì luôn là duy nhất, là sáng tạo, vì học trò khác nhau, đóng góp khác nhau. Cái mà sau này các nhà giáo dục gọi là “ lấy người học làm trung tâm”. Thầy dạy cảm thụ, dạy nhận biết cái đẹp, mở xẻ rất kỹ 1 thứ để chúng tôi có thể tự làm 10 thứ khác. Những phần không đặc sắc Thầy lướt qua khá nhanh, kiểu đủ ý (kiểu không dạy này cũng chính là dạy vì trước đó không ai bảo chúng tôi trong chương trình đầy thứ dở và dở thế nào). Cái gì thật sự hay thì Thầy dạy cho chúng tôi “ tan chảy” vào trong đó luôn. Dạy cho thấy được vẻ đẹp ngôn từ tầng tầng, lớp lớp ra sao, thấy tứ thơ, ý văn tuyệt thế nào, dần dần cảm nhận trở nên sâu sắc, rung động trở nên tinh tế, nhạy cảm khởi từ trong tâm hồn rồi mới chảy ra giọng văn, giọng văn rất riêng của mỗi người, chảy ra lối sống, ra những cuộc đời vừa cá tính vừa đầy chất văn.

Thầy không bảo đừng giáo điều, đừng khuôn sáo, đừng theo trào lưu, mà Thầy giấu cột chúng từ ngày này sang tháng khác qua đủ chuyện hài hước đầy cả lỗ tai. Tôi nhớ mình cảm thấy thực sự được khai phóng khi được dạy về tính người rồi mới đến tính nhân dân, tính đảng, âm thầm

rời bỏ những mẫu văn đặt hàng sự kiện chính trị. Chúng tôi học Tự do khi thể hiện tư tưởng của mình, học Dân chủ, Tư duy phản biện qua tranh luận, học Bác ái, thấu hiểu và cảm thông nỗi đau trong giờ học Truyện Kiều, học cách tôn trọng sự khác biệt và tài năng cá nhân khi giờ trả bài nào cũng háo hức chờ xem ai đã làm tốt, làm hay thế nào. Những khái niệm trừu tượng được lồng ghép vào văn chương, truyền dạy theo cách chúng tôi dần nghĩ giống với chúng lúc nào không hay. Phải trở về với bối cảnh thời bao cấp giáo điều, thông tin hạn chế mới thấy tư tưởng và phương pháp giảng dạy của Thầy tiến bộ, vượt thời gian thế nào. Lớp chúng tôi như vườn hoa nở rộ mỗi văn mỗi vẻ. Văn ai cũng có cái hay, người ai cũng có cá tính.

Thầy trò tôi thường học đến tối mịt, dường như giáo án hay trống tan giờ đều chỉ để tham khảo, cần phải tới điểm đến mới quan trọng. Hoàng hôn xuống bên những ô cửa sổ không có cánh những năm 80 thiếu thốn đói nghèo, giọng Thầy dẫn dắt, lớp học đầy ắp những câu chuyện về văn, về thơ, về người, về đời. Không phải học văn, trong những khoảnh khắc ấy, bối cảnh ấy chúng tôi chính là văn chương!

Tôi ngâm nga Kiều. Thầy dạy Truyện Kiều hay lắm, hay lắm. Nói tôi ngủ cũng mơ thấy Truyện Kiều cũng không quá. Đẹp lung linh, đúng là tuyệt tác của Tiếng Việt. Mấy đứa con tiếng Tây tốt hơn tiếng ta của tôi sau này cũng được tôi dụ dỗ học thuộc Kiều: “ Con không lớn lên ở VN nhưng chỉ cần thuộc Kiều, con luôn nói sôi tiếng Việt”. Lần đầu gặp mặt, con gái tôi đọc mấy câu Kiều, thấy mắt Thầy sáng lấp lánh lòng tôi cũng rưng rưng.

Tôi đọc đủ thứ thời đó, rất nhiều cái không có trong chương trình, thỏa sức với văn thơ lãng mạn, với những gì tôi thích. Chỗ yêu thích của tôi là 1 góc thư viện tình có cây bằng lăng và cửa hàng sách gần khu Quang Trung cho đọc chùa. Lượng sách tôi đọc thời gian đó đủ dùng cho nhiều năm về sau. Những năm học với Thầy tôi cảm giác chúng tôi như những quả pháo có bộ phóng vững chãi, thoải mái phóng đến tầm cao mỗi người có thể vươn tới.

Chúng tôi nghịch ngợm và sáng tạo, chơi trốn tìm và viết văn tế sống “Tiên sinh” (là Thầy), làm thơ vịnh “ Quàn đùi”, diễn kịch “ Nổi gió”, cù rù 1 bạn nam lớp toán lông mi cong vút vào vai Chị Vân, cover lời bài hát “ Mùa chim én bay” thành 18+, hát nho nhỏ cùng nhau và cười khúc khích ... Dường như không có vùng cấm, nhưng lại vẫn ngay ngắn kỳ lạ. Thầy vừa dạy vừa nghe ngóng xem đám trẻ mới lớn chúng tôi làm gì. Thầy rất tài biết tuốt mọi thứ, chỉ ra điểm yếu hay chấn chỉnh sự lệch lạc của từng đứa, hay sự vớ vẩn của cả đám. Nhớ gần thi ĐH Thầy gọi tôi lên bảo em về tập viết đi, “ Văn hay đấy nhưng chữ như rau muống loằng ngoằng, mùa hè chấm thi nóng thế, có đọc nổi không để thầy hay”. Tôi vừa bỏ ra tập viết như học sinh vỡ lòng vừa cự nự:

- “Sao Thầy không nói sớm hơn ạ, giờ sắp thi bài ngập đầu
- Sớm thì rồi cũng xấu lại thôi!”

Mà đúng, thời thi đại học là thời hoàng kim chữ viết đẹp của tôi, sau thì mèo hoàn mèo, đến điền cái phong bì hiểu hi chụp hình báo cáo cho đám bạn còn bị cười nhạo.

Đứa nào chớm yêu đương, học hành lơ mơ là Thầy giết gà dọa khỉ “xi và” cho nhúc xương, trần trụi hóa tình yêu đến mức thấy chán ngán, vẽ viễn cảnh các “chàng gà trống thơ” đi Tây còn chúng tôi trượt đại học như lũ gà mái rù cục tác nổi thất tình. Thế ai mà còn tâm trạng mơ mộng! Giờ nhìn lại thấy khá giống mấy HLV canh me xem bạn gái cầu thủ có ghé thăm đêm trước trận đấu không. Tôi thấy Thầy mới giống gà mái, xù lông canh giữ, bảo vệ đám học trò. Cả học trò Thầy dạy và học trò Thầy không dạy. Mấy lần tôi và vài đứa bạn đi thi học sinh giỏi tỉnh bị điểm thấp bất ngờ so với năng lực, Thầy lộc cộc đạp xe lên Sở yêu cầu phúc khảo, 2 lần giành lại giải cho chúng tôi. Đó cũng là nguồn cơn của câu: “Chỉ có thầy chấm bị gì mới không đi Tây” khi Thầy hỏi tôi làm bài thi đại học thế nào. Các thầy bảo Thầy tôi trò anh thế là ngạo mạn, Thầy ngược lại rất sáng khoái: “Nói vậy là có năng lực tự đánh giá và cân nhắc rủi ro đấy chứ”. Thầy luôn như vậy, có cân nhắc. Cân nhắc giữa kỷ luật và tự do, giữa dạy dỗ tính khiêm tốn và tránh làm tổn hại lòng tự tin, kiêu hãnh mà ranh giới với ngạo mạn đúng là khá mong manh.

Chúng tôi tranh luận với Thầy nhiều chuyện. Đứa hay cãi như tôi gặp Thầy thấy rất may vì thầy không mắng, không áp đặt. Thầy bảo ý Thầy chưa chắc đúng, sách cũng chưa chắc đúng, nhưng em có ý kiến thì em cần chứng minh và thuyết phục được. Như khi tôi bảo em thấy văn logic không kém gì toán thì Thầy nhìn hồi lâu và nói vậy em đừng trượt vì hên-xui, kiểu vậy.

Cuối lớp 10 tôi tuyên bố sẽ chọn thi khối D. Tôi thích toán và ngoại ngữ hơn môn Địa mà tôi suốt ngày phải nhờ cậu bạn trong lớp vẽ hệ bản đồ, rồi uể oải điền mấy ô vuông hoặc tam giác cho phần khoáng sản. Thầy hỏi tôi nghĩ kỹ chưa, tôi gật như giã tỏi rồi vui vẻ đi học luyện thi khối D.

Mấy tháng hè và nửa học kỳ trôi qua như vậy.

Tôi rất la cà, tan học hay nấn ná, tám rồi tiễn hết tốp nọ đến tốp kia. Tôi thường về sau Thầy. Nhớ hình ảnh ngày nắng thấy Thầy mình dáng thư sinh văn nhã. Ngày mưa Thầy trùm áo mưa thì tiễn đôi chân lội nước trắng trẻo (ước mơ cả đời của đứa da ngăm như tôi). Trường vắng vẻ tôi mới về.

*Nhớ hình ảnh ngày nắng thấy Thầy mình dáng thư sinh
văn nhã.*

Đó là 1 chiều gần giữa năm lớp 11. Chiều ấy Thầy lại về sau cả tôi. Ngạc nhiên thấy Thầy cứ dắt xe đi bên cạnh tôi 1 lúc khá lâu.

- “Thầy về muộn thế ạ?

- Thầy đợi em.

- Dạ?! Tôi tròn mắt dò hỏi.

- Em thực sự sẽ thi khối D sao?

- Dạ

- Cũng rất tốt, ngoại ngữ ấy. Nhưng con người ta nên chọn sở trường. Sở trường của em là văn chương, là khả năng viết lách và luận giải vấn đề. Thầy thấy em rất hạnh phúc, thăng hoa trong khi viết văn, nói về văn, hay bảo vệ 1 luận điểm. Em nghĩ kỹ lại xem phải thế không? Thử để ý xem mình cảm thấy gì khi làm văn và khi học tiếng Nga. Thử hình dung xem em tốt nghiệp Tổng hợp văn hay ĐH Pháp lý, hay Sư phạm khoa Nga thì sẽ thế nào...”

Cứ thế thầy trò dắt xe đi bộ trò chuyện miên man trong bóng chiều nhập nhoạng đổ xuống đường về. Dáng Thầy đi nghiêng nghiêng, tiếng Thầy dịu dàng chia sẻ. Cuộc trò chuyện đó dẫn tôi trở lại đường đua khối C, mang đến giải nhì không có giải nhất kỳ thi hs giỏi văn toàn quốc vào lớp 12, học bổng đi Nga (thế là vẫn được bonus thêm ngoại ngữ) và chuyên ngành Luật mà sau này tôi rất ưng ý.

Nghĩ lại thì cuộc nói chuyện đó không nên sớm hơn và không thể muộn hơn. Sớm hơn tôi chắc chưa đủ trải nghiệm với việc luyện thi khối D, muộn hơn thì tôi sẽ không còn kịp để có kết quả tốt với khối C. Thầy chắc hẳn phải rất hiểu, rất trăn trở với sự trưởng thành của từng đứa mới có mặt đúng lúc như vậy.

Chúng tôi rất thương Thầy. Cuộc đời Thầy tôi vất vả lắm, vợ bệnh tật hàng thập kỷ, con đông, rồi tiễn vợ, mất con, “đầu bạc tiền đầu xanh”, bao nỗi đau người thường khó mà chịu đựng nổi. Nhưng Thầy đã vượt qua, còn vượt qua mà vẫn giữ được dáng vẻ như thể Thầy luôn trợn vện với văn, thơ, với học trò mỗi lần chúng tôi được gặp. Cứ như thế Thầy vẫn luôn có mặt, khi chúng tôi rời Trường, lớn lên, rồi già đi. Tôi lấy chồng sinh con, con tôi học thuộc Truyện Kiều, mẹ mất tôi gọi Thầy, chiến tranh Ukraine Thầy gọi tôi... Lúc này Thầy già yếu nhiều rồi, nhưng nghe thời sự là gọi hỏi ngay: “Thế chồng em về chưa? Tài sản có đưa được về không?”. Sau lần tắc mạch máu não gần nhất, hồi phục lại Thầy vẫn điểm danh, điểm công ăn việc làm từng đứa học trò vào thăm. Tôi nghĩ đó không chỉ là chuyện trí nhớ, mỗi chúng tôi trong Thầy có lẽ là 1 cái cây, 1 tác phẩm với dáng vẻ riêng biệt mà Thầy từng uốn nắn, từng tham gia sáng tạo. Phải là trí tuệ, tâm huyết và tình yêu thương đến thế nào!

Già như vậy Thầy vẫn tiếp tục viết, tiếp tục nghiên cứu. Thi thoảng Thầy gửi cho tôi vài đoạn viết về Truyện Kiều, cái hai thầy trò cùng tâm đắc. Gửi xong sẽ gọi điện:

- “Hoa vô địch (Thầy hay gọi đùa tôi thế), em đọc xem thế nào”

Có lần tôi bảo:

- “Em thấy xấu hổ quá! Thầy vẫn tròn vẹn với văn chương, vẫn nghiên cứu dù tuổi già sức yếu, bọn em thì cơm áo gạo tiền...”

- Các em giỏi mà, Thầy phải cố gắng để xứng đáng là Thầy của các em. Rồi sẽ đến lúc em có thời gian. Em biết không, trước khi là nhà thơ Bằng Việt cũng là luật sư đấy.”

Vẫn là tiếp tục gieo hi vọng. Tôi chảy nước mắt, vừa thương vừa khâm phục. Thì ra đồng hành là như vậy, luôn sóng bước và động viên, thúc giục.

Hôm nay tôi lại đi cùng Thầy, lên núi. Tôi không còn khóc òa như khi nhận tin Thầy mất, hay thi thoảng nước mắt chảy dài như ngày tiếp sau đó, hay trống rỗng ở khoảnh khắc linh cữu biến mất nơi lò hỏa táng. Tôi muốn dọn dẹp sạch sẽ mọi tâm tư, dành sự có mặt trọn vẹn nhất cho lần đồng hành thầy trò cuối cùng.

Tôi bước đi bên cổ tiểu phù vài đò, vừa nhỏ bé giản dị, vừa rực rỡ. Nhìn dòng người và hoa nối nhau lên đỉnh núi, nghĩ 1 kiếp người như Thầy tôi thật đáng sống, tuy chịu đựng nhiều vất vả, trải nhiều nỗi đau, mất mát nhưng mỗi bước chân đi qua đều là tình yêu thương, là khai mở trí tuệ, là vẻ đẹp lấp lánh của văn chương và tình người, để lại sau lưng lớp lớp học trò tiếp tục theo đuổi những giá trị tốt đẹp. Như tiếng chuông đã ngừng mà những nốt ngân còn vọng mãi, vọng mãi

Nhớ Thầy lấy một câu Kiều... Thầy ơi!

Mây trắng bay trên núi Phượng Hoàng dãy Thiên Nhãn. Ánh sáng buổi sớm mai sau cơn mưa lớn không ảm đạm tiếc thương mà thanh nhẹ và mới mẻ như 1 sự khởi đầu. Phóng tầm mắt ra đồng bằng trải dài phía trước tôi tin ở một không - thời gian nào đó Thầy lại bắt đầu hành trình gieo hạt mùa mới...

Xin kính cẩn nghiêng mình tri ân Thầy và cầu nguyện nhân duyên tốt đẹp!

Rủ Nại Hương Sơn 30.07.2026

Sau khi Thầy Tôi ra đi

Phạm Thị Cúc Hà · chuyên Văn – K14 Phan Bội Châu

Sau khi Thầy Tôi ra đi, câu chuyện về Thầy Tôi không dứt trong đám bạn tôi. Chúng tôi lục tìm các bức ảnh, kể lại các câu chuyện, có chuyện làm nước mắt chảy lã lã khi ngồi một mình nhưng cũng có câu chuyện làm tôi cười phá lên trong đêm vắng, như chuyện ngày xưa chúng tôi làm văn “tế sống” Thầy: Nhớ tiên sinh xưa/Dáng người mảnh khảnh... Hồi đó chúng tôi sẽ luôn có một vài kẻ đầu têu rồi mỗi đứa thêm thắt một câu và thành các tác phẩm lưu truyền mãi mãi với thời gian... của chúng tôi. Nghịch như quỷ là có thật. Mà Thầy chả giận bao giờ.

Hai tuần rồi, mà mỗi sáng ra vẫn nhẩn tin cho nhau nhớ Thầy, mơ thấy Thầy. Có lúc đang đi dạo trong trường tôi vẫn chợt sống lại là 20/11 này không còn Thầy. Và chúng tôi tự nhiên đặt cho nhau câu hỏi: Điều gì làm nên sự đặc biệt của “Ông Phong”? Và tôi lại muốn viết về Thầy, vì câu chuyện của Thầy có thể giúp những ai làm Giáo dục, đặc biệt là giáo viên có thể học được đôi điều từ góc nhìn hiện đại.

1. Người Thầy dạy cách tư duy. Thầy dạy rất nhiều khoá học sinh và cũng là Chủ nhiệm mỗi khoá 3 năm. Hình như với Khoá nào của Thầy Thầy cũng sẽ viết câu này lên bảng làm tiêu chí cho việc học của chúng tôi: Tôi tư duy tôi tồn tại. Đúng vậy, Thầy tập trung vào dạy chúng tôi tư duy, biết cách nghi ngờ những điều tưởng như mặc định, đặt câu hỏi, đưa ra quan điểm của mình. Không có văn mẫu, chỉ có “bầu trời mới là giới hạn” nhưng “tiêu chí đánh giá” vẫn rõ ràng đầu vào đó để chúng tôi có thể “sáng tạo” mà vẫn không lạc đề.

2. Người Thầy truyền cảm hứng. Thầy hình như không bao giờ soạn bài, nhưng các câu chuyện tưởng như lan man rồi lại vô cùng kết nối. Chúng tôi có những giờ thực sự là há hốc mồm nghe Thầy nói, Thầy gợi ý, đặt câu hỏi để suy ngẫm, quên hết thời gian, quên hết mưa hay nắng hay Thành Vinh gió Lào nóng thế nào trong lớp học hình như quạt điện cũng không có, chúng tôi chỉ đang tư duy và tồn tại. Có thể nói là chúng tôi chưa bao giờ bỏ giờ nào của Thầy, mà thực sự là mong ngóng đến giờ của Thầy để học, để hớp từng con chữ lời nói, để cùng suy tưởng và quên hết mọi sự trên đời.

3. Người Thầy biến học trò thành người thầy của chính bản thân mình. Ngày xưa đi đào tạo Giáo viên tôi hay hỏi giáo viên Người Thầy đầu tiên là ai? Hầu hết mọi người sẽ trả lời đúng lý thuyết đó là Gia đình, Thầy cô và tôi luôn cho rằng Người Thầy đầu tiên đó chính là đứa trẻ, là người học. Các nhà lý thuyết giáo dục kiến tạo luôn đề cao việc học sinh phải là những nhà kiến tạo, tự xây dựng kiến thức cho mình. Thầy tôi đã làm thế trong cả quá trình dạy chúng tôi. Thầy cho chúng tôi tự nghiên cứu, lên kế hoạch và thuyết trình cho những chuyên đề văn học của mình. Thời

đó không có mấy chiều nhưng không ngăn chúng tôi thuyết trình với các chuyên đề của mình với phấn trắng, bảng đen và giấy. Chúng tôi cũng phải điều khiển “hội thảo” đó của mình bằng cách nghe các bạn đặt câu hỏi, trả lời câu hỏi. Thầy chỉ nghe, gật gù rồi hỏi thêm cũng chỉ là cách để gợi ý thêm để chúng tôi khám phá thêm. Vì thế nên không bao giờ có chuyện chữ Thầy trả Thầy, kiến thức là của chúng tôi, và chúng tôi cũng là người thầy của chính mình.

Thầy cho chúng tôi tự nghiên cứu, lên kế hoạch và thuyết trình cho những chuyên đề văn học của mình.

4. Người Thầy nhìn nhận chúng tôi như bản thân chúng tôi như thế. Hồi đó sau khi Tốt nghiệp rồi Thầy mới tâm sự thật là Thầy hay so sánh tôi với một bạn thân của tôi trong lớp, nói Ngọc Hoa là có “trí tuệ thật sự” và tôi là “có năng khiếu”. Bạn Ngọc Hoa đó đúng là trí tuệ xuất chúng, chuyên Văn nhưng nó học gì cũng sẽ giỏi, kiểu Toán Lý Hoá nó cũng xơi tái, không như tôi “có năng khiếu” ở một mảng nào đó thôi nhưng mảng khác thì mù tịt, dốt Toán nhất lớp Văn là tôi, những cái gì có chút tự nhiên chút là không giỏi, thi Đại học Thủ Khoa cả Văn lẫn Sử nhưng Địa lý thì may quá trên 5 mặc dù tôi học chăm lắm, từ lớp 11 đã chăm chăm rèn môn Địa. Cho nên năm cuối THPT, khi tôi định ti toe đi học Luật thì Thầy lạnh lùng nói là Chị Cúc Hà định rồi “cười tình” với phạm nhân à, nghe hồi đó thì có tý tổn thương sâu sắc, nhưng Thầy thực ra hiểu cái bản chất rất “trái tim lắm chỗ để trên đầu” của tôi trước khi tôi hiểu ra.

5. Người Thầy yêu thương, lo lắng cho tương lai của học sinh. Cái này có lẽ quan trọng nhất. Tôi chẳng nhớ Thầy có thiên vị ai trong lớp. Cách gọi học sinh cũng không khác nhau. Thầy luôn trân trọng gọi tên học sinh bằng cả tên lẫn đệm, Ngọc Hoa, Kim Chi, Cúc Hà... Rồi đứa giỏi đứa chưa giỏi đứa chăm đứa lười Thầy đều “mắng” như nhau, mắng đúng trọng tâm và có lẽ đứa nào cũng thích được “mắng” vì nó thâm thúy và đầy yêu thương, lo lắng. Thầy rất “quan trọng” kết quả chứ không hề để chúng tôi “bay bổng” quá giới hạn, vì Thầy biết tương lai của chúng tôi phụ thuộc hết vào đó. Thầy sẽ nói những câu như: Kết quả là quan trọng chứ không thể không quan trọng được, anh không thể “trượt” Đại học rồi lại đi kể là “tôi học giỏi lắm”, ai tin anh? Đối với Thầy không có học tài thi phận, mọi thứ phụ thuộc vào sự chuẩn bị của chúng tôi.

Sau này chúng tôi đều đã lớn khôn, đứa ít đứa nhiều có chút thành công và địa vị trong xã hội, cuộc đời Thầy không ít khó khăn và bi kịch, Thầy đương nhiên không còn hình ảnh lung linh như thời Thầy dạy mấy đứa ngây thơ là chúng tôi nữa, nhưng Thầy vẫn là cái “neo” giữ chúng tôi lại với một sự tự hào từng là học trò thầy Phong.

Đêm khuya thanh vắng, phải mất lâu sau khi bạn tôi hỏi điều gì làm nên sự đặc biệt của cuộc đời ông Phong tôi mới nói được với bạn tôi là: Có lẽ Thầy ta như Forest Gump, mặc cho đời nói thế nào, mặc cho cuộc sống có làm sao, con mắt nhìn đời và nhìn người của Thầy vẫn trong trẻo, vẹn nguyên, bao dung, độ lượng như bản chất cuộc đời vẫn thế. Điều đó bảo vệ Thầy đi qua bao nhiêu bão giông của cuộc đời mà vẫn đầy chất Lê Thái Phong chúng tôi mãi yêu. Nên kể cả đám tang của Thầy lúc thì mưa bão sấm chớp ầm ầm lúc thì trời quang mây tạnh rồi có cả cầu vồng và bình minh mưa tiễn Thầy, như cuộc đời Thầy vậy, lúc nào cũng có những ánh sáng hy vọng len lỏi, ánh sáng đó Thầy cũng thắp cho chúng tôi những ngày xa xưa ấy.

Ảnh cuối chụp với Thầy tháng 3/2026.

NGƯỜI THẦY ĐẶC BIỆT CỦA CHÚNG TÔI

Nguyễn Quỳnh Liên · K11 chuyên Văn Phan Bội Châu

Nếu được chọn điều may mắn nhất trong suốt những năm đi học, tôi nói ngay rằng: điều may mắn nhất của tôi là được học với thầy Lê Thái Phong trong 3 năm ở trường Phan.

Thầy ốm yếu đã lâu, nhưng khi nhận thông tin thầy mất, biết là quy luật, mỗi học trò của thầy không tránh khỏi cảm giác bất ngờ, tiếc nuối, thương xót. Các ký ức về người thầy kính quý như 1 cuộn phim chậm chậm dần tái hiện để chúng tôi tự hào về một người thầy đặc biệt, về một văn cách, một nhân cách lớn.

Có những điều thầy nói mà chúng tôi không thể nào quên, đó là: phải tư duy, tư duy và tư duy. Thầy viết 2 chữ "Tư duy" trên bảng, gạch thêm 2-3 gạch dưới chữ đó. Thầy nói lại câu nói nổi tiếng "Tôi tư duy tôi tồn tại".

Đó là, thầy dạy chúng tôi: viết văn theo cách cảm của mình, theo ngôn ngữ của mình, không được giống ai.

(Trộm nghĩ, nếu thầy là tư lệnh, sẽ không có các quyền văn mẫu tràn lan!)

Đó là, thầy đưa ra 1 vấn đề, mỗi học sinh phải có cách gọi tên khác nhau. Sau này, khi học chuyên đề về đổi mới phương pháp dạy học, tôi mới ở ra: điều này thầy tôi đã dạy từ những năm 80 của thế kỷ trước!

Đó là, thầy dạy chúng tôi phải biết tự học vì bản chất của học tập là tự học, là hãy học thật, đừng "học giả"!

Đó là, thầy dạy chúng tôi phải biết tự học vì bản chất của học tập là tự học, là hãy học thật, đừng "học giả"!

Các buổi chiều nếu không có lịch học tại trường, chúng tôi lại cuốc bộ lên Thư viện Tỉnh để đọc sách. Lúc đó, Thư viện Tỉnh hầu như chỉ có các anh chị sinh viên ĐHSP Vinh và học sinh trường Phan.

Trí tuệ uyên thâm, phong cách lịch lãm nho nhã, thầy luôn thổi vào lũ học trò chúng tôi sự cố gắng trong học tập bằng những điều dễ hiểu: ở trường khác, học sinh giỏi top đầu của lớp thường ổn định trong suốt cả năm, nhưng ở trường Phan sẽ không có sự ổn định đó! Các em hãy như những mũi tên lao về phía trước, sự học như leo cột mỡ, không học là tụt dốc.

Có lần thầy nói: thầy mà dạy ở quê thì rất thoải mái, đất rộng, 1 buổi đi dạy 1 buổi chăn bò, đọc sách nhưng ở quê không có học sinh giỏi như các em.

Tôi nhớ, khi thầy từ Sở GD về, thầy thông báo: Đội tuyển môn Văn của ta được xếp thứ 3 toàn quốc, chỉ sau Hà Nội và TP HCM, mắt thầy lấp lánh giọt nước mắt mừng vui.

Cá nhân tôi 2 lần được nhận sự quan tâm của thầy.

Lần thứ nhất, sau khi thi ĐH, tôi có tên trong DS vào Khoa Sử. Thầy hướng dẫn tôi viết đơn xin chuyển về khoa Văn, tôi còn nhớ như in lá đơn đó có nhận xét của thầy "Đã có đóng góp XS vào thành tích của Đội tuyển môn Văn toàn quốc" và 2 dấu đỏ của trường Phan và của Sở GD. Cũng chẳng hiểu tại sao tôi vẫn không được chuyển sang khoa Văn. Sự tiếc nuối vì không được tiếp tục học môn Văn và lòng biết ơn thầy vẫn day dứt mãi không nguôi.

Lần thứ 2 là được thầy ghé thăm nhà. Tôi có tâm sự với thầy: Thầy ơi, học trò của thầy hầu hết là những người thành đạt, chỉ có rất ít những người ở quê như chúng em - những người "dưới đáy trường Phan".

Thầy cười ý nhị: trong cuộc đời, biết đâu là đáy, biết đâu là đỉnh!

Thầy ơi!

Chiều hôm nay, chúng em đưa tiễn thầy về với miền trời xanh mây trắng. Thương nhớ, biết ơn, kính trọng người thầy đặc biệt của chúng em - NGUYỄN LÊ THÁI PHONG!

Cầu mong thầy thanh thản với trời xanh mây trắng. Những điều thầy dạy chúng em sẽ còn mãi với thời gian!

THẦY TÔI

Lê Thị Sẻ · K11 chuyên Văn Phan Bội Châu

(Vĩnh biệt Thầy giáo kính yêu Lê Thái Phong -Nhà giáo ưu tú)

Thầy tôi mãi mãi xa rồi...!

Trò xưa, bao đứa rụng rời tim đau!

Bóng hình yêu dấu nay đâu...?

Về miền sóng biển một màu tóc tang!

Nghe tin,thăng thốt,bàng hoàng...

Chúng em, nhiều đứa ngổn ngang cõi lòng.

Thầy ơi!Thầy có biết không?

Đứa trò Thầy quý đang trong ngậm ngùi...?

Cầu mong Thầy được an vui!

Về miền mây trắng xóa thôi bụi trần.

Lòng em sao hết phân vân...

Giá mà tháng trước...? Thôi đành ...ngẩn ngơ!

Từ đây,sẽ hết nhẩn...chờ...?

Những ngày lễ, tết thần thơ, gọi sầu.

Nhớ ngày Thầy đến năm nao...

Khi trò cũ gặp cản rào ,lao đao...

Giờ Thầy đã ở trên cao.

Chúng em thành kính cúi chào Thầy đi!

Riêng em,giờ biết nói gì...?

Viết đôi dòng gọi là thi tiễn Thầy!

Xin kính vĩnh biệt Thầy!

Kính tiễn biệt Thầy giáo kính yêu của chúng em NGUYỄN LÊ THÁI PHONG

Nguyễn Hoa Hường · K11 chuyên Văn Phan Bội Châu

Kính tiễn biệt Thầy giáo kính yêu của chúng em NGUYỄN LÊ THÁI Phong! Thanh thản yên nghỉ nhé Thầy! Thầy sẽ mãi trong tim chúng em dù ở đâu. bất cứ lúc nào và trong hoàn cảnh nào! Chúng em thật may mắn đã được làm học trò của Thầy và là học sinh K11 trường Phan Bội Châu thân yêu!

THĂM THẦY GIÁO CŨ

Từ Công Hải · K11 chuyên Văn Phan Bội Châu

(Vĩnh biệt thầy kính yêu!!!)

Em đến thăm thầy vào ngày đầu tháng năm

Trời miền Trung phượng hồng khoe sắc thắm.

Thầy ôm em trong vào tay trầu mến,

Em tựa vào thầy như cậu bé ngày xưa.

Hơn bốn chục năm đời giải gió dầm mưa

“Em vẫn thấy bé con, trước dáng thầy hiền hậu”

Như con thuyền quay trở về bến đậu

Nghĩa nặng tình sâu em mãi nhớ ơn thầy.

Đã một thời em khờ dại thơ ngây

Thầy dìu dắt chúng em từng bước

Để bây giờ trong cuộc đời xuôi ngược

Thầy cho chúng em vững bước vào đời.

Viên phán hồng làm bạc tóc thầy ơi

Cả đời thầy sống dẫu hiền thanh bạch

Cống hiến mấy chục năm mà gian nhà chẳng khác

Vẫn như xưa ngày em đến thăm thầy.

Như chiều nay em đã về đây

Trong vòng tay hao gầy ấm áp

Như chẳng còn trôi trong dòng đời gấp gáp

Em thấy bình yên trong nhịp đập trái tim thầy.

Vĩnh biệt Thầy giáo kính yêu của chúng em!

Nguyễn Thanh Hải · K11 chuyên Văn Phan Bội Châu

“Nắng vẫn long lanh, cả khi nắng không còn”

Cảm ơn anh Nguyễn Sỹ Đại và bạn Hoài An đã nói hộ tình cảm của bao thế hệ học trò chúng tôi!

CÓ NHỮNG ĐIỀU KHÓ QUÊN !

Lê Thị Sẻ · K11 chuyên Văn Phan Bội Châu

(Viết về thầy giáo cũ Lê Thái Phong)

Dứng trên vỉa hè, hòa vào dòng người hối hả ngược xuôi trên đường, tôi lúi thủi đạp xe dọc đường từ trường cũ lên bến xe để bắt xe về với gia đình. Chả là tôi nghĩ giờ chia tay chưa hẹn ngày trở lại: lòng tôi bùi ngùi và xốn xang lạ lùng. Vậy là mảnh đất tôi từng yêu dấu và gắn bó suốt thời thiếu thời và cả quãng đời thanh xuân sắp chìm vào kí ức rêu phong? Thành Vinh ơi! Thành Vinh của tôi! Tôi không muốn giã từ...

Đang dòng suy tưởng miên man, tôi chợt thấy phía trước, ngược chiều với tôi là bóng dáng thân yêu triu mến của Thầy. Bóng dáng đã từng thay người Mẹ người Cha dưỡng dục tâm hồn, tuổi thiếu thời của chúng tôi, dìu dắt chúng tôi biết sống đẹp, sống đúng mình.

Tôi thoáng bối rối ...! Đối diện bóng dáng đó, tôi lại sợ - sợ tôi phụ lòng tin của Thầy, mỗi lần gặp, tôi hay lảng mắt, bởi kì thi ĐH đó tôi bị thiếu 0,5 đ vì không nghe theo lời khuyên của Thầy. Nhưng lần này là lần cuối nơi đây, chẳng lẽ... Tôi đành cố gắng giáp mặt thầy và chào một câu lí nhí:

Em chào Thầy ạ !

Ô, T đây à.

Thầy đáp lời tôi.

Hai xe đã lướt qua nhau. Lúc này tôi mới thảng thốt ngoái lại nhìn, nhìn mãi một cái gì rất đối yêu thương, triu mến, thân thuộc và quý giá. Một cái gì đó tạo cảm giác rất gắn bó với tôi nhưng đồng thời cũng không cho phép tôi được gần gũi vì mặc cảm của lỗi lầm trong mình. Tôi bồi hồi quay đầu lại nhìn hút theo cái bóng ấy một lần cuối cùng trong một tâm trạng lưu luyến vô cùng, lòng thầm gọi: Thầy ơi!

Thật lạ lùng, dù đã cách quãng xa nhưng tôi đã bắt gặp một sự đồng cảm ! Cái bóng ấy cũng đang từ từ quay đầu lại nhìn theo tôi - Đứa học trò 4 năm về trước mình đã chủ nhiệm 3 năm, Đứa học trò nhà quê nhút nhát hay bị mặc cảm: Chắc hẳn rằng giữa thầy và tôi có một nguồn giao cảm lạ lùng!

Tôi thấy rằng dường như Thầy trong tôi đã trở thành ấn tượng mà tôi tưởng Thầy cũng có một cái gì đó khó quên. Ấn tượng về một trò có cái tật quái lạ (hay ngủ gật ở lớp)? Hay vì một trí nhớ đặc biệt ? Tôi nào biết, Song chỉ có một điều - cả Thầy và trò đều đã ngoái lại nhìn theo nhau như để khắc sâu vào tâm trí mình một hình bóng khó phai mờ.

Thấm thoát đã 10 năm kể từ ngày ấy ! Tôi giờ đã có gia đình, con cái và cũng chưa một lần trở lại, những hình ảnh buổi gặp gỡ ấy luôn ẩn hiện trong tôi. Càng vào đời, vào nghề tôi càng nghiệm thấy những lời Thầy dạy dỗ khi xưa hoàn toàn bổ ích và đúng đắn vô cùng.

Tôi đã gặp lại Thầy - cũng trong một tâm trạng hồi hộp, vui mừng, sung sướng ... dù chỉ trên màn ảnh ti vi. Thầy được trả lời phỏng vấn nhân một dịp nào đấy của Nghệ An. Vẫn bóng dáng thân quen ấy, vẫn chiếc áo cộc tay, màu trắng, thửa trước, dường như dáng thầy càng thanh thoát, khiêm nhường hơn. Giọng Thầy rung lên trả lời nhà báo là thế mà tôi vẫn thấy ấm áp, thân thương. Mới ngày nào, hàng ngày chúng tôi được Thầy giảng bài bằng cái giọng ấm áp, thấm đượm tình người ấy ...

Vẫn bóng dáng thân quen ấy, vẫn chiếc áo cộc tay, màu trắng, thửa trước, dường như dáng thầy càng thanh thoát, khiêm nhường hơn.

Bổ sung: Mãi cho đến 16 năm sau (2011) tôi vi phạm kế hoạch hóa nên phải chuyển công tác về nhà. Thầy vẫn dõi theo và lo lắng cho tôi. Thầy đã trực tiếp gặp cán bộ PGD huyện để đề nghị giúp đỡ tôi, không chuyển đi quá xa xôi; vất vả (tôi cùng huyện - một trong ba đứa cùng quê, cùng lớp thi tỉnh và cùng vào trường Năng khiếu cấp 2, và cũng là học sinh của Thầy cùng khóa tôi).

Tấm ân tình ấm áp đó của Thầy khác nào của người cha dành cho con (là tôi). Làm sao tôi quên !! Rồi lần gần đây nhất (khi Thầy điều trị tại Hà Nội) vẫn nhắn về cho tôi báo rằng: "Thầy điều trị kết quả tốt Sẻ ạ".

Cảm ơn cuộc đời đã cho tôi được là học sinh của Thầy! Muôn ngàn lần cảm ơn Thầy giáo kính yêu của chúng em ! Giữa Thầy và chúng em mãi mãi sẽ có nhiều kỉ niệm khó quên! Phải không Thầy ạ ?!

Chép lại và bổ sung nhân kỉ niệm dịp lễ ra mắt sách Thầy Phong.

18/5/2022

Tôi mơ ước trở thành cô giáo dạy Văn có sức...

Lê Thị Thu Hương · K14 Phan Bội Châu

Tôi mơ ước trở thành cô giáo dạy Văn có sức hút kinh khủng như Thầy. Nhưng rồi vì lí do riêng, đến năm lớp 12 tôi “quay xe” chuyển sang thi sư phạm Ngoại ngữ. Vì chuyển khối khi thời gian không còn nhiều nên tôi dành phần lớn thời gian tập trung cho hai môn Toán và Ngoại ngữ, còn môn Văn có phần sao nhãng hơn. Tuy vậy, những bài học quý giá tôi nhận được từ Thầy cho đến tận hôm nay tôi vẫn còn nhớ như in.

Thầy luôn nói với chúng tôi “lí thuyết là màu xám, chỉ có cây đời mãi mãi xanh tươi”. Và chính Thầy đã thị phạm cho chúng tôi điều đó. Những triết lí sâu sắc của cuộc đời được Thầy dạy cho những đứa trẻ 15-16 tuổi một cách ý nhị, nhẹ nhàng, thi vị qua thơ văn, bài hát hay ca dao tục ngữ.

Hiếm có giáo viên nào từ cách đây gần 40 năm đã khuyến khích, thậm chí là “nói kích” để chúng tôi có tư duy phản biện, dám cãi lại thầy cô như Thầy. Thầy hỏi chúng tôi có biết bài hát “vào học rồi ta ngồi cho yên/ khoanh tay lên bàn mắt nhìn lên bảng/ nghe cô giáo giảng ngoan thật là ngoan” không. Chúng tôi bảo có. Thầy hỏi: bài hát đó phù hợp với học sinh lớp mấy? Chúng tôi mỗi đứa nêu ra một con số. Thầy bảo: hòng, các anh chị mà học hành kiểu đó thì chỉ trở thành những con vẹt thôi. Phải luôn luôn hoài nghi, thắc mắc, đừng tin rằng thầy cô hoặc sách giáo khoa lúc nào cũng đúng. Vạn vật không đứng yên, điều hôm nay tưởng đúng nhưng ngày mai có thể đã sai rồi. Cho nên đừng chỉ nghe mà không có nghi ngờ, kiểm chứng, phản biện.

Thầy dạy chúng tôi phải có thái độ làm việc nghiêm túc, cẩn trọng cho dù là việc nhỏ nhất, đơn giản nhất. Thầy đọc câu thơ: “có bác công nhân/ vừa làm vừa hát” và bảo chúng tôi phát biểu suy nghĩ. Chúng tôi bảo bác công nhân yêu nghề, yêu đời, vui tính,... ạ! Nhưng Thầy nói: cho dù anh cuộc đất - một công việc không cần động não- mà vừa làm vừa hát thì cũng sẽ có ngày cuốc cả vào chân. Hướng chi xã hội ngày càng phát triển, công việc càng ngày càng khó, việc nào cũng đòi hỏi sự chuyên tâm, làm việc gì cũng phải suy nghĩ xem làm sao để nhanh hơn, nhiều hơn, tốt hơn. Các anh chị mà cả làm cả hát thì không sớm thì muộn các anh chị cũng bị cho ra rìa.

Khi nhận thấy trong chúng tôi có biểu hiện yêu sớm, yêu vội khi chưa tìm hiểu chín chắn kĩ lưỡng, thầy bảo chúng tôi đừng vội vàng kéo rồi ân hận. Thầy không nói nhiều, chỉ đọc mấy câu ca dao trữ tình:

*Khi nhận thấy trong chúng tôi có biểu hiện yêu sớm, yêu vội
khi chưa tìm hiểu chín chắn kỹ lưỡng, thầy bảo chúng tôi
đừng vội vàng kéo rồi ân hận.*

Em tường giếng nước sâu/ Em nổi sởi gầu dài/ Ai ngờ giếng nước cạn/ Em
tiếc hoài sợi dây.

Thầy luôn khuyến khích chúng tôi phải là chính mình, cần gai góc hãy cứ
gai góc, đừng phải tỏ ra hoàn hảo tròn trịa cho vừa mắt ai. Thầy đọc cho
chúng tôi bài thơ của Dư Thị Hoàn:

Nếu anh cũng như em/ Đòi nhau sự viên mãn/ Thì điểm gặp nhau của
chúng mình/ Còn bi thảm hơn hai hòn bi.

Thầy đã “lên lớp” cho chúng tôi một bữa ra trò khi kiểm tra có bạn giờ tài
liệu, chép bài bạn. Rồi Thầy viết lên bảng mấy câu thơ:

Đừng nhặt con ốc vàng/ Sóng xô vào tận bãi/ Những cái gì dễ dãi/ Chẳng
bao giờ bền lâu

Thầy bảo: Muốn giỏi giang, muốn được tôn trọng thì hãy tự dong buồm
ra khơi, hãy bơi lội, ngụp lặn trong biển kiến thức vô tận của nhân loại.
Cứ copy bài bạn thế này đến khi đi thi chả có gì trong đầu, như cái vỏ ốc
rỗng tuếch kia, viết được vài dòng là ngồi cắn bút thôi....

Có thời chúng tôi xem phim Biệt động Sài Gòn và thích mê mẩn các diễn
viên trong phim, thậm chí coi họ là thần tượng. Bữa đó Thầy lên lớp, mắt
nheo nheo sau cặp kính trắng, một tay đút túi quần, một tay cầm viên
phấn. Thầy hỏi: các anh chị có biết Thần Tượng là gì không? Chúng tôi
đang ngơ ngác nhìn nhau chưa hiểu Thầy có ý gì thì Thầy bảo: thần
tượng là khi ta lột bỏ lớp vỏ thần đi rồi thì trơ ra cái tượng đất thô! Chỉ có
ai nỗ lực để tiến bộ mỗi ngày mới làm nên chân giá trị của mình...

Những đứa học trò đói ăn ngày đó luôn háo hức chờ đến giờ của Thầy, bởi
ở đó chúng tôi được thú vị, bất ngờ, hoang mang, nghi hoặc, tâm đắc, xấu
hổ, phẫn nộ, khát khao,... Chúng tôi quên đi những cơ cực ngày thường,
lao vào học tập và khám phá, và nghi ngờ, và khẳng định...

Những bài học của Thầy cứ thế, nhẹ tênh đi vào tâm trí chúng tôi rồi lắng
đọng, thành tài nguyên, thành trầm tích, thành phù sa... ..

Thầy đã chu đáo lo cho chúng tôi từ cách tư duy, phương pháp làm việc,
đến kiến thức, cách ứng xử,... để ra đời chúng tôi có thể sinh tồn và phát
triển trong bất cứ hoàn cảnh nào. Nó làm chúng tôi nghĩ đến cách mà
một người Cha chuẩn bị gia tài cho những đứa con của mình.

Và hôm nay Thầy đã đi xa, còn chúng tôi đã trở thành những người
trưởng thành tử tế,

những người chưa từng một lần phải gồng mình để diễn cho tròn vai nào đó.

Chúng tôi tự tin là chính mình, là bản thể duy nhất trên thế giới hơn 8 tỷ dân này.

Chúng tôi là học trò của Thầy.

Vinh, ngày 15/8/2026

PHẦN II

Đồng nghiệp & bằng hữu

Lời tiễn biệt của những người từng đứng chung bục giảng, chung một thời với Thầy.

8 BÀI

Thầy kính yêu !

Trần Trung Hiếu · Giáo viên Sử Phan Bội Châu

Em không được là học trò của Thầy. Thời cấp 3, Em chỉ là học trò trường làng. Khi em chuyển công tác về dạy trường Phan thì Thầy đã chuyển lên Sở GD&ĐT. Thầy là giáo viên Văn, Em là giáo viên Sử. Là đồng nghiệp với Thầy cùng 1 mái trường nhưng lại xa nhau về tuổi tác và cách nhau 2 thế hệ.

Em chỉ thi thoảng được gặp Thầy tại Sở, khi Thầy về trường Phan công tác cho Sở, về trường Phan để dạy cho nhiều Đội tuyển HSGQG trường Phan. Và thi thoảng cũng được gặp và chuyện trò cùng Thầy trong các dịp trường Phan tổ chức Hội trường, các khóa cựu học sinh lớn tuổi tổ chức họp lớp, hội khóa. Có lẽ đó là một may mắn cho Em để phần nào bù lại cái không may mắn của Em là không được học trường Phan, không được Thầy dạy.

Gặp nhau giữa chốn ồn ào, Em chỉ kịp chào Thầy, nắm tay Thầy 1 cái thật chặt bởi mỗi khi Thầy về với trường Phan luôn có rất nhiều trò cũ của Thầy vây quanh.

Khi về dạy trường Phan, em có may mắn được có cơ hội gặp gỡ, quen biết nhiều người thầy lớn, đủ trí, có tài, dư tâm để lưu lại những hình ảnh đẹp, những ký ức khó phai trong tiềm thức và trái tim của nhiều thế hệ học sinh trường Phan.

Thầy là một trong nhiều thầy cô giáo như vậy của trường Phan xứ Nghệ.

Trong tâm trí, những học trò cũ của Thầy ở trường Phan mãi nhớ về Thầy với dáng vẻ thư sinh, đi nghiêng nghiêng trên bục giảng. Là người thầy có cách dạy độc đáo mà cuốn hút lạ lùng. Ở Thầy có sự cộng hưởng của tư duy hiện đại trong cốt cách của một kẻ sỹ xứ Nghệ, trọng chữ, trọng nghĩa nhân, gàn và kiêu bạc. Thầy đã sống một cuộc đời của một nhà giáo, một trí thức đúng nghĩa.

Ở Thầy có sự cộng hưởng của tư duy hiện đại trong cốt cách của một kẻ sỹ xứ Nghệ, trọng chữ, trọng nghĩa nhân, gàn và kiêu bạc.

Mỗi lần được gặp Thầy, Em chỉ có ít thời gian hàn huyên, trần trụi cùng Thầy về lịch sử và nhân tình thế thái. Thầy vẫn hay bảo tôi : Văn - Sử bất phân mà Em.

Em không được học môn Văn của Thầy. Em cũng không thể học được trí tuệ của Thầy. Nhưng tất cả những gì em biết về Thầy cũng là quá đủ để dành cho Thầy sự kính trọng, thương yêu.

Điều quan trọng nhất mà Em có thể thấy và lĩnh hội từ Thầy đó là đạo làm thầy, là cái tâm, cái đức của một người thầy vì học sinh thân yêu mà thế hệ chúng em luôn cần phải học.

Chiều nay 29/7, rất nhiều cựu học sinh của Thầy sẽ dự lễ viếng Thầy tại Bệnh viện Quân y 4, để cúi đầu tiễn đưa Thầy về với cõi Phật.

Em cũng sẽ kịp có mặt để lặng lẽ cúi đầu kính vĩnh biệt Thầy - Một người thầy lớn của nhiều thế hệ học trò chuyên Văn trường Phan xú Nghệ.

Thầy về với cõi Phật trong thế giới của người hiền. Thầy sẽ nhẹ nhàng, thanh thản. Thầy sẽ vui cười hồn hậu như đang cõi nhân gian bởi Thầy luôn có nhiều thế hệ học trò cũ kính trọng, yêu thương.

Thầy hãy an nhiên như trong tấm ảnh duy nhất chụp Em và Thầy tại 1 ghế đá của trường Phan hơn 20 năm trước nhé Thầy. Một phong thái, một thần thái rất riêng, rất đặc biệt.

Xin Thầy yên lòng rũ bỏ hồng trần để thanh thản về miền cực lạc.

Em kính tiễn biệt Thầy - NGUYỄN Le Thai Phong (1944 -2026) nguyên giáo viên Văn trường Phan.

XIN VĨNH BIỆT THẦY LÊ THÁI PHONG!

Nguyễn Thị Kim Oanh · Giảng viên trường Chính trị tỉnh

Em chỉ may mắn được học thầy vài buổi bồi dưỡng đội tuyển ở trường Phan. Chỉ vài buổi ngắn ngủi, nhưng bài học thầy để lại theo em suốt nhiều năm.

Buổi học đầu tiên, thầy yêu cầu mỗi người viết một đoạn mở bài theo chủ đề đã cho. Ai cũng muốn thể hiện mình. Một bạn xung phong đọc. Mới được hai câu, thầy nhẹ nhàng ngắt lời: "Dừng lại! Thầy muốn gặp chính em, thầy không muốn gặp người nổi tiếng." Cả lớp lặng đi. (Cha em cũng từng dạy em viết văn như thế). Chúng em hiểu điều thầy muốn dạy: hãy biết cách tư duy độc lập, tự cảm nhận và viết bằng tiếng nói của chính mình, đừng vay mượn tư tưởng hay câu chữ của bất kỳ ai. Đó không chỉ là bài học về văn chương, mà còn là bài học về nhân cách.

Hôm nay đọc những dòng tiễn biệt thầy, em mới hiểu vì sao sự ra đi của một người thầy như thầy, như cha em lại khiến bao thế hệ học trò đau lòng đến vậy.

Thầy sống đúng như những điều mình dạy: giản dị, khiêm nhường và luôn nghĩ cho người khác. Ngay cả trên Facebook cũng hiếm khi thầy khoe những học trò nào, chúc vụ gì về thăm hay chúc mình ngày lễ, chỉ vì sợ những học trò ở xa, không có điều kiện trở về sẽ chạnh lòng.

Một người thầy dạy học trò sống tử tế bằng chính cách mình sống, có lẽ đó là điều đẹp nhất.

Xin cúi đầu tiễn biệt thầy. Cảm ơn thầy vì những bài học mà theo chúng em suốt một đời!

VĨNH BIỆT BẠN CỔ TRI

Tống Trần Tùng · bạn học cấp 3 của thầy

Ba giờ chiều ngày 29/07/2026, một mình lặng lẽ đến nhà tang lễ Viện Quân y 4 ở Vinh tiễn biệt bạn cố tri hạc giá tiên du về nơi Vĩnh hằng. Chưa kịp đến được chỗ để bái biệt Cố tri thì cả 3 cháu đã lao đến ôm chầm lấy chú và khóc nức lên. Tôi cũng không kìm được và khóc theo các cháu. Hơn chục năm về trước tôi còn gửi cho Cố tri mấy câu chúc phúc mong Trời Phật phù hộ cho Cố tri Giai lão bách niên mà nay đã phải ly biệt. Nhưng Cố tri vẫn mãi là Cố tri của tôi như đã từng bên nhau suốt hơn nửa Thế kỷ qua

Lễ truy điệu Nhà giáo ưu tú Lê Thái Phong đã...

Trần Bảo · đồng nghiệp của thầy

Lễ truy điệu Nhà giáo ưu tú Lê Thái Phong đã diễn ra vào 18 giờ chiều nay ...trong niềm tiếc thương vô hạn của hàng trăm con cháu, bạn bè đồng nghiệp và học trò nhiều thế hệ của trường Trung học phổ thông Chuyên Phan Bội Châu..

Lời điệu văn của Nhà giáo ưu tú Nguyễn Thị Giang Chi cũng chính là tiếng khóc nghẹn ngào cho cả Tang trường đến vĩnh biệt người Anh, người Thầy, người Chồng, người Cha tài hoa và nhân cách..!

..." Chỉ còn cỏ mọc bên trời

Một bông hoa nhỏ lặng rơi ...mưa dầm.."

Vĩnh biệt Anh Lê Thái Phong người đồng nghiệp thân quý đã có 23 năm trực tiếp giảng dạy ở trường Chuyên Phan Bội Châu , anh em mình luôn luôn có nhau những phút giây vui buồn trong 5 năm ở tổ Văn trường Chuyên Phan Bội Châu.. Nhìn hàng trăm con người và mấy chục vòng hoa đến nhà tang lễ Quân khu 4 chiều nay ngày 29 tháng 7 năm 2026 tiễn đưa càng thêm thương tiếc THẦY Lê Thái Phong trí tuệ và nhân cách..!

Mình không có may mắn được làm học trò của thầy

Nguyễn Ngọc Hoà · Phó Giám đốc BV Hữu nghị Đa khoa Nghệ An – người đã điều trị cho Thầy

Mình không có may mắn được làm học trò của thầy, nhưng lại có cơ duyên được gần gũi thầy trong những lần thầy lâm bệnh. Chỉ tiếc rằng, lần cuối cùng thầy trở bệnh, mình lại ở xa, không thể đến được bên thầy.

Nhìn những thế hệ học trò từ khắp nơi bày tỏ tình cảm, mình càng hiểu hơn vì sao thầy được yêu kính đến vậy. Một nhân cách lớn đã làm nên một văn cách lớn. Những bài học thầy để lại không chỉ nằm trong từng trang viết, từng câu thơ, mà còn hiện hữu trong cách sống, cách làm người của biết bao học trò đã được thầy dìu dắt.

Tri ân cuộc đời, nhận về yêu thương và thanh thản rồi cõi tạm. Thầy đã trở về miền mây trắng an yên. Xin kính dâng lên thầy một nén tâm hương, tri ân một đời tận hiến cho văn chương, cho giáo dục và cho con người; tri ân một thầy giáo dạy văn đã lay động biết bao trái tim và sẽ còn ở lại rất lâu trong ký ức của những người yêu quý thầy.

Vĩnh biệt thầy Lê Thái Phong – người thầy kính yêu đã gieo vào hen bao thế hệ học trò ý nghĩa sâu xa của hai chữ Nhân cách và Văn cách.

PHONG OI!

Phan Huy Tuấn · nguyên Giáo viên Văn Phan Bội Châu

Thế là bạn đi thật rồi sao? Mấy lâu nay lang thang khắp nhiều bệnh viện để chăm bà xã nên không màng đến mạng, chỉ lướt qua đôi chút giải khuây. Sáng nay, bỗng thấy mấy học sinh đưa tin ngày mất của bạn mới giật mình! Bạn đã từ già cói trần về miền mây trắng; dẫu biết đó là điều không thể tránh khỏi của một kiếp người nhưng sao mình vẫn thấy xót xa, hụt hẫng! Trên, dưới và đồng lứa với chúng ta lần lượt ra đi. Rồi ai nữa? Hành trang của chúng mình đã sẵn sàng rồi, ngày gặp lại nhau sẽ không còn xa đâu.

Là chồng của Điều, người bạn học hiền lành cùng lớp phổ thông với mình và là cây đa cây đề trong làng văn Nghệ Tĩnh, mình giới thiệu bạn về trường Phan và được chấp nhận vào đầu thập niên 80 của thế kỷ trước. Thế là chúng ta nhiều năm trời “song kiếm hợp bích” để dìu dắt các thế hệ học sinh tài năng của trường Phan, góp một phần nhỏ bé vào thành tích chung của tập thể. Kỷ niệm về chúng ta thì nhiều lắm, lúc nào có phút thanh thản mình kể lại cho con cháu nghe.

Cũng may trong mấy năm bạn lâm bệnh, mình có dịp đến thăm khi bạn nghỉ hưu ở phường Cửa Lò và gần đây nhất là trong ngày hội trường 50 năm trường Phan thành lập. Bây giờ mình đang trong bệnh viện, không thể viết được nhiều hơn, càng không thể về quê Nghệ An để đưa tiễn bạn, chỉ nhắn gửi vài dòng chia buồn với các cháu An Tĩnh, Nhị Hằng, Cẩm Lệ và gia quyến, mong các cháu vững vàng vượt qua nỗi đau thương mất mát này!

Một nén hương lòng dành cho bạn, cầu cho linh hồn bạn siêu thoát về cõi Vĩnh Hằng!

Một chủ nhật buồn ở bệnh viện, 26/7/2026.

TIỀN BIỆT ANH – NHÀ GIÁO ƯU TÚ LÊ THÁI PHONG

Trần Hữu Hy · Chủ tịch Hội CGC Nghệ An

TRẦN HỮU HY

Có những cuốn sách, khi đọc xong người ta nhớ nội dung. Có những cuốn sách, mỗi lần cầm lên lại nhớ đến người đã trao tặng.

Hôm qua, nhìn bảng CÁO PHÓ báo tin Nhà giáo Ưu tú Lê Thái Phong đã vĩnh viễn rời xa chúng ta ở tuổi 83, tôi lặng người. Trên giá sách của mình vẫn còn nguyên vẹn cuốn "TỪ NHÂN CÁCH ĐẾN VĂN CÁCH" mà Anh đã trân trọng ký tặng. Cuốn sách vẫn còn đó, nhưng người viết nên những trang sách và người trao cuốn sách ấy đã đi vào cõi vĩnh hằng...

Suốt cuộc đời gắn bó với bục giảng, với công tác chuyên môn cũng như công tác QL ở Sở GD-ĐT, Anh đã góp phần đào tạo biết bao thế hệ học sinh, bồi dưỡng nhiều giáo viên Ngữ văn trưởng thành. Những bài giảng, những buổi sinh hoạt, chỉ đạo chuyên môn, những trang viết của Anh luôn toát lên sự cẩn trọng, tinh tế và lòng yêu nghề tha thiết.

Gần ba trăm trang sách với hơn ba mươi bài viết không đơn thuần là những bài nghiên cứu, phê bình hay tiểu luận văn học. Đó là kết tinh của cả một đời đọc, một đời dạy và một đời chiêm nghiệm. Văn chương trong Anh luôn gắn với con người, với cuộc sống và với trách nhiệm của người thầy.

Tôi vẫn nhớ lời giới thiệu của Giáo sư Đỗ Lai Thúy và Tiến sĩ Nguyễn Văn Sơn dành cho cuốn sách: "Đôi cánh huy hoàng của nhân văn." Đến hôm nay đọc lại, tôi càng thấy đó không chỉ là lời dành cho cuốn sách, mà còn là lời dành cho chính cuộc đời của Anh.

Lật lại bài viết cũ của mình, tôi chợt nghẹn lòng. Ngày ấy, tôi đã kết thúc bằng lời chúc: "Cầu chúc Thầy - NGƯT Lê Thái Phong ổn định sức khỏe, góp thêm cho đời nhiều nhựa sống!"

Giờ đây, lời chúc ấy đã khép lại theo quy luật nghiệt ngã của thời gian.

Nhưng tôi tin, Anh chưa bao giờ rời xa những người yêu quý mình.

Anh vẫn còn trong những trang sách "Từ Nhân cách đến Văn cách".

Anh vẫn còn trong ký ức của bao thế hệ học trò.

Anh vẫn còn trong sự trân trọng của đồng nghiệp.

Và hơn hết, Anh vẫn còn trong hình ảnh đẹp của một nhà giáo sống trọn với nghề, trọn với văn chương và trọn với nhân cách.

Xin kính cẩn nghiêng mình tiễn biệt Nhà giáo Ưu tú Lê Thái Phong.

Xin gửi lời chia buồn sâu sắc tới toàn thể gia quyến của Thầy.
Ngày mai Anh về với Đất Mẹ xã Sơn Tiến, Hà Tĩnh thân thương!
Vĩnh biệt Anh - NGƯT Lê Thái Phong

Kính tiễn thầy Phong của các bạn con!

Đặng Kim Anh · bạn của học trò K14 Phan Bội Châu

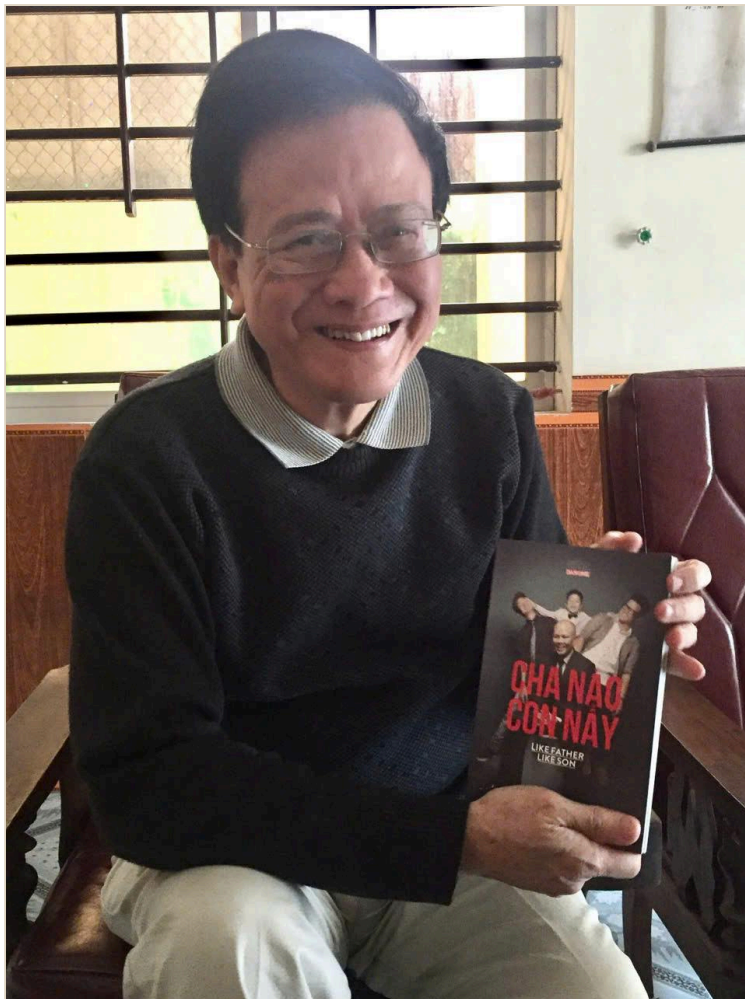
Thưa Thầy, Con chưa từng có may mắn được là học trò của Thầy. Thế nhưng, bằng một cách rất lạ, con vẫn được học từ Thầy qua chính những học trò mà Thầy đã dày công vun đắp. “...một thời đại đã ra đi cùng với Thầy”. Một người thầy vĩ đại không được đo bằng số bài giảng đã dạy, mà bằng những con người Thầy để lại cho cuộc đời. Thầy đã để lại những thế hệ học trò có trí tuệ, có nhân cách, có lòng từ tế, chân thành và có khát vọng cống hiến. Đó là một di sản không thể đong đếm bằng thời gian. Con cũng là một người rất may mắn. Cuộc đời đã cho con gặp học trò của Thầy - người bạn thân mà con vô cùng trân quý. Có những điều sâu kín nhất của cuộc đời, những niềm vui không thể gọi thành tên, những nỗi đau chưa từng thổ lộ cùng ai, con chỉ đủ bình yên để mở lòng với cô ấy. Có lẽ, trong cách sống, cách lắng nghe và cách đối đãi với con của cô ấy, luôn có bóng dáng của sự giáo dưỡng mà Thầy đã trao. Vì thế, dù chưa từng được gọi Thầy bằng hai tiếng “thầy trò”, con vẫn muốn cúi đầu nói một lời cảm ơn sâu sắc. Cảm ơn Thầy vì đã gieo vào đời những con người từ tế. Cảm ơn Thầy vì đã để lại cho cuộc đời một thế hệ học trò mà chỉ cần gặp họ, người ta cũng có thể cảm nhận được tầm vóc của người Thầy phía sau. Hôm nay, con xin gửi lời vĩnh biệt này lên bầu trời bao la, gửi lòng biết ơn của con vào vũ trụ vô tận, như một cánh thư không cần hồi âm. Con tin rằng, ở một miền sáng nào đó của vĩnh hằng, Thầy sẽ lại tiếp tục khai mở những chân trời mới, tiếp tục gieo những hạt giống của tri thức, tư duy phản biện và ánh sáng của hy vọng, như cách Thầy đã từng làm trong suốt cuộc đời mình. Con xin kính cẩn tiễn biệt Thầy!

PHẦN III

Báo chí viết về Thầy

Các bài đăng trên báo Nghệ An, báo Hà Tĩnh về cuộc đời và cuốn “Từ nhân cách đến văn cách”.

4 BÀI

Nhà giáo Ưu tú Lê Thái Phong - Ngọn gió lành đã bay đi...

Bùi Minh Huệ · Báo Hà Tĩnh, 26/7/2026

Nhà giáo Ưu tú Lê Thái Phong, người thầy kính yêu của rất nhiều thế hệ học sinh Trường THPT Chuyên Phan Bội Châu (Nghệ An) và rất nhiều lứa học trò khác nữa đã lặng lẽ già từ cõi đời để về với miền mây trắng...

Báo tin cho nhau mà ai cũng rưng rưng lệ nhòa. Mỗi nỗi buồn thương, trống vắng trong tâm tư nhiều học trò của miền quê xứ Nghệ nhân nghĩa thủy chung và hiếu học. Hình ảnh thầy, những lời giảng, lời dặn của thầy hiện lên rõ nét.

Khóa chúng tôi là lứa học sinh chuyên Văn đầu tiên của thầy - khóa 1979-1982. Từ miền quê Sơn Thịnh, Hương Sơn (cũ), thầy xuôi đò xuống đến miền Hưng Lộc, TP Vinh, Nghệ Tĩnh (cũ), cát trắng khô cằn, nơi có ngôi trường cấp 3 Phan Bội Châu nằm sâu giữa cánh đồng xung quanh toàn các lùm cây dại và các thửa rau màu của người dân. Chỉ có ngôi nhà hiệu bộ và vài lớp học có mái ngói tường xây, còn nữa đều được làm bằng tranh tre nứa, sân trường toàn cát trắng. Khu tập thể giáo viên, nơi các gia đình thầy Phong, thầy Kiêm, thầy Thanh, thầy Tuấn, cô Bê, thầy Thông Hiệu trường, cô Hoa... nằm rải rác ba phía, mỗi người được vài gian vừa ở vừa sinh hoạt.

Đến giờ mỗi lần nhớ lại, chúng tôi ai cũng thấy thắt lòng thương các thầy, các cô. Đó là thời điểm “Năm tám mươi gạo cũng tám mươi/ Dân xứ Nghệ mặt vàng như nghệ”. Chúng tôi mới lớn, cơm không có, mì bột đen xin, hạt bo bo, khoai, sắn thay cơm đã đành, các thầy cô cũng phải vượt qua nỗi lo cơm áo thường nhật để đạt được những mục tiêu to lớn là phải đào tạo được nhiều học sinh giỏi cấp tỉnh, cấp quốc gia, học sinh đạt điểm cao vào đại học, được tuyển thẳng đi nước ngoài.

Thầy của chúng tôi mảnh mai thư sinh là vậy mà hết giờ dạy phải vào bếp cùng cô và các con nhóm lò than tổ ong, giặt giũ phơi phong. Bên cạnh gian phòng thầy ở là vạt đất trống, cô Điều vợ thầy trồng khoai lang. Những cọng rau vừa trồng chưa kịp bén, chắc đã khiến thầy liên tưởng đến gương mặt ai đó “buồn như khoai mới trồng”. Rồi lao động chuyển trường, lên cơ sở mới ở đường Lê Hồng Phong bây giờ, chúng tôi phải ở tạm trong lớp học còn các thầy cô vẫn phải ở các dãy nhà tranh cho đến khi được chuyển lên khu nhà ở cao tầng Quang Trung, TP Vinh (cũ).

Nhưng những chật vật áo cơm đời thường ấy không làm vơi đi nhiệt huyết trong những giờ lên lớp của “cụ đồ Nho” như cái cách mà chúng tôi hay gọi thầy. Thầy dốc hết trí tuệ, tâm huyết, tìm mọi phương pháp để

những bài giảng luôn hấp dẫn, mới mẻ, khai mở tư duy và thế giới quan, nhân sinh quan cho những học trò đang bước vào tuổi thanh niên. Với học sinh chuyên Văn, 15 phút đầu giờ có những khi thầy linh hoạt mở rộng kiến thức, nâng tầm hiểu biết cho chúng tôi lên đến cả 30 phút. Bài học có khi không nằm trên giấy mà ở trong cuộc đời rộng lớn, ở những chuyện kim cổ đông tây, ở nhân cách làm người, ở những liên hệ với thực tiễn cuộc sống, ở tâm trạng con người... Giáo án của thầy không theo một kiểu rập khuôn mà linh hoạt với đối tượng học trò và mang hơi thở thời đại.

Thế giới Truyện Kiều của Nguyễn Du qua cách phân tích, gợi mở và bình luận của thầy hiện lên sống động, lấp lánh, thấm đẫm. Thơ Nguyễn Trãi, Nguyễn Khuyến, Tản Đà, Tố Hữu, Xuân Diệu, Huy Cận, văn Nguyễn Khải... qua lời thầy thật hấp dẫn, nổi bật phong cách và cá tính sáng tạo của từng tác giả. Hết giờ trên lớp, chúng tôi thi nhau tìm tòi tài liệu, ghi chép vào sổ, viết bài tham luận cho hội thảo, ngoại khoá... Phương pháp làm văn, viết bài một cách lớp lang, khoa học, tư duy logic của học sinh được hình thành từ đề cương, dàn ý sơ lược, dàn ý chi tiết theo hướng dẫn của thầy. Nhiều bạn sau này đi học đại học ở nước ngoài, vào đại học đều mang theo hành trang quý giá này để phát huy năng khiếu, sở trường trong nghề nghiệp.

Làm giáo viên chủ nhiệm suốt 3 năm học với những học trò tâm hồn trong sáng mơ mộng nhưng cũng dễ tổn thương, nơi ăn ở thiếu thốn, xa gia đình, nhớ mẹ cha, thầy phải quan tâm cả việc sinh hoạt nội trú, động viên trò tham gia hoạt động tập thể, chuyện trò tâm sự với những cô cậu mới lớn “ấm ương”. Sau giờ dạy, dù bữa trưa chưa có, thầy vẫn gọi những trò có vấn đề về tâm lý vào phòng hỏi han, khuyên bảo. Sau khoá chúng tôi, thầy còn dìu dắt nhiều lứa học trò như thế. Lứa nào cũng bằng tình yêu thương, trách nhiệm của người cha và sự tận tâm của người thầy. Trong gian khó, thiếu thốn về vật chất, những khao khát vươn xa, bay cao như cánh chim bằng đã được thầy thắp lên trong những trái tim non trẻ, đó là học tập không ngừng, chiếm lĩnh tri thức và tạo dựng giá trị bản thân, sống đẹp như những đoá hoa.

Thầy Lê Thái Phong gặp lại học trò trong dịp kỷ niệm 50 năm thành lập Trường THPT Chuyên Phan Bội Châu.

Trường THPT Chuyên Phan Bội Châu Nghệ Tĩnh sau ngày tách tỉnh trở thành Trường THPT Phan Bội Châu (Nghệ An), ngôi trường nổi tiếng của miền đất xứ Nghệ. Thầy vẫn miệt mài thao thức với từng trang giáo án, trăn trở với từng câu thơ, đối chiếu hoàn cảnh ra đời và phong cách tác giả để giúp học trò hiểu sâu hơn vẻ đẹp của văn chương trong từng giờ giảng. Người trồng cây nhẫn nại tưới tắm, chăm bón từng ngày, dõi theo từng sự biến đổi của cây và hồi hộp chờ mùa quả ngọt suốt mấy năm trời. Thầy của chúng tôi cũng vậy. Mỗi khi kết thúc năm học, thông báo kết quả kỳ thi học sinh giỏi Văn cấp tỉnh, cấp quốc gia, thầy lại vui mừng xiết

tả vì những lứa học trò xuất sắc đạt điểm cao, học xong THPT đều vào các trường đại học, đi học nước ngoài, ra trường giữ nhiều cương vị quan trọng.

Học trò thầy Phong rất tự hào vì mình được học với thầy nên dù không cùng lớp, cùng khoá vẫn trở nên gần gũi trong những cuộc gặp mặt. Các đồng nghiệp kính nể thầy về nhân cách, bản lĩnh và sự uyên thâm về trí tuệ, phương pháp giảng dạy nhuần nhuyễn, sáng tạo, thu hút học trò. Sau khi nghỉ hưu, thầy vẫn được mời dạy đội tuyển môn Văn cho Trường THPT Chuyên Phan Bội Châu. Nhiều học trò biết tiếng thầy đã từ nhiều miền quê tìm sư học đạo. Say mê Nguyễn Du, Truyện Kiều, thầy gửi bài tham luận cho các hội thảo, viết bài cho Báo Hà Tĩnh (cũ), gia nhập Hội Kiều học Việt Nam. Thầy đã xuất bản tập sách “Từ nhân cách đến phong cách” phê bình, tiểu luận về Nguyễn Du và các nhà văn xứ Nghệ.

Học trò thầy Phong rất tự hào vì mình được học với thầy nên dù không cùng lớp, cùng khoá vẫn trở nên gần gũi trong những cuộc gặp mặt.

Học trò yêu quý, kính trọng người cha thứ hai của mình, không chỉ vì được thầy gieo hạt giống tri thức mà còn được thầy rèn giũa lối sống nghiêm túc, trong sáng, biết trân quý những giá trị truyền thống tốt đẹp của cha ông. “Giấy rách phải giữ lấy lề”, “Hàn vi chi giao bất khả vong” (Tình cảm gắn kết từ thuở hàn vi không thể mất), phải biết kính trên nhường dưới, trước sau trọn vẹn nghĩa tình, phải có bản ngã - thầy luôn dặn thế. Xa trường lớp, xa thầy, bao lứa học trò như những cánh chim bay đi muôn nơi, dẫu trải qua bao sóng gió cuộc đời vẫn không quên tổ ấm của mình. Mỗi lần có dịp về quê, họ không quên đến thăm thầy hoặc gửi quà tri ân thầy dịp 20/11. Những chuyến về thăm thầy làm sống lại những ký ức đẹp đẽ. Ai cũng thấy mình như đứa trẻ nhỏ năm nào.

Tuổi già chống chọi với nhiều lần bạo bệnh, thầy bước đi rất khó nhọc, giọng nói chậm rãi, tai hơi lảng. Nhưng kỳ lạ thay, nhắc về từng học sinh của lớp tôi trong lần gặp gần đây nhất, thầy vẫn rất rành rẽ, từ gốc gác, hoàn cảnh gia đình đến những nét nổi trội trong học tập, sinh hoạt, cả những mối tình học trò chớm nở... Mỗi lần được gặp học trò cũ, thầy vui và trẻ lại, linh hoạt hẳn, ánh mắt hạnh phúc khi được ngắm nhìn từng gương mặt đã già đi theo năm tháng nhưng vẫn ngời lên nét hồn nhiên vô tư thuở nào. Như người cha già, thầy chậm rãi hỏi han trò về công việc, gia đình, dõi theo từng bước và luôn mong trò mình thành đạt, giỏi giang. Làm nghề “trồng người”, với thầy, không có hạnh phúc nào hơn thế.

82 tuổi, thầy vẫn đọc sách, nghiên cứu các bản in và chú giải, hiệu đính Truyện Kiều, nhận xét rất sắc sảo. Dù chân đi không vững nhưng hằng ngày thầy vẫn ngồi vào bàn đọc sách, gạch chân, đánh dấu những đoạn diễn đạt thiếu lô gic, chưa rõ nghĩa, những “nhấn tự” mà thầy yêu thích.

Nay thì thầy đã bỏ lại tất cả: hoài niệm về những giờ lên lớp, những trang sách, những suy ngẫm về cuộc đời, bỏ lại những lứa học trò mà thầy đã hết lòng yêu thương, bỏ lại người bạn đời thứ hai hết mực chăm sóc thầy.

Thái Phong, tiếng Hán nghĩa là ngọn gió lành. Thầy của chúng tôi đúng như vậy: thanh cao, đẹp đẽ về nhân cách, minh tường về trí tuệ. Thầy ra đi, để lại cho gia đình, học trò, bạn bè đồng nghiệp và người dân xứ Nghệ những tiếc thương vô hạn. “Cái quan định luận”, hơn 40 năm trước thầy đã nói câu này, nghĩa là: đóng nắp quan tài lại mới kết luận được người đó như thế nào. Thầy ơi! Thầy là một nhân cách lớn, một trí tuệ hơn người và một tâm hồn thật đẹp, một người thầy vĩ đại. “Ngọn gió lành” của chúng em, hãy bay về miền mây trắng, thanh thản, nhẹ nhàng!

Nhà giáo Ưu tú Lê Thái Phong sinh ngày 10/1/1944. Quê quán: Xã Sơn Thịnh, Hương Sơn (nay là xã Sơn Tiến, Hà Tĩnh). Nhiều năm liền thầy giữ chức vụ Tổ trưởng chuyên môn Trường THPT Chuyên Phan Bội Châu và Phó Trưởng phòng Giáo dục Trung học, Sở GD&ĐT Nghệ An. Thầy đã được Chủ tịch nước phong tặng danh hiệu Nhà giáo Ưu tú năm 1998; Huy chương Kháng chiến hạng Nhất năm 1985; Huân chương Lao động hạng Ba năm 2000.

Nguồn: baohatinh.vn

Câu chuyện về ông đồ Nghệ 'khác lạ'

Nguyễn Thị Diệp Thanh · Phóng viên Báo và Phát thanh — Truyền hình Nghệ An

Tôi chưa từng tham gia một lễ ra mắt sách nào kỳ lạ như lễ ra mắt cuốn sách “Từ nhân cách đến văn cách”. Nó như là một lễ tri ân, một cuộc hội ngộ, một diễn đàn chung về Nhà giáo Ưu tú, nhà nghiên cứu - phê bình văn học Lê Thái Phong... Nó bắt đầu bằng những cảm xúc tuôn rơi không ngừng và cứ thế, cảm xúc đó không thể dừng ngay cả khi sự kiện đã kết thúc.

ÔNG THẦY “KHÁC LẠ”

Lễ ra mắt cuốn sách “Từ nhân cách đến văn cách” có sự tham gia của hơn 100 người, hầu hết là những đồng nghiệp, học trò của thầy giáo Lê Thái Phong. Trong số họ, rất nhiều người thành công trong cuộc sống, có học vị, địa vị cao, có người là chính khách, có người là giáo viên, có người là nhà văn, có người là nhà báo... Điểm chung lớn nhất của họ chính là sự trân quý, yêu kính mà họ dành cho tác giả cuốn sách. Tình yêu đó đủ lớn để kéo họ trở về quê hương, dù kẻ Nam - người Bắc, đủ lớn để họ xem nhau như anh em trong một nhà, dù chưa từng gặp nhau trước đó, đủ lớn để họ chăm chút cho từng tiểu tiết sự kiện, dù bận trăm công nghìn việc... Tình yêu đó lớn đến mức, ngay khi người thầy của họ vừa cất lời chào trên sân khấu, phía dưới, những giọt nước mắt cứ thế lăn chã tuôn rơi. Với họ, được nhìn thấy thầy của mình đứng ở đây, ngay lúc này, đã là một hạnh phúc.

Trong tâm trí những người học trò Trường THPT chuyên Phan Bội Châu, thầy Phong mãi là người thầy với “đáng gầy thư sinh đi nghiêng trên bục giảng”. Là người thầy với phong cách dạy lạ lùng với cái bảng ít chữ, nhiều hôm chỉ là những hình tròn xoắn, mỗi lần xoắn là một phân tích. Là người thầy nhiều lần bối rối giấu những giọt nước mắt khi giảng một áng thơ xúc động. Là người thầy dạy hết ruột gan, không chấp nhận những bài Văn sáo rỗng và căm ghét căn bệnh trầm kha “đọc cho học sinh chép”... Chính phong cách dạy lạ lùng đó đã khiến lũ học trò há hốc mồm nghe say sưa mà quên cả ghi bài, cuối buổi còn nán lại để làm Văn mà không cần ra đề, và dù rất sợ thầy mắng xéo nhưng lại rất thích học thầy...

Nói về tình yêu của thầy Phong với văn chương, người bạn, người đồng nghiệp của thầy - PGS.TS Đỗ Lai Thúy thổ lộ: "Tình yêu của của nhà giáo Lê Thái Phong đối với văn chương vượt qua những quy cách thông thường, truyền sang các thế hệ học trò".

Nếu thầy Lê Thái Phong chỉ giảng hay, dạy giỏi thôi có lẽ sẽ không nhiều thốn thức, ghen ngào trong lễ ra mắt như vậy, sẽ không có những đồng nghiệp tôn vinh thầy đến thế, sẽ không có những thế hệ học trò đầu 2 thứ

tóc đi hàng nghìn km chỉ để được nắm bàn tay của thầy... Thầy Phong không chỉ dạy bằng câu chữ, bản thân thầy đã là một tấm gương. Nhận xét về “Cụ Cử Phong”, nhà giáo Nguyễn Hữu Quyền nói: “Anh Phong vừa mang tinh thần của một nhà Nho, vừa đậm chất nghệ sỹ lại có những tư tưởng, kiến thức rất hiện đại. Hơn hết, không một cuốn sách nào có thể lột tả hết cuộc đời khác lạ, nhân văn, ân tình và sống hết mình của anh”.

Cuộc đời “khác lạ” của thầy Phong là cuộc đời của một ông giáo không biết sợ, luôn thẳng thắn nói lên quan điểm của mình, là cuộc đời của một ông chồng tôn sùng giá trị gia đình, là cuộc đời của một ông thầy khiến lũ học trò tự hào khi được gọi là “Phong con”...

Sau 40 năm ra trường, anh Thái Văn Sinh khẳng định: “Với thầy Lê Thái Phong, dạy Văn chính là dạy làm người. Việc làm người của chúng tôi mang đậm dấu ấn của thầy. Chúng tôi không bao giờ quên được lời thầy: “Hàn vi chi giao bất khả vong”. Nên cả lớp trên 30 bạn dù đã gần 40 năm ra trường mà tình cảm vẫn gắn bó như ngày xưa, không phân biệt sang hèn, giàu nghèo. Ứng xử trong cuộc sống, chúng tôi vẫn nhớ nguyên lý thầy từng dạy: “Cái quan định luận” (Khi người ta mất đi, đóng nắp hòm lại mới có thể kết luận người ấy tốt xấu ra sao) để không hồ đồ, hấp tấp trong việc nhìn người, ứng xử với người. Thầy còn khuyến khích chúng tôi sống phải có cá tính, có góc cạnh, bản sắc riêng, không được “mài hết góc cạnh để tròn như hòn bi ve” (nguyên văn lời thầy hay dùng). Chính vì vậy mà giữa bao biến động của cuộc đời chúng tôi vẫn là chính mình, sống theo luân thường đạo lý và biết tôn trọng sự khác biệt”.

Tại lễ ra mắt “Từ nhân cách đến văn cách”, một người học trò đã viết tặng thầy Lê Thái Phong một bài thơ. Khi bài thơ được ngâm lên, phía dưới khán giả, những đôi mắt lại ướt nhoe, những nghẹn ngào không thể nén lại. Đoạn cuối bài thơ viết:

*Tại lễ ra mắt “Từ nhân cách đến văn cách”, một người học
trò đã viết tặng thầy Lê Thái Phong một bài thơ.*

*“Kìa thầy ơi, bao ánh nhìn tỏa sáng
Đang ngược nhìn thầy bằng mắt những người con!
Nắng vẫn long lanh, cả khi nắng không còn!”*

CUỐN SÁCH ĐỜI NGƯỜI VÀ NHỮNG GIÁ TRỊ VƯỢT THỜI GIAN

Tác giả bài thơ đó là anh Nguyễn Sỹ Đại. Chia sẻ về người thầy kính yêu của mình, anh nói: “Khi giới lý luận chưa bàn nhiều đến thi pháp, từ những năm 1967 - 1968, thầy đã làm cho học sinh hiểu sâu về những thủ pháp nghệ thuật, vẻ đẹp tuyệt mỹ của hình thức bên cạnh vẻ đẹp tư tưởng, khơi gợi cho học trò cách nghĩ mới để phát hiện ra nhiều trường nghĩa trong một tác phẩm văn học chứ không chỉ bó hẹp trong khuôn

khổ sách giáo khoa. Thầy không nói nhiều về đạo đức, nhưng tấm gương của thầy, tình yêu đối với cái đẹp từ văn chương đã đào tạo nên lớp lớp học trò biết thương người, thương nước sâu sắc, ai theo nghề văn đều nổi danh sáng tạo, theo nghề chính trị và nghề khác đều vững vàng, có đạo đức trong sáng”.

Cuốn tiểu luận phê bình “Từ nhân cách đến văn cách” gồm 3 phần, là kết tinh của một cuộc đời say đắm văn chương, tận tụy với giáo dục. Phần 1, gồm 9 bài tham luận viết về Nguyễn Du đã dựng chân dung một đại thi hào của dân tộc. Phần 2 bao gồm 13 bài viết về các nhà văn xứ Nghệ nổi danh khác như Hồ Chí Minh, Xuân Diệu, Trương Đăng Dung, Nguyễn Thế Quang... Phần 3 bao gồm 10 bài viết về lĩnh vực giáo dục với tâm huyết của một nhà sư phạm, nhà quản lý giáo dục – Đây cũng chính là những chìa khóa tạo nên những thế hệ học trò đáng tự hào của thầy Phong.

Với thầy Phong, người thầy là người “Dạy cách học, giúp học sinh học cách học”, “đánh động, khơi dậy và hình thành phương pháp suy nghĩ, cách tư duy, phương pháp luận khoa học cho học sinh”. Thầy dạy học trò phải biết nghi ngờ, biết tìm tòi, trăn trở, dám “cãi” và đi ngược lại với số đông... Tại lễ ra mắt, rất nhiều lứa học trò thành đạt của thầy Phong thừa nhận, họ đã sáng tạo, đã viết văn, làm báo, đã nghĩ, đã sống, đã làm việc... bằng chính phương pháp học và nền tảng kiến thức mà thầy Phong truyền đạt. Nền tảng đó không hề lạc hậu, lỗi thời, trái lại, khiến họ ngày một vững vàng, phát triển.

“Sau khi sang nước ngoài du học, tôi thật sự kinh ngạc khi nhận ra mình đã được chuẩn bị rất tốt, thậm chí tốt hơn cả những người bạn Châu Âu. Nhờ những giá trị thầy trao, tôi bình thản đi qua những vấn đề thời cuộc, những vận hành thế giới dựa trên những giá trị trường tồn. Ở thời đại đó, một ông thầy ở Nghệ An mà làm được điều này là điều không tưởng. Với những ai không may mắn được học thầy thì có thể tiếp cận tri thức quý giá này thông qua cuốn sách. Bởi, cuốn sách của thầy không đơn thuần là chữ nghĩa, văn chương, nó là cả một hệ tư tưởng khai phóng, là nhân sinh quan sâu sắc” - chị Trần Thị Ngọc Hoa, giảng viên Đại học Tài nguyên và Môi trường TP. Hồ Chí Minh chia sẻ.

TS Lê Thị Sao Chi - người chuyên đào tạo giáo viên Văn cấp THPT thổ lộ: “Những giờ học với thầy năm đó, 1 câu hỏi nhưng 10 học sinh được gọi trả lời, rồi 10 học sinh đó tự trao đổi, phản biện với nhau, thầy nói rất ít. Sau này tôi mới biết đó là sự tiên phong ngay từ những năm tháng đổi mới giáo dục chưa được triển khai. Không chỉ có ích cho học sinh, cuốn tiểu luận của thầy Phong còn là một tư liệu quý mà những nhà nghiên cứu, những nhà giáo... có thể học hỏi”.

Nhìn lại cuộc đời làm giáo dục của người đồng nghiệp đáng mến, nhà giáo Nguyễn Hữu Quyền xúc động: “Anh Phong quan niệm nghề dạy học, cụ thể là nghề dạy Văn, là một nghề sang trọng và anh đi đến cuối đường

dạy học của mình với suy nghĩ đó, để rồi anh tìm thấy cho mình sự tự do, tự tại và hạnh phúc”.

Trong sự kiện ra mắt sách của mình, thầy Lê Thái Phong là người nói ít nhất. Cho đến cuối sự kiện, giữa dòng đầy yêu thương, thầy nghẹn ngào và giàn dụa: “Tôi tri ân cuộc đời, không phải vì cuộc đời không có những bất hạnh, mà vì hạnh phúc tôi nhận được là rất lớn”. Niềm hạnh phúc mà thầy Phong nói đến có lẽ chỉ những nhà giáo chân chính mới cảm nhận được.

Nguồn: baonghean.vn

Ra mắt sách 'Từ nhân cách đến văn cách' của Nhà giáo Ưu tú Lê Thái Phong

Báo Nghệ An · Nguồn: baonghean.vn

Sáng 15/5, tại TP. Vinh đã diễn ra sự kiện ra mắt sách tiểu luận phê bình “Từ nhân cách đến văn cách” của Nhà giáo Ưu tú – nhà nghiên cứu văn học Lê Thái Phong.

Sự kiện ra mắt sách đã thu hút sự tham gia của hơn 100 độc giả từ nhiều vùng, miền trên cả nước. Trong không khí ấm cúng, nhiều đồng nghiệp và học trò đã đến chia vui cùng Nhà giáo Ưu tú – nhà nghiên cứu văn học Lê Thái Phong. Cùng tham dự có đồng chí Nguyễn Như Khôi - Ủy viên BCH Đảng bộ tỉnh, Phó Chủ tịch HĐND tỉnh.

Thầy giáo Lê Thái Phong được xem là người thầy có tầm ảnh hưởng lớn đối với các thế hệ học sinh Trường THPT chuyên Phan Bội Châu nói riêng và học sinh xứ Nghệ, đội ngũ giáo viên dạy Văn xứ Nghệ nói chung. Thầy nổi tiếng với những bài giảng tài hoa, sắc sảo, lối dẫn dắt độc đáo, truyền cảm hứng cho học sinh. Bên cạnh đó, thầy giáo Lê Thái Phong còn là một nhà nghiên cứu với rất nhiều bài nghiên cứu, phê bình về Truyện Kiều, về các tác phẩm văn chương khác, về các nhà văn xứ Nghệ,... Những bài viết tâm huyết đó đã được tập hợp trong cuốn sách có nhan đề “Từ nhân cách đến văn cách” được ấn hành bởi Nhà Xuất bản Hội Nhà văn, năm 2021.

Cuốn tiểu luận phê bình “Từ nhân cách đến văn cách” của thầy giáo Lê Thái Phong gồm 3 phần. Phần một, bao gồm 9 bài tham luận viết về Nguyễn Du đã dựng lên chân dung một Đại thi hào của dân tộc. Phần hai bao gồm 13 bài viết về các nhà văn xứ Nghệ nổi danh khác như Hồ Chí Minh, Xuân Diệu, Trương Đăng Dung, Nguyễn Thế Quang... Phần ba bao gồm 10 bài viết về lĩnh vực giáo dục với tâm huyết của một nhà sư phạm, nhà quản lý giáo dục.

Đọc cuốn sách này, chúng ta hình dung được những điều mà thầy giáo Lê Thái Phong một đời say mê, trăn trở. Cuốn sách được đánh giá sẽ hữu ích và truyền cảm hứng cho các thế hệ hậu sinh xứ Nghệ nói riêng, và cho các thế hệ hậu sinh nói chung.

Tại lễ ra mắt, rất nhiều nhà nghiên cứu, phê bình, tác giả, nhà giáo nổi tiếng cùng tham dự. Chia sẻ về tác phẩm “Từ nhân cách đến văn cách”, PGS.TS Đỗ Lai Thúy chia sẻ: “Viết về rất nhiều lĩnh vực nhưng Nhà giáo Lê Thái Phong luôn tạo ra sự khác biệt trong tác phẩm của mình. Bởi, anh luôn đi từ tác phẩm đến nhân cách của tác giả. Đây dường như là chìa khóa xuyên suốt toàn bộ tác phẩm “Từ nhân cách đến văn cách”.

Tình yêu của nhà giáo Lê Thái Phong đối với văn chương vượt qua những quy cách thông thường, truyền sang các thế hệ học trò, khiến học trò yêu quý mãi”.

Với tư cách là một giảng viên đại học, chuyên đào tạo giáo viên Văn cấp THPT, theo TS Lê Thị Sao Chi chia sẻ: Cuốn tiểu luận của thầy Phong cho thấy những quan điểm khoa học mới mẻ trong cách tiếp nhận các giá trị văn chương. Không chỉ với học sinh mà những nhà nghiên cứu, phê bình, những nhà giáo... hoàn toàn có thể xem cuốn sách như một tư liệu quý để nghiên cứu, học hỏi.

Vì điều kiện không thể đến tham dự sự kiện trực tiếp, nhiều nhân vật có tầm ảnh hưởng trong nền văn học như PGS.TS Nguyễn Đăng Điệp, Tiến sĩ Nguyễn Phụng, Tiến sĩ Lê Hồ Quang... cùng các đồng nghiệp, học sinh cũng đã gửi lời chúc mừng đến Nhà giáo Ưu tú - Nhà nghiên cứu văn học Lê Thái Phong và tác giả “Từ nhân cách đến văn cách” thông qua các clip chia sẻ.

Nguồn: baonghean.vn

Ra mắt sách “Từ nhân cách đến văn cách”

Hồng Ngọc · Nguồn: Báo Hà Tĩnh

Sự kiện ra mắt sách “Từ nhân cách đến văn cách” (NXB Hội Nhà văn, 2021) của Nhà giáo ưu tú - Nhà nghiên cứu văn học Lê Thái Phong diễn ra tại TP Vinh, tỉnh Nghệ An ngày 15/5 đã thu hút đông đảo độc giả trên khắp mọi miền đất nước. Lễ ra mắt có sự tham gia của nhà phê bình Đỗ Lai Thúy, Tiến sĩ Lê Thị Sao Chi và nhiều nhà giáo, học sinh, sinh viên.

Với gần 300 trang viết, “Từ nhân cách đến văn cách” là kết tinh của những trăn trở, suy ngẫm trong suốt cuộc đời dạy học ngót nửa thế kỷ của nhà giáo Lê Thái Phong - một người thầy tài hoa, độc đáo, để lại dấu ấn không thể phai nhòa trong tâm trí của nhiều thế hệ học sinh trường THPT chuyên Phan Bội Châu, xứ Nghệ.

Công trình phê bình tiểu luận “Từ nhân cách đến văn cách” là kết quả lao động, nghiên cứu nghiêm túc của nhà giáo Lê Thái Phong trong nỗ lực cắt nghĩa lý luận phê bình văn học đối với các tác gia văn học Việt Nam ưu tú.

Tác phẩm được cấu tạo bởi 3 phần. Phần một gồm 9 bài viết về Đại thi hào Nguyên Du. Phần hai gồm 13 bài viết về các nhà văn xứ Nghệ. Phần 3 gồm 10 bài viết về lĩnh vực giáo dục.

Tác phẩm được các nhà nghiên cứu phê bình đánh giá cao. PGS, TS Đỗ Lai Thúy cho rằng Nhà giáo Lê Thái Phong đã tạo sự khác biệt bởi ông luôn đi từ tác phẩm đến nhân cách của tác giả, theo hướng “VĂN LÀ NGƯỜI”. Đây là chìa khóa xuyên suốt tác phẩm, tạo nên sự hấp dẫn đặc biệt.

Nhà văn Nguyễn Thế Quang nhận định: “Nhiều bài viết của anh (Lê Thái Phong) đã vượt lên vai trò của một nhà giáo cấp phổ thông, làm nên những trang viết có tính lý luận và phê bình văn học có giá trị, góp thêm một tiếng nói trong nền văn học của nước nhà”.

Buổi ra mắt sách để lại nhiều cảm xúc đẹp trong lòng độc giả. Đây cũng là dịp để các thế hệ học trò trường chuyên Phan Bội Châu bày tỏ lòng tri ân của mình đối với người thầy kính yêu đã góp phần tạo nên nhân cách của họ - Nhà giáo ưu tú Lê Thái Phong.

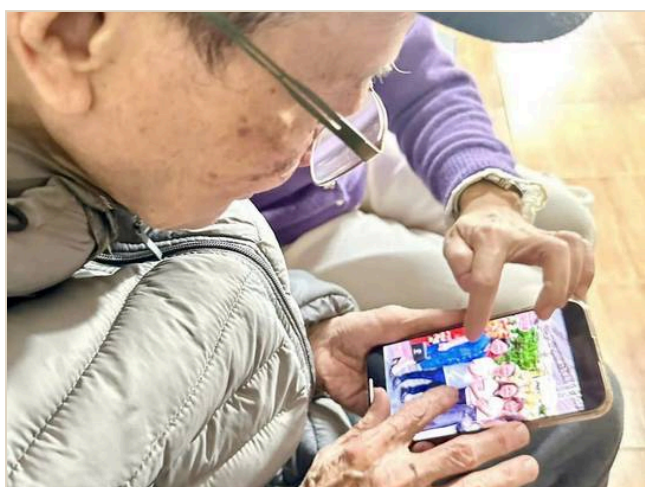
Nguồn: nhandan.vn

PHỤ LỤC

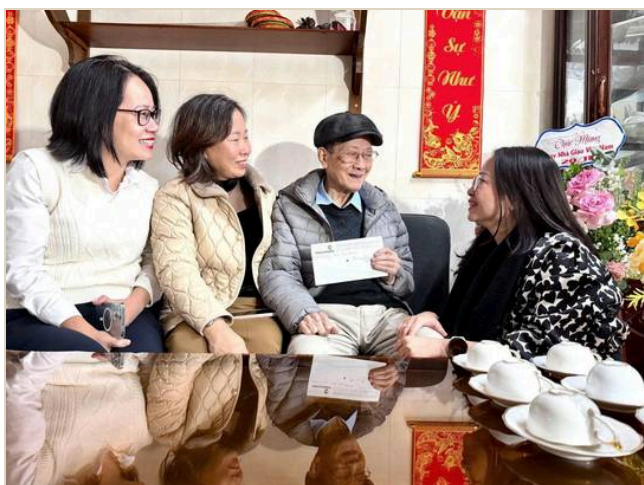
Ảnh tư liệu

Những khoảnh khắc học trò các khoá lưu lại trong những lần về thăm thầy và họp lớp.

11 ẢNH

Đặc san tưởng niệm – Thầy giáo kính yêu **Lê Thái Phong** (1944 – 2026)

Tư liệu do Hội khoá K22 Trường THPT Chuyên Phan Bội Châu sưu tầm, cập nhật đến ngày 15/8/2026. Bản quyền từng bài thuộc về tác giả; các bài được giữ nguyên văn và dẫn nguồn ở cuối mỗi bài.

THÁC LÀ THỂ PHÁCH, CÒN LÀ TINH ANH